

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ”

โดย... รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล และคณะ
มกราคม 2548

สัญญาเลขที่ RDG 4730016

รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ”

คณะผู้ทำงานในโครงการ

● คณะทำงานโครงการ :

1. รศ.ดร. ชัยวัฒน์ คุประตกุล	หัวหน้าคณะทำงานโครงการ
2. นายสุวัฒน์ อิศวไชยชาญ	ผู้ทำงาน
3. นางสาววิณา อัครธรรม	ผู้ทำงาน
4. นางกาญจนา พุ่มพวย	ผู้ทำงาน
5. นางสาวเขาวนิต เพชรจันทร์	ผู้ทำงาน
6. นางสาวสรรสิริ ชัยรัตน์	เลขานุการคณะทำงานโครงการ และการเงิน

● คณะกรรมการพัฒนาแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ, รายชื่อหนังสือและตัดสินรางวัล :

1. รศ. ดร. ชัยวัฒน์ คุประตกุล	หัวหน้าคณะกรรมการ ฯ
2. นายสุวัฒน์ อิศวไชยชาญ	กรรมการ
3. นางสาววิณา อัครธรรม	กรรมการ
4. นางสาวสมทรง แสงแก้ว	กรรมการ
5. นางสาววาสนา บุญสม	กรรมการ
6. นายวิวัฒน์ คติธรรมนิตย์	กรรมการ
7. นางสาวสรรสิริ ชัยรัตน์	เลขานุการคณะกรรมการ ฯ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของคณะผู้ทำงาน สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)
ร่วมสนับสนุนโดยสำนักพิมพ์สารคดี

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

(Executive Summary)

1. โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ เป็นโครงการส่งเสริมให้เยาวชนพัฒนาทักษะในการอ่านหนังสืออย่างวิเคราะห์เจาะลึก และแสดงความสามารถในการแนะนำหนังสือดีให้เพื่อนเยาวชนด้วยกันอ่าน โดยที่เยาวชนเป็นผู้เลือกหนังสือเองที่เยาวชนชอบ ซึ่งอาจเป็นหนังสือในรายชื่อหนังสือ 100 เล่มแนะนำโดยโครงการให้เยาวชนพิจารณาเลือกก็ได้ หรือไม่อยู่ในรายชื่อ 100 เล่มก็ได้
2. โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ มีวัตถุประสงค์ระยะสั้น คือ (1) เพื่อพัฒนาวิธีการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือของเยาวชน และการพัฒนาทักษะในการอ่านอย่างวิเคราะห์เจาะลึก เพื่อพัฒนาเป็นนักวิจัย และผู้ใหญ่มีคุณภาพในอนาคต (2) เพื่อรวบรวมรายชื่อหนังสือพร้อมคำวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ ที่เยาวชนนิยมอ่าน
 สำหรับวัตถุประสงค์ระยะยาวของโครงการ คือ (1) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์ในการติดตามพัฒนาการของเยาวชนที่ร่วมโครงการ ต่อการพัฒนาเป็นนักวิจัยและผู้ใหญ่มีคุณภาพในอนาคต (2) เพื่อกระตุ้นบทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านของนักเรียน
3. โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ เป็นโครงการสนับสนุนโดย สกว. (ฝ่าย 3 / ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ) มี รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล เป็นหัวหน้าโครงการ ดำเนินงานโดยมีคณะดำเนินงานโครงการ 9 คน แบ่งเป็นคณะทำงานโครงการ จำนวน 6 คน คณะกรรมการพัฒนาแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ , รายชื่อหนังสือและตัดสินรางวัล จำนวน 7 คน การดำเนินงานของโครงการ มีพันธมิตรร่วมโครงการ เป็นองค์กรเอกชนและอื่น ๆ จำนวนมาก โดยมีสำนักพิมพ์สารคดีเป็นพันธมิตรหลัก
4. กิจกรรมของโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ เพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ คือ การประกวดการเขียน “ เล่มนี้สิ น่าน่าอ่าน ” โดยเยาวชน เพื่อเยาวชน
5. การประกวดมี 2 ระดับ คือ ระดับทั่วไป ให้นักเรียนเลือกแนะนำหนังสือ 2 เล่ม และระดับเข้มข้น ให้นักเรียนเลือกแนะนำหนังสือ 3 เล่ม โดยที่โรงเรียนซึ่งมีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุดของแต่ละระดับ ได้รับโล่รางวัล และเงินรางวัล ระดับละ 10,000 บาท เพื่อซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด

6. การประกวดเปิดกว้างสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ม.1 – ม.6 หรือเทียบเท่า ในทุกสายการศึกษา อายุไม่เกิน 20 ปี
7. การตัดสินและรางวัลผลงานเข้าประกวด มี 2 รอบ

รอบแรก เป็นผลงานประกวดระดับทั่วไป 100 ผลงาน และระดับเข้มข้น 50 ผลงาน ได้รับรางวัลพิเศษทุกผลงาน เป็นเกียรติบัตรและหนังสือ

รอบสุดท้าย เป็นระดับทั่วไป 50 รางวัล ผู้ชนะได้รับเกียรติบัตร และเงินทุนการศึกษา รางวัลละ 5,000 บาท เป็นระดับเข้มข้น 10 รางวัล ผู้ชนะได้รับเกียรติบัตรและเงินทุนการศึกษา รางวัลละ 10,000 บาท โดยที่โรงเรียนมีนักเรียนชนะการประกวดรอบสุดท้าย ได้รับรางวัลเป็นเกียรติบัตรด้วย
8. โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ แดงขาวเปิดตัวโครงการ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 ที่ สกว. กำหนดช่วงเวลาส่งผลงานเข้าประกวด ระหว่างวันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 – 31 พฤษภาคม 2547 ประกาศผลและมอบรางวัล วันที่ 29 ตุลาคม 2547 ในงานมหกรรมหนังสือระดับชาติ ครั้งที่ 9 ปี 2547 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์
9. โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ หวังผลในระดับใหญ่ (Mass) และผลกระทบสูง (High Impact) กำหนดแผนโครงการทั้งระยะสั้น , ปานกลาง (3 – 5 ปี) และระยะยาว (10 ปี) แต่กำหนดแผนดำเนินงานละเอียดเป็นรายปีงบประมาณ หลังการประเมินผลการดำเนินงานแต่ละปี เริ่มต้นครั้งที่ 1 (พ.ศ.2547) ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2546 – 31 ตุลาคม 2547)
10. ผลการดำเนินงานของโครงการ ประสบความสำเร็จอย่างสูงเกินความคาดหมาย ทั้งในเชิงปริมาณที่หวังผลระดับใหญ่ และผลกระทบสูง เพราะในเชิงปริมาณ โครงการได้รับผลงานส่งเข้าประกวดเป็นจำนวนรวมทั้งหมดสูงถึง 2,261 ผลงาน เป็นผลงานระดับทั่วไป 1,808 ผลงาน (ประมาณการตามแผน คือ อย่างน้อย 300 ผลงาน) เป็นผลงานระดับเข้มข้น 236 ผลงาน (ประมาณการตามแผน คือ อย่างน้อย 200 ผลงาน) โดยมีผลงานผดุงกตึกา รวม 217 ผลงาน สาเหตุการผดุงกตึกาของผลงานส่วนใหญ่ คือ แนะนำหนังสือเพียง 1 เล่ม หรือมากกว่า 3 เล่ม หนังสือที่แนะนำเป็นหนังสือแปล สาเหตุการผดุงกตึกาอื่น ๆ มีเช่น แนะนำสิ่งตีพิมพ์มิใช่หนังสือเล่ม เช่น นิตยสาร , วารสาร ฯลฯ

11. โรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุดระดับทั่วไป คือ โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จ.อุบลราชธานี (รวม 250 ผลงาน) ระดับเข้มข้น คือ โรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพฯ (รวม 44 ผลงาน)
12. สำหรับผลกระทบที่สูง ดัชนีชี้วัด คือ ความสนใจของเยาวชนและโรงเรียนที่ร่วมกิจกรรมการประกวดการเขียนของโครงการ และการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของโครงการในสื่อมวลชน มีผลงานชนะการประกวดได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เต็มฉบับ เป็นจำนวนหลายเรื่องในหนังสือพิมพ์รายวันระดับประเทศหลายฉบับ และในเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์สารคดี (www.sarakadee.com) ซึ่งนำผลงานชนะการประกวดทั้งหมด 60 ผลงาน (ระดับทั่วไป 50 ผลงาน ระดับเข้มข้น 10 ผลงาน) ลงเผยแพร่ และได้รับการ Link ไปเผยแพร่ในเว็บไซต์อื่น ๆ จำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง www.google.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ช่วยเป็นสื่อกลางอย่างดี เพราะมี Link โดยตรงไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ เป็นจำนวน 224 เว็บไซต์ เฉพาะเมื่อถึงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2547 สำหรับผลการค้นหา “ โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ”
13. โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ได้รับข้อมูลเป็นฐานข้อมูล (Data Base) จำนวนมาก จากผลงานส่งเข้าประกวด ดังเช่น ข้อมูลชื่อโรงเรียน จังหวัด จำนวนนักเรียน ที่ส่งผลงานเข้าประกวด ทั้งรวมและแยก เป็นเพศชายกับเพศหญิง (เป็นชาย 681 คน หญิง 1,579) ชั้นเรียน (แยกเป็น ม.1 , ม.2 , ม.3 , ม.4 , ม.5 , ม.6 , ปวช.1 , ปวช.2 , ปวช. 3) สรุปเฉพาะผลงานส่งเข้าประกวดระดับทั่วไป สรุปเฉพาะผลงานส่งเข้าประกวดระดับเข้มข้น สรุปเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ (ระบุชื่อหนังสือ , ผู้แต่ง , สำนักพิมพ์ , จำนวนนักเรียนที่เลือกอ่าน และอยู่ใน 100 รายชื่อหนังสือแนะนำโดยโครงการหรือไม่)
14. สรุปข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือน่าสนใจเป็นพิเศษ มีเช่น จำนวนหนังสือถูกเลือกอ่านโดยเยาวชนร่วมส่งผลงานเข้าประกวดทั้งหมด โดยไม่แบ่งระดับเป็นทั่วไปและเข้มข้น คือ 2,694 เล่ม หนังสือ 100 รายชื่อแนะนำโดยโครงการ ถูกเลือกแนะนำโดยเยาวชนจำนวน 79 เล่ม หนังสือถูกเลือกอ่านมากที่สุด คือ “ เรื่องของน้ำพุ ” มีเยาวชนเลือกอ่าน 267 คน
15. รายชื่อหนังสือ 100 เล่มแนะนำโดยโครงการ แบ่งเป็น บันเทิงคดี จำนวน 47 เล่ม สารคดี จำนวน 43 เล่ม และ กวีนิพนธ์ จำนวน 10 เล่ม มีข้อมูลสรุปเกี่ยวกับหนังสือ 100 เล่ม แนะนำโดยโครงการที่น่าสนใจ (ในรายงานโครงการฉบับสมบูรณ์) คือ ชื่อหนังสือ และผู้แต่ง (หนังสือ 100 เล่ม) และตามประเภทหนังสือ (บันเทิงคดี , สารคดี , กวีนิพนธ์) ชื่อสำนักพิมพ์ (หนังสือ 100 เล่ม)

แยกตามประเภทหนังสือ (กวีนิพนธ์ , บันเทิงคดี , สารคดี) ชื่อสำนักพิมพ์ (หนังสือ 100 เล่ม)
แยกตามชื่อสำนักพิมพ์

16. หนังสือถูกเลือกอ่านมากที่สุดโดยไม่แยกระดับการประกวด คือ " เรื่องของน้ำพุ " มีเยาวชนเลือก
อ่าน 267 คน
17. ผลงานการเขียนชนะการประกวดฉบับเต็ม ระดับทั่วไป 50 ผลงาน ระดับเข้มข้น 10 ผลงาน ซึ่ง
ผ่านการปรับปรุงแก้ไข (Editing) เบื้องต้น มีอยู่ในรายงานโครงการฉบับสมบูรณ์ ภาคผลงาน
ชนะการประกวด
18. จากผลการดำเนินงานของคณะกรรมการโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ และจากผล
งานส่งเข้าประกวด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานชนะการประกวด ได้แนวทางการวิเคราะห์
หนังสือ ซึ่งโครงการคาดหวังจากเยาวชน โดยสังเคราะห์ออกมาเป็นเกณฑ์การประเมินงานเขียน
ส่งเข้าประกวด (ที่คณะกรรมการใช้เป็นเกณฑ์การพิจารณาตัดสินผลงานส่งเข้าประกวด ทั้งระดับ
ทั่วไป และระดับเข้มข้น ทั้งรอบแรก และรอบสุดท้าย) ส่วนแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ
ของเยาวชนที่เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ของเยาวชน ที่ชนะการประกวด อ่านได้ในผลงาน
ชนะการประกวดฉบับเต็ม (ภาคผลงานชนะการประกวด ในรายงานโครงการฉบับสมบูรณ์)
19. จากผลงานของเยาวชนส่งเข้าประกวด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานชนะการประกวด ได้รับการนำ
ไปวิเคราะห์แสดงศักยภาพและขีดจำกัดของเยาวชนในการอ่านและเขียน ในประเด็น : ความคิดริ
เริ่ม , การวิเคราะห์เจาะลึก , ความคิดสร้างสรรค์ , ความสามารถเชิงวรรณศิลป์ , วิธีการนำเสนอ
แสดงมุมมองอย่างเป็นองค์รวมมากกว่าอย่างแยกส่วน และความคิดที่สื่อถึงเรื่องของจริยธรรม
และคุณธรรม ซึ่งเป็นประเด็นสืบเนื่องจากคุณสมบัติของนักวิจัยและผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพที่โครงการ
คาดหวัง
20. ผลจากการวิเคราะห์แสดงศักยภาพและขีดจำกัดของเยาวชน (ข้อ 18) สรุปโดยภาพรวม คือ เยาว
ชนมีขีดจำกัดในทุกประเด็น แต่ก็มีศักยภาพที่สูงที่จะสามารถพัฒนาต่อไปได้ และผลจากการ
วิเคราะห์นี้ ก็ถูกนำไปสังเคราะห์เป็นแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชนต่อไปเป็นนักวิจัย
หรือผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ โดยการเสนอเป็นชุดโครงการต่อเนื่อง. (ข้อ 21)
21. จากผลการดำเนินงานโครงการ " ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 1 พ.ศ.2547 " และจากผลของการ
สังเคราะห์เป็นแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชนให้เป็นนักวิจัยหรือผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

โครงการจึงเสนอโครงการต่อเนื่องเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการ “ ขวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 2 ” ประกอบด้วยโครงการย่อย 2 โครงการ คือ (1) โครงการติดตาม ส่งเสริม และพัฒนาเยาวชนชนบท การประกวดโครงการขวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 1 (เป็นโครงการต่อเนื่องตามแผนเดิมของโครงการขวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 1 พ.ศ.2547) และ (2) โครงการประกวดการเขียน “ เล่มนี้ดี น่าอ่าน ” ครั้งที่ 2 / 2548 มีกิจกรรมการประกวด ระดับมัธยมศึกษารอบแรก 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา กับทั่วไป การฝึกอบรมเข้มข้นสำหรับการอ่านและเขียน และการประกวดรอบสุดท้ายหลังการฝึกอบรมเข้มข้น สำหรับระดับอุดมศึกษาและทั่วไป มีการประกวดรอบเดียว

Abstract

Let's Read Project

Project Code : RDG 4730016 **Project Title :** Let's Read Project **Project Members :** Kupratakuln S.¹, Asawachaichan S.², Akratham W.³, Pumpuay K.⁴, Petchan Y.⁵, Sangkaew S.⁶, Boonsom W.⁷, Catithammanit W.⁸, Chairat S.⁹ (¹ Srinakharinwirot University, ² Sarakadee Press, ³ Ministry of Education, ⁴ Viriyah Business Co., Ltd, ⁵ editor, ⁶ National Library, ⁷ Valaya Alongkom Rajabhat University Under the Royal Patronage, ⁸ editor, ⁹ researcher) **email address :** kshaiwat2@hotmail.com **Project Duration :** October 2003 – October 2004

Let's Read Project aims to promote reading among young people .The project offers writing competition for promotion of reading fondness and practicing analytical and critical reading . The eligible competitors are school boys and girls at secondary school level from all systems of education . There are two levels of competition : general and critical . The prizes for competition are : 50 scholarships , 5,000 bahts each at general level . ; 10 scholarships , 10,000 bahts each , at critical level . Two special prizes of citation plaques and 10,000 bahts each are awarded to schools having students participating most in the two levels of competition. Let's Read Project was announced officially at a press conference on November 18 , 2003. The announcement of the winners and awarding ceremony were held on October 29 , 2004 . Let' s Read Project aims at ambitious undertaking , expecting results both in mass and high impact . The project is planned for short , medium (3 – 5 years) and long (10 years) undertaking. The project achieves high success both in mass and high impact . The project received , in total , 2,261 pieces of competing writings : 1,808 pieces of general level , 236 pieces of critical level. For the high impact expectation , the indicators are the interest and participation of students and schools in the project and the reports by mass media . Let's Read Project received numerous data . Total number of book titles chosen by competing students is 2,694 (titles) . 79 of the listed books recommended by the project are chosen . The book which is most chosen is " The Story Of Nampoo " . The works of the project lead to criteria for the analysis and criticism of books which the project expects from the students . The analysis expressing potential and weakness of students in reading and writing is drawn from the competing writings , (with major issues : originality , creativity , writing ability , holistic or segmentation , ethics and morality) . Guideline for the promotion and development of students are then proposed to the Thailand Research Fund (TRF), for continuing the project to the second year as a project – set " Let's Read Project - Year 2 " . Let's Read Project is funded by the Thailand Research Fund with Sarakadee Press as the main cooperative partner .

Keywords : let's read , analytical and critical reading , general level of competition , critical level of competition , school involvement , cooperative partner .

โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ”

โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ”

บทคัดย่อ

โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ

รหัสโครงการ : RDG 4730016 **ชื่อโครงการ :** โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ” **ชื่อคณะดำเนินงาน**

โครงการ : ชัยวัฒน์ คุประตกุล¹, สุวัฒน์ อัสวไชยชาญ², วิณา อัครธรรม³, กาญจนา พุ่มพวย⁴, เยาวินิต เพชรจันทร์⁵, สมทรง แสงแก้ว⁶, วาสนา บุญสม⁷, วิวัฒน์ คติธรรมนิตย์⁸, สรรสิริ ชัยรัตน์⁹ ... (¹ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , ² สนพ.สารคดี , ³ กระทรวงศึกษาธิการ , ⁴ บ.วิริยะธุรกิจ , ⁵ บรรณาธิการ , ⁶ สำนักหอสมุดแห่งชาติ , ⁷ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ , ⁸ บรรณาธิการ , ⁹ นักวิชาการอิสระ) **email_address :**

kshaiwat2@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ : ตุลาคม 2546 – ตุลาคม 2547

โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ มีเป้าหมายส่งเสริมการอ่าน เพื่อการพัฒนาเยาวชน โดยประกวดการเขียน เพื่อให้เกิดอันตะในการอ่าน และฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือที่อ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ทุกสาย การศึกษา การประกวดมี 2 ระดับ ทัวไป และ เข้มข้น เยาวชนเลือกหนังสือภาษาไทยเอง รางวัลระดับทัวไป มี 50 รางวัล ทุนการศึกษาทุนละ 5,000 บาท ระดับเข้มข้น 10 รางวัล ทุนการศึกษาทุนละ 10,000 บาท รางวัลพิเศษสำหรับโรงเรียนมีเยาวชนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุดในแต่ละระดับ ได้รับโล่และเงินรางวัล 10,000 บาท โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ เปิดตัวแถลงข่าววันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 ประกาศผลและมอบรางวัล วันที่ 29 ตุลาคม 2547 โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ หัวใจผลระดับใหญ่ (Mass) และผลกระทบสูง (High impact) กำหนดแผนโครงการทั้งระยะสั้น และปานกลาง (3 – 5 ปี) และระยะยาว (10 ปี) ผลการดำเนินงานของโครงการ ได้รับผลงานส่งเข้าประกวด 2,261 ผลงาน ระดับทัวไป 1,808 ผลงาน ระดับเข้มข้น 236 ผลงาน สำหรับผลกระทบที่สูง ดัชนีชี้วัดคือความสนใจของเยาวชนและโรงเรียนที่ร่วมกิจกรรมการประกวด และการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของโครงการในสื่อมวลชน โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ได้รับข้อมูลเป็นฐานข้อมูล (Data base) จำนวนมาก จำนวนหนังสือที่ถูกเลือกอ่านทั้งหมด 2,694 เล่ม หนังสือ 100 รายชื่อแนะนำโดยโครงการ ถูกเลือกแนะนำจำนวน 79 เล่ม หนังสือถูกเลือกอ่านมากที่สุด คือ “ เรื่องของน้ำพุ “ จากผลการดำเนินงานโครงการ ได้แนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ ซึ่งโครงการคาดหวังจากเยาวชน โดยสังเคราะห์เป็นเกณฑ์การประเมินงานเขียนส่งเข้าประกวด และจากผลงานของเยาวชน ได้รับการนำไปวิเคราะห์ แสวงศักยภาพและขีดจำกัดของเยาวชนในการอ่านและเขียน (ในประเด็น : ความคิดริเริ่ม , การวิเคราะห์เจาะลึก , ความคิดสร้างสรรค์ , ความสามารถเชิงวรรณศิลป์ , วิธีการนำเสนอแสดงถึงมุมมองอย่างเป็นองค์รวมมากกว่าอย่างแยกส่วน และความคิดที่สื่อถึงเรื่องของจริยธรรมและคุณธรรม) และสังเคราะห์เป็นแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชนต่อไป ซึ่งโครงการได้เสนอโครงการต่อเนื่องเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการ “ ชวนเพื่อนอ่านหนังสือปีที่ 2 “ โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีสำนักพิมพ์สารคดี เป็นพันธมิตรหลัก ... ☺

คำหลัก : ชวนอ่าน , การวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ , การประกวดระดับทัวไป , การประกวดระดับเข้มข้น , การมีส่วนร่วม (ของโรงเรียน) , พันธมิตร

โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ”

โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ”

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Execution Summary)	3
Abstract	๘
สารบัญ	11
คำนำ	19

● ภาคโครงการและผลการดำเนินงาน

0. กิจกรรม	๑๑
1. ความเป็นมาของโครงการ	๑๑
2. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑3
3. ผู้รับผิดชอบโครงการ	๑3
4. แผนงานของโครงการ	๑4
5. ระดับการประกวด รางวัลทุนการศึกษา และโลรางวัลสำหรับโรงเรียน	๑6
6. ผู้มีสิทธิส่งงานเขียนเข้าประกวด	๑6
7. กรอบประเภทหนังสือสำหรับการประกวด	๑6
8. กติกาการส่งงานเขียนเข้าประกวด	๑7
9. กรอบช่วงเวลาการดำเนินโครงการ	๑๘
10. ตารางแผนดำเนินงานโครงการ.....	๑๘
11. ผลการดำเนินงาน สรุป วิเคราะห์วิจารณ์.....	30
(11.1) ความสนใจของเยาวชนและบทบาทของโรงเรียน	31
(11.2) ความสนใจ ความร่วมมือ และบทบาทของสื่อ.....	31
(11.3) พันธมิตรหลัก และ พันธมิตรร่วม	31
(11.4) กิจกรรมการบรรยายพิเศษ	32
(11.5) จำนวนผลงานการเขียนส่งเข้าประกวด	33
(11.6) ส่วนร่วมจากโรงเรียนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน	34
(11.7) ผลการประกวดรอบแรก	3๔
(11.8) ผลการประกวดรอบสุดท้าย	39
(11.9) งานประกาศผลและมอบรางวัล	40
(11.10) การเผยแพร่ผลจากงานประกาศผลและมอบรางวัล	41

12. บทสรุป วิเคราะห์ วิจารณ์ ผลงานส่งเข้าประกวด ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชน
- (12.1) ความคาดหวังระดับใหญ่ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อผลกระทบสูง
- (12.2) หนังสือที่เยาวชนชอบอ่าน
- (12.3) วิเคราะห์ วิจารณ์ ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชน
- (12.4) บทความเกี่ยวกับการอ่านของเยาวชนที่สะท้อนได้จากโครงการ.....
13. ข้อเสนอแนะและข้อเสนอโครงการต่อเนื่อง

ภาคผลงานชนะการประกวด

- ผลงานชนะการประกวดระดับทั่วไป 50 ผลงาน (ตามลำดับตัวอักษรชื่อเจ้าของผลงาน)

1. กรองแก้ว ภาณุมนต์วาที เรื่อง... เล่มโปรด	
2. กฤติกรณ์ สุขปัน	ใบไม้ในบ้านเก่า
3. กิตติศักดิ์ รุ่งเรือง	จดหมายจาก "ฟ้าบ่กั้น" ถึง "อ่านโลกกว้าง"
4. เกษมศักดิ์ เกิดไกล	นาโนและไอที เพื่อนใหม่มหัศจรรย์
5. เครือฟ้า พันมะลิ	เมื่อยังเป็นเด็ก
6. จันทมนี ถือเงินทอง	ชีวิตและบทกวี
7. ชนัดถ์ พงษ์พานิช	บทกลอนซ่อนแง่คิด
8. ชมนันชนก จวีวงศ์	อ่านเพื่อชีวิต
9. ชมบงกช สีนธาวีระ	ใครกำหนด
10. ชุตินันท์ สมบูรณ์	จากหัวใจดวงหนึ่ง... ถึงหัวใจทุกดวง
11. ณัฐชา เจริญศรี	ความรู้สึกแห่งกาลเวลา
12. ดารณี ทองประเสริฐ	หนังสือคือเพื่อน
13. ดริทิพย์ เครือหลี่	ความแตกต่างที่เท่าเทียมกัน
14. ทักษอร อภัยภาวี	หาฝันทำกล้า
15. ทักษะ ประชาราษฎร์	การอ่านหนังสือคือการลงทุนที่ไม่ขาดทุน
16. ทิพย์พร เด่นโยธา	มาอ่านหนังสือกันเถอะ
17. เทพฤทธิ์ พาณิชศิลป์กิจ	หนังสือคือเพื่อน
18. ธัญญรัตน์ วงศ์ใหญ่	ฉันรัก...หนังสือ
19. ธัญสิริ หวังชูขอบ	หนังสือโปรดเลือกฉัน

20. บรรณรักษ์ คัมรักษา	เลือก(อ่าน) ไม่ถูกเชิญทางนี้ มีของดีจะบอก.....	108
21. ปกรณ์ ล.ตระกูล	ชวนอ่านอำพรางอำยวนและศพได้เตียง ฯ.....	112
22. ประกาศิต วรรณภาสชัยยง	วิจารณ์นวนิยาย.....	116
23. ปรียาภัสร์ ระเบียบ	ให้หนังสือนำทาง.....	119
24. ปลายฟ้า ธเนศนิตย์	เล่มนี้ลิอ่านได้ทุกคน.....	122
25. เปี่ยมสุข บุญมี	อ่านด้วยรัก เขียนด้วยใจ.....	124
26. พรภัสสร จันทพิง	ความรู้สึกที่แตกต่างกัน.....	128
27. พรรณพิดา วิริยะสุนทร	หนังสือ...ให้อะไรมากกว่าที่คิด.....	132
28. พงกษชา มณีพุกษ	ผจญภัยแบบไทยแท้จากลูกไพร ไปจนถึงลูกอีสาน.....	134
29. พัทรี บุญช่วย	อุบัติจากดวงดาว สุขชอบจักรวาล ฯ.....	137
30. พิมพ์ชนก ดีจันทร์	เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก สู่ สายใยแห่งความรัก.....	141
31. พีรติ อุบัติศฤงค์	ความประทับใจในหนังสือของฉัน	144
32. รจรินทร์ ศรีวงษา	ตามรอยพระบาทสมเด็จพระเทพฯ.....	146
33. รดาพร ไทยมงคล	หนังสือนี้ดีมีประโยชน์/ปัญหานี้มีทางแก้ไข.....	149
34. รวินันท์ พรเกษมประเสริฐ	ท่องโลกหนังสือ.....	153
35. รสลิน ทองตัน	หนังสือกับความทุกข์.....	156
36. วันวิสาข์ เทพวังสุญญ์	มุมมองของหนอนแสบรู้.....	158
37. วิภาดา รัตนติลกณ ภูเก็ต	เรือนไม้สี่เบจ... สายธารแห่งความสุข.....	160
38. วีรวัฒน์ จันทรัตนะ	ดวงมณีแห่งชีวา	163
39. ศุภชัย รัตนสิงห์	ว่าด้วยเรื่อง "สิทธิ" ระหว่างเพศชาย-เพศหญิง ฯ.....	167
40. สมถวิล สุขเลี้ยง	คนกล้าที่หมู่บ้านอาบจันทร์	170
41. สวณัฐ ตรีสาทร	ประชาธิปไตยบนเส้นขนานและสิ่งมีชีวิต ฯ.....	172
42. สายวสันต์ อิ่มคำ	ชวนเพื่อนอ่านแล้วคิด ชีวิตก็จะเปลี่ยน.....	176
43. สิริพนธ์นา กวางประเสริฐ	เล่มนี้ที่ฉันชอบ	179
44. สิริพนธ์พร พันตรี	เส้นทางสายหนังสือ	181
45. สุญญาตา เมี้ยนละม้าย	"คู่มือมนุษย์...แก่นพุทธศาสนา"ใครพลาดอ่านจะอด ฯ.....	185
46. สุธิญา พูนเอียด	ถ้อยความบางอย่างฝากถึงเพื่อน	188
47. สุภา ผวนวล	หนังสือคืออะไร	192
48. อมฤต เจริญทอง	หนังสือ ภาพชีวิต ภาพสังคม.....	194
49. อัญชลี เตือนวีระเดช	เรื่องหมาๆ ก็ไม่หมา.....	198
50. อาภาศรี แสงเดือน	หนังสือคู่ใจกับการเดินทางไปสู่อดีต.....	200

● ผลงานคณะกรรมการประกวดระดับเข้มข้น 10 ผลงาน (ตามลำดับตัวอักษรชื่อเจ้าของผลงาน)		
1. กล้าณรงค์ ตีรอต	เรื่อง.... ไร่สละ ระเมื่อไหร่	204
2. จักรกฤษณ์ มณีวรรณ	ที่สุดของหัวใจ ภูโนยแห่งแผ่นดิน	208
3. ชญานิษฐ์ บาลสุ	เปิดโลกกว้างทางปัญญา	211
4. ณัฐกฤต วานิชจร	เปิดประตูสู่โลกกว้างอย่างมั่นคง	215
5. ธนาคม ดังก้อง	นฤมิตรพินิจถ้อยอักษร	219
6. นารินทร์ญา อภัย	และแล้วฉันก็เจอ.....	224
7. ภักดี ไชยหัด	ถามซีไรต์ 3 เล่มว่า “ชีวิตคืออะไร”	228
8. มณีนุช แสงสุวรรณกุล	รอยหยดหมึก	231
9. วรจักร ทิพย์ดำรงกุล	ความจริงแห่งชีวิต	236
10. วรพรรณ นาคทับ	ก้าวแรกของการเดิน	240

ภาคผนวก

● ภาคผนวก 1 : ภูมิหลังคณะทำงานโครงการและคณะกรรมการ ฯ	245
● ภาคผนวก 2 : ส่วนร่วมสนับสนุนโครงการจากพันธมิตรหลัก (สำนักพิมพ์สารคดี)	247
● ภาคผนวก 3 : แนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ , ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ	248
● ภาคผนวก 4 : เกณฑ์การประเมินงานเขียนส่งเข้าประกวด	250
● ภาคผนวก 5 : รายชื่อหนังสือ 100 เล่มแนะนำโดยโครงการฯ (สำหรับการประกวดระดับเข้มข้น)	251
● ภาคผนวก 6 : ประกาศรายละเอียดโครงการ	262
● ภาคผนวก 7 : โปสเตอร์ (สี) โครงการ	264
● ภาคผนวก 8 : ข่าวประชาสัมพันธ์งานแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ	265
● ภาคผนวก 9 : กำหนดการงานแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ	266
● ภาคผนวก 10 : สรุปผลการแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ	267
● ภาคผนวก 11 : การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ”	268
● ภาคผนวก 12 : การบรรยายพิเศษ “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” (การประกวดการเขียน “ เล่มนี้สิ น่าน่าน ” โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ)	269
● ภาคผนวก 13 : ชื่อโรงเรียนและสรุปผลการบรรยายพิเศษ “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ”	270

● ภาคผนวก 14 : ตัวอย่างเว็บไซต์ สกว.(www.trf.or.th)เกี่ยวกับโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ	277
● ภาคผนวก 15 : ตัวอย่างเว็บไซต์ สทท.สารคดี (www.sarakadee.com) เกี่ยวกับโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ	280
● ภาคผนวก 16 : FAQ / คำถามยอดฮิต	283
● ภาคผนวก 17 : ประกาศผลการประกวดรอบแรก.....	287
● ภาคผนวก 18 : ประกาศผลการประกวดรอบสุดท้าย	294
● ภาคผนวก 19 : Press Release / เอกสารประชาสัมพันธ์เชิญร่วมงานประกาศผลและมอบรางวัล	297
● ภาคผนวก 20 : กำหนดการงานประกาศผลและมอบรางวัล	298
● ภาคผนวก 21 : เก็บตกมหกรรมหนังสือ “ เรื่องของน้ำพุ “ แชมป์ ! หนังสือ “ เล่มนี้ดี น่าอ่าน “	299
● ภาคผนวก 22 : โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ อ่าน... เพื่ออนาคตที่งดงาม	300
● ภาคผนวก 23 : ชีวิตและบทกวี	301
● ภาคผนวก 24 : เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก ...สู่... สายใยแห่งความรัก	303
● ภาคผนวก 25 : ... ถามซีไรต์ 3 เล่ม ว่า “ ชีวิตคืออะไร ? “	304
● ภาคผนวก 26 : นฤมิตรินิจถ้อยอักษรา	305
● ภาคผนวก 27 : ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ตามแผนกับผลการดำเนินงาน	306
● ภาคผนวก 28 : ตารางเปรียบเทียบกิจกรรมตามแผนกับผลการดำเนินงาน	307
● ภาคผนวก 29 : เพื่อนชวนเพื่อน “ รักการอ่าน “	311.

คำนำ

โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ” เป็นโครงการดำเนินงานโดยคณะทำงานโครงการ 6 คน และคณะกรรมการพัฒนาแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ รายชื่อหนังสือและตัดสินรางวัล 7 คน มี รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล เป็นหัวหน้าโครงการ มีผู้ทำงานจำนวน 4 คน ที่ทำหน้าที่เป็นทั้งคณะทำงานโครงการและคณะกรรมการพัฒนาแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ รายชื่อหนังสือและตัดสินรางวัล รวมบุคลากรดำเนินงานโครงการทั้งหมด 9 คน กิจกรรมของโครงการ คือ การจัดการประกวดการเขียน “เล่มนี้สี น่าน่าน” โดยเยาวชน เพื่อเยาวชน มีวัตถุประสงค์อันเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การพัฒนาเยาวชนไทยวันนี้ เพื่อให้เป็นนักวิจัยและผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต มีช่วงเวลาการดำเนินงานสำหรับ “โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 1” ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2546 – 31 ตุลาคม 2547) หลังวันที่ 31 ตุลาคม 2547 เป็นช่วงเวลาการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเผยแพร่ผลงานของโครงการในสื่อต่าง ๆ การสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานโครงการฉบับสมบูรณ์

รายงานโครงการฉบับสมบูรณ์นี้ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ (1) ภาคโครงการและผลการดำเนินงาน (2) ภาคผลงานชนะการประกวด ประกอบด้วยผลงานชนะการประกวดฉบับเต็ม ทั้งระดับทั่วไป (50 ผลงาน) และระดับเข้มข้น (10 ผลงาน) และ (3) ภาคผนวก

คณะผู้ดำเนินงานโครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ” ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำหรับเงินทุนสนับสนุนการวิจัย รศ.สุชาติ ชินะจิตร ผู้อำนวยการฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ (ฝ่าย 3) ผู้ริเริ่มความคิดนำมาสู่การพัฒนาเป็น “โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ” และคำแนะนำเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานโครงการ , นส.ประภาภรณ์ เคารพ ผู้ประสานงานฝ่าย สกว. สำหรับความเอาใจใส่และการประสานงานที่ช่วยให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างราบรื่นด้วยบรรยากาศที่ดี , สำนักพิมพ์สารคดี พันธมิตรหลักของโครงการ ซึ่งให้ความเอาใจใส่และการอนุเคราะห์อย่างดียิ่ง สำหรับการดำเนินงานของโครงการ นอกเหนือไปจากนี้ คณะผู้ดำเนินงานโครงการขอขอบคุณผู้สนับสนุนโครงการในฐานะเป็นพันธมิตรร่วมหลายองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , สมาคม (ดังเช่น สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย) , ชมรม (ดังเช่น ชมรมนักเขียน และผู้จัดทำหนังสือวิทยาศาสตร์ สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ฯ) , นิตยสาร (ดังเช่น นิตยสาร Modern Mobile Magazine) และสื่อมวลชนทุกแขนง (สิ่งตีพิมพ์ , วิทยุ , โทรทัศน์ , สื่อไซเบอร์ หรืออินเทอร์เน็ต) โครงการขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับเยาวชนจำนวนมากเกินความคาดหมาย ที่ร่วมกิจกรรมการประกวดของโครงการและโรงเรียนที่ร่วมส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน ได้เข้าร่วมกิจกรรมการประกวดของโครงการอย่างดียิ่ง

จากผลงานของเยาวชนที่กิจกรรมการประกวดของโครงการ ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของเยาวชนวันนี้ ที่สังคมจะได้รับการพัฒนาต่อไป เป็นนักวิจัยและผู้ใหญ่มีคุณภาพในอนาคต ซึ่งโครงการหวังว่า จะได้ดำเนินโครงการนี้อีกอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อบังเกิดผลที่คาดหวังไว้ในระยะยาว และอย่างยั่งยืน

รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล
หัวหน้าโครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ”

มกราคม 2548

ภาคโครงการและผลการดำเนินงาน

(0) กิจกรรม

โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ” เป็นโครงการจัดการประกวดข้อเขียนชวนเพื่อนอ่านหนังสือ โดยเยาวชน เพื่อเยาวชน ซึ่งรางวัลทุนการศึกษา

สำหรับปีแรกของกิจกรรมโครงการ กำหนดให้เป็นการประกวดการเขียน “เล่มนี้ดี น่าอ่าน” ซึ่งรางวัลทุนการศึกษาคั้งที่ 1 ประจำปี 2547

(1) ความเป็นมาของโครงการ

การส่งเสริมการอ่านสำหรับเยาวชน เป็นการเสริมองค์ความรู้และเติมปัญญาให้กับเยาวชน ได้อย่างต่อเนื่อง สังคมที่เยาวชนส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือดีมีสาระ ประโยชน์และจินตนาการที่สร้างสรรค์ เป็นสังคมที่มีแนวโน้มจะมีอนาคตสดใส หรือเป็นอนาคตที่มีความหวัง (Hopeful Future) การชักจูงให้เยาวชนรักการอ่านหนังสืออย่างวิเคราะห้เจาะลึก เป็นกิจกรรมที่มี คุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อสังคม และโดยธรรมชาติของเยาวชน ที่มักจะฟังความเห็นและคำแนะนำของ เพื่อนเยาวชนเองมากกว่าความเห็นของผู้ใหญ่โดยตรงเสียอีก คำแนะนำของเยาวชนเองในลักษณะของ การชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ที่ผู้ชวนได้อ่านและชอบ จึงมีแนวโน้มจะทำให้เกิดกระแสการชอบการอ่านของ เยาวชนอย่างกว้างขวาง

โครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ” เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้เยาวชน พัฒนาทักษะในการ อ่านหนังสืออย่างวิเคราะห้เจาะลึก และแสดงความสามารถในการแนะนำหนังสือดีให้เพื่อนเยาวชนด้วยกัน อ่าน โดยมีโอกาสได้เรียนรู้ และพัฒนาวิธีการอ่าน และแนะนำหนังสือให้กับเพื่อนเยาวชนได้อ่าน โดยที่ โครงการนี้ จะมีทั้งส่วนที่เยาวชนเลือกหนังสือที่จะอ่าน และแนะนำได้อย่างเสรี (ส่วนของโครงการระดับ ทั่วไป) และส่วนที่เยาวชนเลือกจากรายชื่อหนังสือที่กำหนด โดยผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ หนังสือ หรือที่เยาวชนคัดเลือกเอง (ส่วนของโครงการระดับเข้มข้น)

จากโครงการ “ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ” นอกเหนือไปจากการฝึกทักษะเกี่ยวกับการอ่าน อย่างวิเคราะห้เจาะลึกแล้ว ก็จะทำให้ได้รายชื่อหนังสือ และคำวิเคราะห้วิจารณ์จากเยาวชน ถึงเยาวชนกัน เอง สำหรับการเผยแพร่และกระตุ้นให้เยาวชนไทยรักการอ่านอย่างมีเป้าหมายกว้างขวางมากขึ้นทั่ว ประเทศ

(2) วัตถุประสงค์ของโครงการ

ระยะสั้น

- (2.1) เพื่อพัฒนาวิธีการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือของเยาวชน และการพัฒนาทักษะในการอ่านอย่างวิเคราะห์เจาะลึก เพื่อพัฒนาเป็นนักวิจัยต่อไปในอนาคต
- (2.2) เพื่อรวบรวมรายชื่อหนังสือพร้อมคำวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ ที่เยาวชนนิยมอ่าน เพื่อเผยแพร่ต่อไป

ระยะยาว

- (2.3) เพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์ในการติดตามพัฒนาการของเยาวชนที่ร่วมโครงการ ต่อการพัฒนาเป็นนักวิจัยต่อไปในอนาคต
- (2.4) เพื่อกระตุ้นบทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านของนักเรียน

(3) ผู้รับผิดชอบโครงการ

โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ เป็นโครงการสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ฝ่าย 3 / ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ มี รศ.สุชาติา ชินะจิตร เป็นผู้อำนวยการ , คุณประภาภรณ์ เคาพ เป็นผู้ประสานงาน ฝ่าย สกว.) มีรศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล เป็นหัวหน้าโครงการ ดำเนินงานโดยมีคณะทำงานโครงการ คณะกรรมการ ฯ และพันธมิตรโครงการ ดังนี้...

(3.1) คณะทำงานโครงการ จำนวน 6 คน ทำหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการและดำเนินงานโครงการทั้งหมด และการคัดเลือกเรียงความส่งเข้าประกวดรอบแรก ให้เหลือ 100 ชิ้น สำหรับการประกวดระดับทั่วไป และ 50 ชิ้น สำหรับการประกวดระดับเข้มข้น

คณะทำงานโครงการ ประกอบด้วย :

1. รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล หัวหน้าคณะทำงานโครงการ
2. นายสุวัฒน์ อิศวไชยชาญ
3. นางกาญจนา พุ่มพวย
4. นส.วิณา อัครธรรม
5. นส.เยาวนิต เพชรจันทร์
6. นส.สรวิสิ์ ชัยรัตน์ เลขานุการคณะทำงาน และการเงินโครงการ

(3.2) คณะกรรมการพัฒนาแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ , รายชื่อหนังสือและตัดสินรางวัล จำนวน 7 คน ทำหน้าที่กำหนดแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ

กำหนดรายชื่อหนังสือจำนวนประมาณ 100 เล่ม สำหรับการประกวดระดับเข้มข้น และการตัดสินผลการประกวดเรียงความ โดยพิจารณาเรียงความที่ผ่านการคัดเลือกรอบแรกแล้วโดยคณะกรรมการ

คณะกรรมการพัฒนาแนวทาง ฯ ประกอบด้วย :

1. รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล หัวหน้าคณะกรรมการ
2. นายสุวัฒน์ อิศวไชยชาญ
3. นส.วิภา อัครธรรม
4. นส.สมทรง แสงแก้ว
5. นส.วาสนา บุญสม
6. นายวิวัฒน์ คติธรรมนิสัย
7. นส.สรสิริ ชัยรัตน์ เลขานุการคณะกรรมการ ฯ

หมายเหตุ : ภูมิหลังคณะกรรมการและคณะกรรมการฯ ดู ภาคผนวก 1.

(3.3) พันธมิตรร่วมโครงการ เป็นองค์กรเอกชน และอื่น ๆ มี พันธมิตรหลัก 1 พันธมิตร (คือ สำนักพิมพ์สารคดี มี นายสุวัฒน์ อิศวไชยชาญ เป็นตัวแทนสำนักพิมพ์สารคดี) และมีพันธมิตรร่วมเพิ่มเติมเมื่อเริ่มโครงการแล้ว พันธมิตรหลัก มีพันธกิจสนับสนุนโครงการ โดยเน้นส่วนเป็นกิจกรรม (เช่น การบรรยายพิเศษ , ข้อมูลข่าวสาร (เช่น เกี่ยวกับโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ฯลฯ) , การประชาสัมพันธ์โครงการ , การเผยแพร่ผลงานที่ชนะการประกวด และข้อมูลข่าวสารจากการประกวด (เช่น รายชื่อหนังสือที่เยาวชนเลือกอ่าน ฯลฯ) สนับสนุนรางวัลที่นอกเหนือไปจากเงินรางวัลจัดโดย สกว. (เช่น หนังสือสำหรับเยาวชนเจ้าของเรียงความที่ผ่านการคัดเลือกรอบแรก จำนวน 100 คน สำหรับระดับทั่วไป และ 50 คน สำหรับระดับเข้มข้น ฯลฯ) และอื่น ๆ

(4) แผนงานของโครงการ

- (4.1) หัวหน้าโครงการ (ชัยวัฒน์ คุประตกุล) จัดทำรายละเอียดโครงการร่วมกับ สกว.
- (4.2) คณะทำงานโครงการ ดำเนินการจัดทำและเตรียมแผนการดำเนินการโครงการโดยละเอียดทั้งหมดตลอดโครงการ
- (4.3) คณะกรรมการกำหนดแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ , รายชื่อหนังสือและตัดสินรางวัล ดำเนินการจัดทำแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ กำหนดรายชื่อหนังสือจำนวนประมาณ 100 เล่ม สำหรับการประกวดระดับเข้มข้น และกำหนดแนวทางการพิจารณาตัดสินรางวัลงานเขียน ที่ผ่านการคัดเลือกรอบแรก โดยคณะกรรมการ

หมายเหตุ : ผลการดำเนินงาน ดู (1) ภาคผนวก 3 : แนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ , ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ (2) ภาคผนวก 4 : เกณฑ์การประเมินงานเขียนส่งเข้าประกวด (3) ภาคผนวก 5 : รายชื่อหนังสือ 100 เล่ม แนะนำโดยโครงการ (สำหรับการประกวดระดับเข้มข้น)

- (4.4) จัดการแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ และดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการไปยังโรงเรียน สถานที่ และตามสื่อต่าง ๆ โดยส่งประกาศโครงการและโปสเตอร์ใส่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ จำนวน 1,000 แห่ง

หมายเหตุ : ผลการดำเนินงาน ดู (1) ภาคผนวก 6 : ประกาศรายละเอียดโครงการ (2) ภาคผนวก 7 : โปสเตอร์ (สี)โครงการ (3) ภาคผนวก 8 : ข่าวประชาสัมพันธ์งานแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ (4) ภาคผนวก 9 : กำหนดการงานแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ (5) ภาคผนวก 10 : สรุปผลการแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ

- (4.5) จัดการบรรยายพิเศษ เรื่อง “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” โดย ชัยวัฒน์ และคณะ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ , เผยแพร่รายชื่อหนังสือ 100 เล่ม สำหรับการประกวดระดับเข้มข้น , ชี้แจงกติกาและเกณฑ์การตัดสินทั้งระดับทั่วไป และระดับเข้มข้น ฯลฯ การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” อย่างน้อย 6 ครั้ง ที่โรงเรียนในกรุงเทพ ฯ และอย่างน้อย 8 ครั้ง ที่โรงเรียนในภาคกลาง , ภาคเหนือ , ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคละประมาณ 2 โรงเรียน โดยอาจมีการบรรยายพิเศษเพิ่มความเหมาะสม

หมายเหตุ : ผลการดำเนินงาน ดู (1) ภาคผนวก 11 : การบรรยายพิเศษ “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” (2) ภาคผนวก 12 : การบรรยายพิเศษ “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” (โครงการประกวดการเขียน “ เล่มนี้ดี น่าอ่าน ” โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ) (3) ภาคผนวก 13 : ชื่อโรงเรียนและสรุปผลการบรรยายพิเศษ “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ”

- (4.6) รับงานเขียนส่งเข้าประกวด และตัดสินรางวัล
- (4.7) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ได้รับรางวัล เพื่อวิเคราะห์ข้อบ่งชี้คุณลักษณะและศักยภาพ ตลอดจนแนวทางการส่งเสริมให้เป็นนักวิจัย , นักเขียน และอื่น ๆ ที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคมต่อไปในอนาคต
- (4.8) จัดงานประกาศ และมอบรางวัลทุนการศึกษา (มีการอภิปรายโดยวิทยากร เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน และนิทรรศการแสดงผลงานชนะการประกวด)

- (4.9) รวบรวมผลงานเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในสื่อตีพิมพ์ (นิตยสาร , วารสาร , และเป็นรูปเล่มหนังสือ) และในสื่ออินเทอร์เน็ต
- (4.10) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานของโครงการในรอบ 1 ปี (ครั้งที่ 1.)
- (4.11) ประเมินผลการดำเนินโครงการสำหรับปีแรกของโครงการ และเตรียมงานสำหรับการดำเนินโครงการปีต่อไป

5. ระดับการประกวด รางวัลทุนการศึกษาและโล่สำหรับโรงเรียน

ระดับการประกวดมี 2 ระดับ :

- (5.1) ระดับทั่วไป : ทุนการศึกษา 50 ทุน ๆ ละ 5,000 บาท (ห้าพันบาท) และเกียรติบัตร
- งานเขียนผ่านรอบคัดเลือก 100 ชิ้น ได้รับรางวัลพิเศษเป็นเกียรติบัตร และหนังสือจากสำนักพิมพ์สารคดี
 - มีเกียรติบัตร มอบให้โรงเรียนที่มีนักเรียนชนะการประกวด
- (5.2) ระดับเข้มข้น : ทุนการศึกษา 10 ทุน ๆ ละ 10,000 บาท (หนึ่งหมื่นบาท) และเกียรติบัตร
- งานเขียนผ่านรอบคัดเลือก 50 ชิ้น ได้รับรางวัลเป็นเกียรติบัตร และหนังสือจากสำนักพิมพ์สารคดี
 - มีเกียรติบัตร มอบให้โรงเรียนที่มีนักเรียนชนะการประกวด
- (5.3) มีโล่และเงินอุดหนุนซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด 10,000 บ. (หนึ่งหมื่นบาท) รวม 2 ชุด มอบให้แก่โรงเรียนในแต่ละระดับ ที่มีนักเรียนส่งเรียงความเข้าประกวดมากที่สุด ถ้ามีมากกว่าหนึ่งโรงเรียนเข้าเกณฑ์ของแต่ละระดับ ให้เพิ่มโล่และเงินอุดหนุนซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด 10,000 บ. เป็นจำนวนชุดเท่าจำนวนโรงเรียนที่เพิ่ม

6. ผู้มีสิทธิส่งเรียงความเข้าประกวดชิงทุนการศึกษา

นักเรียนสายสามัญ (ทั้งภาครัฐและเอกชน) สายอาชีวศึกษา สายการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) และสายการศึกษาทางเลือกหรือนอกระบบ เช่น โฮมสกูล (Home School) ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าตั้งแต่ ม.1 ถึง ม.6

7. กรอบประเภทหนังสือสำหรับการประกวดเขียนเรียงความชิงทุนการศึกษา
เป็นหนังสือภาษาไทยตีพิมพ์เป็นเล่ม ทั้งประเภทสาระความรู้ ความคิด และวรรณกรรม

(นวนิยายหรือรวมเรื่องสั้น) ทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ทั้งประเภทวิทยาศาสตร์ และอื่น ๆ ยกเว้นหนังสือประเภทแบบเรียน ตำรา คู่มือ และเรื่องแปล ไม่จำกัดปีตีพิมพ์

8. กติกาการส่งเรียงความประกวดชิงรางวัลทุนการศึกษา มี 2 ระดับ :

(8.1) ระดับทั่วไป

เยาวชนทั่วประเทศ เลือกหนังสือจำนวน 2 เล่ม ที่เยาวชนชื่นชอบ แล้วส่งข้อเขียน (เป็นเรียงความ , เรื่องสั้น , บทกวี ฯลฯ) เป็นภาษาไทย พิมพ์หรือเขียนด้วยลายมือให้อ่านง่าย ความยาวกระดาษ A4 ไม่เกิน 4 หน้า เข้าประกวด ตามแนวประเด็นการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ (ตามกำหนดของโครงการ) โดยมีเป้าหมายสูงสุดสำหรับการชักชวนเพื่อเยาวชนให้เกิดความสนใจอยากอ่านหนังสือที่แนะนำ

(8.2) ระดับเข้มข้น

เยาวชนทั่วประเทศ ที่ผ่านการฝึกอบรมการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ (ได้เข้าฟังการบรรยายพิเศษเรื่อง “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ”) หรือมิได้ผ่านการฝึกอบรมการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ แต่ขอเข้าร่วมการประกวดระดับเข้มข้น เลือกหนังสือจำนวน 3 เล่มที่เยาวชนชื่นชอบ จากรายชื่อหนังสือที่กำหนดโดยโครงการ (100 เล่ม) หรือที่เยาวชนสนใจเอง นอกเหนือไปจากที่มีอยู่ในรายชื่อหนังสือตามกำหนดโดยโครงการ และส่งข้อเขียน (เป็นเรียงความ , เรื่องสั้น , บทกวี ฯลฯ) เป็นภาษาไทย พิมพ์หรือเขียนด้วยลายมือให้อ่านง่าย ความยาวกระดาษ A4 ไม่เกิน 5 หน้าเข้าประกวด ตามแนวประเด็นการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ (ตามกำหนดของโครงการ) โดยมีเป้าหมายสูงสุดสำหรับการชักชวนเพื่อนเยาวชนให้เกิดความสนใจอยากอ่านหนังสือที่แนะนำ

(8.3) เยาวชน 1 คน ส่งเรียงความเข้าประกวดชิงรางวัลทุนการศึกษาได้ 1 ชิ้น

(8.4) การส่งเรียงความเข้าประกวด ให้ส่งโดย ... ทางไปรษณีย์ หรือเป็นแผ่นดิสก์ (คอมพิวเตอร์) หรือทางอี – เมล์ โดยส่งไปที่ : รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล หัวหน้าโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ , เลขที่ 2/227 หมู่ 1 บ้านแมกไม้ วัชรพล , ซ.17 ถ.รัตนโกสินทร์สมโภช แขวง / เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220 หรือ อี – เมล์ : kshaiwat2@hotmail.com , kshaiwat3@yahoo.com

(8.5) ทุกงานเขียนที่ส่งเข้าประกวดชิงรางวัลทุนการศึกษา ให้ระบุชื่อ ครูหนึ่งคน ในโรงเรียนที่เยาวชนศึกษาอยู่ อาจเป็นครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูนิเทศน์ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ครูประจำการคนอื่น ๆ หรือบุคลากรประจำตำแหน่งอื่น ๆ เช่น บรรณารักษ์ ที่รับทราบเรื่องการส่งเรียงความเข้าประกวด

9. กรอบช่วงเวลาการดำเนินโครงการ

(9.1) เป็นโครงการระยะยาวอย่างน้อย 3 – 5 ปี โดยมีแผนดำเนินงานการติดตามผลการดำเนินโครงการระยะยาว เช่น 10 ปี แต่กำหนดแผนดำเนินโครงการละเอียด และงบประมาณดำเนินโครงการเป็นปีต่อไป.... เริ่มต้นปีแรก ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2546 – 31 ตุลาคม 2547

(9.2) กำหนดชื่อโครงการปีแรก เป็นการประกวดการเขียน “ เล่มนี้ลี น่าอ่าน ” (โดยเยาวชน เพื่อเยาวชน) ชิงรางวัลทุนการศึกษา ครั้งที่ 1 พ.ศ.2547 (โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ)

10. ตารางแผนดำเนินงานโครงการ

กำหนดตารางแผนดำเนินงานโครงการ ครั้งที่ 1 พ.ศ.2547 (1 ตุลาคม 2546 – 31 ตุลาคม 2547)

ตารางแผนดำเนินงานต่อไปนี้ เป็นแผนที่ปรับจากแผนเดิมของโครงการตามผลดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง

● ตุลาคม - พฤศจิกายน 2546

- ชัยวัฒน์ คุประตกุล จัดทำรายละเอียดโครงการ
- กำหนดชื่อคณะกรรมการโครงการ จำนวน 6 คน (ชัยวัฒน์ คุประตกุล เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ)
- กำหนดชื่อคณะกรรมการพัฒนาแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ , รายชื่อหนังสือและตัดสินรางวัล จำนวน 7 คน (ชัยวัฒน์ คุประตกุล เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ ฯ)
- คณะทำงานโครงการจัดทำรายละเอียดประกาศการประกวดการเขียน “ เล่มนี้ลี น่าอ่าน ” (โดยเยาวชน เพื่อเยาวชน) ชิงรางวัลทุนการศึกษา ครั้งที่ 1 พ.ศ.2547 (โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ)
- คณะกรรมการพัฒนาแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ , รายชื่อหนังสือและตัดสินรางวัล ดำเนินการจัดทำรายละเอียด แนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์แนะนำหนังสือ และรายชื่อหนังสือ จำนวน 100 เล่ม (สำหรับการประกวดระดับเข้มข้น) และกำหนดแนวทางการพิจารณาตัดสินรางวัล
- เตรียมการจัดแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ และประชาสัมพันธ์โครงการ เตรียมการจัดการบรรยายพิเศษ เรื่อง “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” (โดย ชัยวัฒน์ และคณะ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ , เผยแพร่รายชื่อหนังสือ 100 เล่มสำหรับการประกวดระดับเข้มข้น , ชี้แจงกฎกติกาเกณฑ์การตัดสินทั้งระดับทั่วไป และระดับเข้มข้น) จัดบรรยายพิเศษในกรุงเทพฯ อย่างน้อย 6 ครั้ง (6 โรงเรียน) ต่างจังหวัด อย่างน้อย 3 ครั้ง (ที่ภาคเหนือ , ภาคใต้ , ภาคตะวันออก เชียงเหนือ โดยที่แต่ละครั้ง เป็นเวลา 2 – 3 วัน โดยบรรยายที่โรงเรียนอย่างน้อย ภาคละ 2 โรงเรียน) และต่างจังหวัดในภาคกลางอย่างน้อย 2 ครั้ง 2 โรงเรียน

● อังคาร ที่ 18 พฤศจิกายน 2546 :

- แกลงข่าวเปิดตัวโครงการ การประกวดการเขียน “ เล่มนี้ดี น่าอ่าน ” ครั้งที่ 1 / 2547 และการเสวนาเรื่อง “เยาวชนไทย อ่านเป็น คิดเป็น ? ” ที่ สกว. การแกลงข่าวเกิดขึ้นช่วงโรงเรียนตามกลุ่มเป้าหมายเปิดภาคการศึกษาแล้ว กำหนดช่วงเวลาส่งเรียงความประกวดระหว่างวันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 – 31 พฤษภาคม 2547

● พฤศจิกายน 2546 - มกราคม 2547 :

- จัดบรรยายพิเศษ เรื่อง “ มหัทศจรยแห่งการอ่าน ” (โดยชัยวัฒน์ และคณะ) อย่างน้อย 6 ครั้ง (6 โรงเรียนในกรุงเทพฯ)

● ธันวาคม 2546 – มีนาคม 2547 :

- จัดบรรยายพิเศษ เรื่อง “ มหัทศจรยแห่งการอ่าน ” (โดยชัยวัฒน์ และคณะ) อย่างน้อย 4 ครั้ง ที่ภาคกลาง , ภาคเหนือ , ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งละ 2 – 3 วัน ที่โรงเรียนอย่างน้อยภาคละ 2 โรงเรียน และอย่างน้อย 2 ครั้งในต่างจังหวัด ภาคกลาง ครั้งละ 1 วัน 1 โรงเรียน (หมดเขตการส่งข้อเขียนเข้าประกวด ภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2547)

● พฤศจิกายน 2546 – พฤษภาคม 2547 :

- รับข้อเขียนประกวดชิงรางวัลทุนการศึกษา
- คณะดำเนินโครงการ (คณะทำงานโครงการและคณะกรรมการ) พัฒนาแผนการประเมินและติดตามผลการดำเนินโครงการระยะยาว (เช่น ประมาณ 10 ปี) เพื่อติดตามพัฒนาการของเยาวชนที่เข้าร่วมประกวดโครงการ เช่น ผลงานการเขียน การศึกษาต่อการวิจัย ฯลฯ

● เมษายน 2547 :

- รายงานสรุปความก้าวหน้าของโครงการ 6 เดือนแรก

● มิถุนายน - สิงหาคม 2547 :

- คณะทำงานโครงการคัดเลือกข้อเขียนรอบแรก ตัดสินให้เหลือ 100 ชิ้น (ระดับทั่วไป) และเหลือ 50 ชิ้น (ระดับเข้มข้น)
- คณะกรรมการตัดสินรางวัล พิจารณาตัดสินข้อเขียน

● กันยายน - ตุลาคม 2547

- เตรียมการจัดงานประกาศรางวัลและมอบรางวัล
- วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ได้รับรางวัล เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมให้เป็นนักวิจัย , นักเขียน และอื่น ๆ ที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคมต่อไปในอนาคต
- แจ้งผลการตัดสินและเชิญเยาวชน และตัวแทนครูประจำโรงเรียน ที่มีนักเรียนชนะการประกวด เข้ารับรางวัลทั้ง 2 ระดับ (นักเรียนจำนวนรวม 2 ระดับ --- 60 คน ครูตัวแทนโรงเรียนมีนักเรียนชนะการประกวดรวม 60 คน ครูตัวแทนโรงเรียนมีนักเรียนส่งข้อเขียนเข้าประกวดมากที่สุด ระดับละ 1 โรงเรียน รวม 2 คน หรือมากกว่า 2 คน ในกรณีมีโรงเรียนมากกว่าหนึ่งโรงเรียน ในแต่ละระดับการแข่งขัน มีจำนวนนักเรียนส่งข้อเขียนเข้าประกวดมากที่สุดเป็นจำนวนเท่ากัน)
- ประเมินผลการดำเนินงานและสรุปแนวทางการดำเนินโครงการ ปี 2548 (ครั้งที่ 2.)
- จัดทำต้นฉบับรายงานสรุปผลการดำเนินงานของโครงการในรอบ 1 ปี (ครั้งที่ 1.)

● ศุกร์ ที่ 29 ตุลาคม 2547 :

- งานประกาศผลและมอบรางวัลประกวดการเขียน “ เล่มนี้ดี น่าอ่าน ” วันศุกร์ ที่ 29 ตุลาคม 2547 เวลา 13.30 – 16.30 น. ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เป็นส่วนหนึ่งของงานมหกรรมหนังสือระดับชาติ ครั้งที่ 9 ปี พ.ศ.2547 มีการเสวนาเรื่อง “ อ่าน ... เพื่ออนาคต ” และนิทรรศการผลงานการเขียนที่ชนะการประกวดทั้งหมด

11. ผลการดำเนินงาน สรุป วิเคราะห์วิจารณ์

ผลการดำเนินงานโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 1 พ.ศ.2547 สรุป วิเคราะห์วิจารณ์ผลการดำเนินงาน แยกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ (1) สรุป วิเคราะห์วิจารณ์ ผลการดำเนินงานโดยภาพรวม อยู่ในหัวข้อ 11.นี้ (2) สรุป วิเคราะห์วิจารณ์ และการสังเคราะห์เป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนต่อไปให้เป็นนักวิจัย หรือผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต จะอยู่ในหัวข้อ 12. ซึ่งเน้นการสรุปวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานส่งเข้าประกวด โดยมีบทสรุป วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ผลการดำเนินงานโครงการบางส่วนอยู่ด้วย

สำหรับบทสรุป วิเคราะห์วิจารณ์ผลการดำเนินงานในหัวข้อ 11. แยกประเด็นเพื่อความชัดเจนดังต่อไปนี้ คือ ความสนใจของเยาวชนและบทบาทของโรงเรียน , ความสนใจ ความร่วมมือ และบทบาทของสื่อ , พันธมิตรหลักและพันธมิตรร่วม , กิจกรรมการบรรยายพิเศษ , จำนวนผลงานการเขียนส่งเข้าประกวด , ส่วนร่วมจากโรงเรียนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน , ผลการประกวดรอบแรก , ผลการ

ประกวดรอบสุดท้าย , การประกาศผลและมอบรางวัล , การเผยแพร่ผลจากงานประกาศผลและมอบรางวัล

(11.1) ความสนใจของเยาวชนและบทบาทของโรงเรียน

ผลการดำเนินงานโครงการ โดยภาพรวม บรรลุเป้าหมายสูงมากเกินความคาดหมาย ในประเด็นความสนใจของเยาวชน เพราะมีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดเป็นจำนวนสูงถึงมากกว่า สองพันคน

สำหรับประเด็นการกระตุ้นบทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมและพัฒนาการอ่าน ก็ได้บรรลุเป้าหมายสูงมาก จากจำนวนโรงเรียนที่เอาใจใส่และสนับสนุนให้นักเรียนส่งผลงานเข้าประกวด อีกทั้งการติดตามความคืบหน้าของโครงการ โดยครู – อาจารย์ จากหลายโรงเรียน

(11.2) ความสนใจ ความร่วมมือ และบทบาทของสื่อ

ผลการดำเนินงานโครงการโดยภาพรวม ได้รับความสนใจและความร่วมมือจากสื่อในการประชาสัมพันธ์ และรายงานความคืบหน้าของโครงการอย่างยิ่ง ทั้งหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุโทรทัศน์ และสื่ออินเทอร์เน็ต (เฉพาะเว็บไซต์ ดังเช่น www.google.com ได้รวม link ถึง เว็บไซต์อื่น ๆ ที่มีข่าวและรายละเอียดโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ถึงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2547 เป็นจำนวน 224 เว็บไซต์ โดยที่ผู้สนใจเพียงแต่ใช้ข้อความ “ โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ” เข้าไปค้นในเว็บไซต์ของ www.google.com ก็จะสามารถติดตามข่าว ความเคลื่อนไหว ผลการตัดสินการประกวดรอบสุดท้ายได้)

เว็บไซต์ของ สกว. (www.trf.or.th) และของสำนักพิมพ์สารคดี (www.sarakadee.com) มีพื้นที่ในชื่อ “ โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ” โดยตรง มีรายละเอียด ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า รายชื่อหนังสือ 100 เล่ม ผลการประกวด FAQ / คำถามยอดฮิต ใครเป็นใครใน “ โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ” ฯลฯ สมบูรณ์ที่สุด และได้รับการอ้างอิง / Link โดยเว็บไซต์อื่น ๆ เป็นจำนวนมาก พันธมิตรหลัก คือ สำนักพิมพ์สารคดี โดยคุณสุวัฒน์ อัสวไชยชาญ เป็นผู้ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการลงในเว็บไซต์ของสารคดี และประสานงานส่งต่อไปให้ สกว.

ตัวอย่างข่าว ความเคลื่อนไหว รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ในเว็บไซต์ของ สกว. และของสำนักพิมพ์สารคดี ดูภาคผนวก 14 และภาคผนวก 15 ตัวอย่าง FAQ / คำถามยอดฮิต ดูภาคผนวก 16

(11.3) พันธมิตรหลักและพันธมิตรร่วม

เป้าหมายโครงการต้องการสร้างพันธมิตรหลักและพันธมิตรร่วม บรรลุเป้าหมายอย่างสูง มีสำนักพิมพ์สารคดี เป็นพันธมิตรหลัก...☺ ที่ได้มีส่วนร่วมดำเนินงานโครงการ และประชาสัมพันธ์งานของโครงการอย่างยิ่ง มีองค์กรอื่น ๆ เป็นพันธมิตรร่วมช่วยงานให้งานของโครงการดำเนินไปตาม

เป้าหมาย ดังเช่น ร้านและศูนย์จำหน่ายหนังสือ (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) , สมาคม (ดังเช่น สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย) , ชมรม (ดังเช่น ชมรมนักเรียนและผู้จัดทำหนังสือวิทยาศาสตร์ หรือ นจวท. สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ฯ) , นิตยสาร (ดังเช่น นิตยสาร Modern Mobile Magazine) , มูลนิธิ ฯลฯ

สำหรับส่วนร่วมช่วยงานโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ โดยพันธมิตรหลัก คือ สำนักพิมพ์สารคดี คิดมูลค่าเป็นเงินทั้งโครงการ 334,230 บาท

(11.4) กิจกรรมการบรรยายพิเศษ

กิจกรรมการบรรยายพิเศษเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการประสบความสำเร็จอย่างสูง

การบรรยายพิเศษเรื่อง “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” ได้มีบทบาทสำคัญกระตุ้นความสนใจทั้งจากนักเรียน และโรงเรียน (ครู – อาจารย์) ทำให้มีการส่งงานเขียนเข้าประกวดเป็นจำนวนสูงเกินความคาดหวังมาก

ในการประสานงานกับโรงเรียน เพื่อจัดการบรรยายพิเศษ ได้รับความสนใจและความร่วมมือจากโรงเรียนเป็นอย่างดี ทำให้มีโรงเรียนและจำนวนนักเรียน ที่ร่วมในกิจกรรมการบรรยายพิเศษเป็นจำนวนสูงกว่าเป้าหมายมาก (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จำนวนนักเรียน) เพราะตามเป้าหมายของโครงการ จะมีการบรรยายพิเศษตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวม 14 แห่ง มีนักเรียนเข้าฟังการบรรยาย 4,200 คน แต่ในการดำเนินกิจกรรมจริง มีโรงเรียนที่ร่วมกิจกรรมการบรรยายพิเศษ รวม 16 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในกรุงเทพ ฯ 7 แห่ง (ตามแผนของโครงการ คือ จำนวน 6 แห่ง) โรงเรียนในต่างจังหวัด 9 แห่ง (ตามแผนของโครงการ คือ จำนวน 8 แห่ง) และมีนักเรียนเข้าฟังการบรรยายทั้งหมด 9,350 คน สูงกว่าประมาณการตามแผน จำนวน $(9,350 - 4,200 \text{ คน}) = 5,150 \text{ คน}$

รายชื่อโรงเรียนที่มีการบรรยายพิเศษ “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” ทั้ง 16 โรงเรียน เป็นดังนี้ : -----

• ในกรุงเทพ 7 โรงเรียน คือ....

1. โรงเรียนศิริรัตนาร
2. โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
3. โรงเรียนกุนทุทธารามวิทยาคม
4. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
5. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต
6. โรงเรียนสุศักดิ์มนตรี
7. โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี

● ต่างจังหวัด จำนวน 9 โรงเรียน คือ....

1. โรงเรียนบางปะหัน / จ.พระนครศรีอยุธยา
2. โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย / จ.นครปฐม
3. โรงเรียนฝึกหัด " สุทธาประมุข " / จ. พระนครศรีอยุธยา
4. โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน / จ.ขอนแก่น
5. โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย / จ.ขอนแก่น
6. โรงเรียนพระหฤทัยเชียงใหม่ / จ.เชียงใหม่
7. โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย / จ.เชียงใหม่
8. โรงเรียนหาดใหญ่อำนวยวิทย์พัฒนชยการ / จ.สงขลา
9. โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา / จ.สงขลา

รายละเอียด ชื่อโรงเรียนแบ่งตามภาค วัน – เวลา และจำนวนนักเรียนเข้าฟังการบรรยายพิเศษทั้งหมด ดูภาคผนวก 11 : การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ มหัทศจรย์แห่งการอ่าน ” , ภาคผนวก 12 : การบรรยายพิเศษ “ มหัทศจรย์แห่งการอ่าน (การประกวดการเขียน “ เล่มนี้สิ น่าน่าน ” โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ) และภาคผนวก 13 : ชื่อโรงเรียนและสรุปผลการบรรยายพิเศษ “ มหัทศจรย์แห่งการอ่าน ”

(11.5) จำนวนผลงานการเขียนส่งเข้าประกวด

มีผลงานการเขียนส่งเข้าประกวด รวมทั้งหมด 2,261 ผลงาน ซึ่งสูงกว่าประมาณการตามแผนมาก (ประมาณการตามแผน คือ อย่างน้อย 500 ผลงาน)

ผลงานประกวดระดับทั่วไป จำนวน 1,808 ผลงาน (ประมาณการตามแผน คือ อย่างน้อย 300 ผลงาน)

ผลงานประกวดระดับเข้มข้น จำนวน 236 ผลงาน (ประมาณการตามแผน คือ อย่างน้อย 200 ผลงาน)

มีผลงานส่งเข้าประกวดที่ผิดกติกา จำนวน 217 ผลงาน เพราะเป็นผลงานที่แนะนำหนังสือเพียง 1 เล่ม หรือมากกว่า 3 เล่ม (ตามกติกา ระดับทั่วไป ต้องแนะนำหนังสือ 2 เล่ม ระดับเข้มข้น ต้องแนะนำหนังสือ 3 เล่ม) เป็นหนังสือแปล เป็นสิ่งตีพิมพ์ในรูปแบบที่ไม่ใช่หนังสือเล่ม เช่น นิตยสาร เป็นเรื่องแต่งขึ้นใหม่ (ไม่ใช่หนังสือเล่มที่ตีพิมพ์มาก่อนแล้ว) ฯลฯ

☺ บทวิเคราะห์สาเหตุการส่งผลงานผิดกติกา ☺

ผลงานที่ส่งผิดกติกาส่วนใหญ่ เป็นผลงานที่ส่งเป็นกลุ่มจากโรงเรียน ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากการจับความ และตีความกติกาการประกวดไม่ละเอียด ชัดเจน และถูกต้อง เป็นปัญหาของการรับรู้ข่าวสาร และกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่ม

สาเหตุของการส่งผลงานเข้าประกวดผิดกติกาอีกสาเหตุหนึ่ง น่าจะเกิดจากผู้ส่งผลงานเข้าประกวด ทราบข่าวการประกวดจากสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวิทยุ ซึ่งเป็นข่าวสั้น ๆ ไม่มีรายละเอียดเพียงพอ

(11.6) ส่วนร่วมจากโรงเรียนเพื่อการส่งเสริม และพัฒนาเยาวชน

เป้าหมายสำคัญเป้าหมายหนึ่งของโครงการ คือ ต้องการให้ (และเห็น) โรงเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนส่งผลงานเข้าประกวด ซึ่งกับบรรลุเป้าหมายอย่างยิ่ง จาก: ---

(1) โรงเรียนที่ได้รับการติดต่อ เพื่อจัดการบรรยายพิเศษ “ มหัศจรรย์แห่งการอ่าน ” ทุกโรงเรียน แสดงความยินดี สนใจ และให้การร่วมมืออย่างดี รวมไปถึงโรงเรียนจำนวนหนึ่ง ซึ่งโครงการมิได้ติดต่อโดยตรง แต่ก็ได้ติดต่อมาที่โครงการ เพื่อขอให้โครงการไปจัดการบรรยายพิเศษที่โรงเรียน ทำให้จำนวนโรงเรียนที่มีการจัดการบรรยายพิเศษ มากกว่าจำนวนโรงเรียนตามแผน และในระหว่างการจัดการบรรยายพิเศษ โรงเรียนก็เอาใจใส่เป็นพิเศษ ให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้ารับฟังการบรรยายพิเศษเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีผลงานจากนักเรียนส่งเข้าประกวดเป็นจำนวนมากเกินความคาดหมาย

(2) มีโรงเรียนจำนวนหนึ่ง ซึ่งไม่ได้รับโปสเตอร์และเอกสารรายละเอียดการประกวดจากโครงการโดยตรง แต่มีครู - อาจารย์ ได้รับทราบกิจกรรมการประกวดของโครงการจากโรงเรียนอื่นหรือจากสื่อ และครู - อาจารย์ จากโรงเรียนเหล่านั้น ก็สอบถามรายละเอียดการประกวดจากโครงการโดยตรง แล้วดำเนินการแจ้ง หรือจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน และ / หรือการเขียน เพื่อให้นักเรียนได้ส่งผลงานการเขียนเข้าประกวด

(3) โรงเรียนจำนวนหนึ่ง ได้แสดงความสนใจต่อกิจกรรมการประกวดของโครงการเป็นพิเศษ โดยการรับเป็นสื่อกลางในการรวบรวมผลงานการเขียนเพื่อส่งเข้าประกวดของนักเรียน ส่งมาที่โครงการโดยตรง

(4) ในงานประกาศผลและมอบรางวัลประกวดการเขียน “ เล่มนี้ลี น่าอ่าน ” ครั้งที่ 1 / 2547 วันที่ 29 ตุลาคม 2547 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ โรงเรียนที่มีนักเรียนชนะเลิศการประกวด ได้แสดงความสนใจ และร่วมมือกับโครงการเป็นอย่างดี ในการสนับสนุนให้นักเรียน และ ครู - อาจารย์ ตัวแทนโรงเรียน เข้าร่วมงานประกาศผลและมอบรางวัล โดยที่โครงการไม่มีงบประมาณสนับสนุนการเดินทาง (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากต่างจังหวัด) ไปร่วมงาน ทำให้มีนักเรียนที่ชนะเลิศ

ประกวด แต่ไม่สามารถไปรับรางวัลโดยตรงในงานทั้งหมดเพียง 11 คน (จากทั้งหมด 60 คน โดยเป็นระดับทั่วไป 10 คน ระดับเข้มข้น 1 คน)

สำหรับนักเรียนและโรงเรียนที่ไม่ได้ไปร่วมงานเพื่อรับรางวัลโดยตรงในวันที่ 29 ตุลาคม 2547 โครงการก็ได้ดำเนินการ (หลังวันที่ 29 ตุลาคม 2547) จัดส่งรางวัลไปให้นักเรียน และโรงเรียน เป็นการเรียบร้อยแล้ว

(5) สรุปโรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานการเขียนเข้าประกวดมากที่สุด (ไม่แยกระดับทั่วไป - เข้มข้น และผิต - ถูกกติกา) คือ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต จ.ปทุมธานี (รวม 278 ผลงาน) สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวด (ไม่แยกระดับทั่วไป - เข้มข้น และผิต - ถูกกติกา) มากกว่า 15 ผลงาน มีทั้งหมด 21 โรงเรียน ดังต่อไปนี้ : ---

1. สวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต (จ.ปทุมธานี) จำนวน 278 ผลงาน
2. เบ็ญจะมะมหาราช (จ.อุบลราชธานี) จำนวน 272 ผลงาน
3. บ้านกาศประชานุเคราะห์ (จ.แพร่) จำนวน 205 ผลงาน
4. ดารุสสลาม (จ. นราธิวาส) จำนวน 166 ผลงาน
5. ยุพราชวิทยาลัย (จ.เชียงใหม่) จำนวน 155 ผลงาน
6. สตรีวัดระฆัง (กรุงเทพฯ) จำนวน 112 ผลงาน
7. วังฟ่อนวิทยา (จ.แพร่) จำนวน 63 ผลงาน
8. บริหารธุรกิจและเทคโนโลยีบุญญรักษ์ (จ.เชียงใหม่) จำนวน 55 ผลงาน
9. พานพิทยาคม (จ. เชียงราย) จำนวน 45 ผลงาน
10. สามโก้พิทยาคม (จ. อ่างทอง) จำนวน 42 ผลงาน
11. สิรินคร (จ.สุรินทร์) จำนวน 44 ผลงาน
12. นานาชาติดิลิข (จ. ภูเก็ต) จำนวน 43 ผลงาน
13. บางมูลนากภูมิพิทยาคม (จ.พิจิตร) จำนวน 43 ผลงาน
14. เทพศิรินทร์ พุแค (จ. สระบุรี) จำนวน 29 ผลงาน
15. จักรคำคณาทร (จ.ลำพูน) จำนวน 27 ผลงาน
16. หาดสำราญพิทยาคม (จ. ตรัง) จำนวน 27 ผลงาน
17. ผดุงนารี (จ.มหาสารคาม) จำนวน 26 ผลงาน
18. ชุมพวงศึกษา (จ.นครราชสีมา) จำนวน 19 ผลงาน
19. ชัยมงคลพิทยา (จ.สุโขทัย) จำนวน 18 ผลงาน
20. ห้วยราชพิทยาคม (จ.บุรีรัมย์) จำนวน 17 ผลงาน
21. พระปริยัติธรรม แม่แตงวิทยา (จ. เชียงใหม่) จำนวน 16 ผลงาน

(6) สำหรับระดับทั่วไป โรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุด คือ โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จ.อุบลราชธานี (รวม 250 ผลงาน) ได้รับรางวัลเป็นโล่ และเงินรางวัล 10,000 บาท เพื่อซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด

โรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากกว่า 100 ผลงาน มีทั้งหมด 5 โรงเรียน ,
โรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากกว่า 10 ผลงาน มีทั้งหมด 23 โรงเรียน ดังต่อไปนี้ :

1. เบ็ญจะมะมหาราช (จ.อุบลราชธานี) จำนวน 250 ผลงาน
2. สอนกุลลาบรังสิต (จ.ปทุมธานี) จำนวน 198 ผลงาน
3. บ้านกาศประชานุเคราะห์ (จ.แพร่) จำนวน 181 ผลงาน
4. ดารุสลาม (จ.นราธิวาส) จำนวน 165 ผลงาน
5. ยุพราชวิทยาลัย (จ.เชียงใหม่) จำนวน 144 ผลงาน
6. วังฟ่อนวิทยา (จ.แพร่) จำนวน 60 ผลงาน
7. บริหารธุรกิจและเทคโนโลยีบุญญรักษ์ (จ.เชียงใหม่) จำนวน 55 ผลงาน
8. พานพิทยาคม (จ.เชียงราย) จำนวน 45 ผลงาน
9. สิรินคร (จ.สุรินทร์) จำนวน 43 ผลงาน
10. นานาชาติดัลลิส (จ.ภูเก็ต) จำนวน 43 ผลงาน
11. บางมูลนากภูมิวิทยาคม (จ.พิจิตร) จำนวน 43 ผลงาน
12. สตรีวัชรามัง (กรุงเทพฯ) จำนวน 39 ผลงาน
13. เทพศิรินทร์ พุแค (จ.สระบุรี) จำนวน 28 ผลงาน
14. หาดลำราญวิทยาคม (จ.ตรัง) จำนวน 27 ผลงาน
15. จักรคำคณาทร (จ.ลำพูน) จำนวน 26 ผลงาน
16. ผดุงนารี (จ. มหาสารคาม) จำนวน 24 ผลงาน
17. ชัยมงคลพิทยา (จ. สุโขทัย) จำนวน 17 ผลงาน
18. พระปริยัติธรรม แม่แตงวิทยา (จ.เชียงใหม่) จำนวน 16 ผลงาน
19. ชุมพวงศึกษา (จ. นครราชสีมา) จำนวน 15 ผลงาน
20. ปากเกร็ด (จ. นนทบุรี) จำนวน 14 ผลงาน
21. ถาวรานุกูล (จ. สมุทรสงคราม) จำนวน 13 ผลงาน
22. ศึกษาสงเคราะห์พนมทวน (จ. นครราชสีมา) จำนวน 13 ผลงาน
23. วิทยาลัยการอาชีพละงู (จ. สตูล) จำนวน 12 ผลงาน

(7) สำหรับระดับเข้มข้น โรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุด คือ โรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพฯ ฯ (รวม 44 ผลงาน) ได้รับรางวัลเป็นโล่ และเงินรางวัล 10,000 บาท เพื่อซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด

โรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวด ตั้งแต่ 3 ผลงานขึ้นไป มีทั้งหมด 15 โรงเรียน ดังต่อไปนี้ ...

1. สตรีวัดระฆัง (กรุงเทพฯ ฯ) จำนวน 44 ผลงาน
2. สามกัฏฐวิทยา (จ.อ่างทอง) จำนวน 29 ผลงาน
3. สอนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต (กรุงเทพฯ ฯ) จำนวน 20 ผลงาน
4. กุแก้ววิทยา (จ.อุดรธานี) จำนวน 12 ผลงาน
5. บ้านกาศประชาชนุเคราะห์ (จ.แพร่) จำนวน 12 ผลงาน
6. เบญจมาศวิทยาสรรพ (จ.ราชบุรี) จำนวน 8 ผลงาน
7. สุรศักดิ์มนตรี (กรุงเทพฯ ฯ) จำนวน 6 ผลงาน
8. ห้วยราชพิทยาคม (จ.บุรีรัมย์) จำนวน 6 ผลงาน
9. อังครักษ์ (จ.นครนายก) จำนวน 6 ผลงาน
10. บ้านหนองป้าน (จ.มหาสารคาม) จำนวน 5 ผลงาน
11. พระปริยัติธรรมวัดป่าไม้แดง (จ.เชียงใหม่) จำนวน 5 ผลงาน
12. เตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ (จ.นครศรีธรรมราช) จำนวน 3 ผลงาน
13. เบญจมาศมหาสาร อุบล ฯ (จ.อุบลราชธานี) จำนวน 3 ผลงาน
14. สกลนครพัฒนศึกษา (จ.สกลนคร) จำนวน 3 ผลงาน
15. สาธิต มศว.ปทุมวัน (กรุงเทพฯ ฯ) จำนวน 3 ผลงาน

(8) รายละเอียดข้อมูลสรุปทั้งหมด เกี่ยวกับโรงเรียนและจำนวนนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวด แยกเป็น ข้อมูลรวม (ไม่แยกระดับทั่วไป - เข้มข้น) ข้อมูลแยกระดับทั่วไป และระดับเข้มข้น โดยแยกข้อมูล เป็น ชื่อโรงเรียน จังหวัด จำนวนผลงาน เพศ ระดับชั้นเรียนของนักเรียน มีอยู่ในแผ่นดิสก์สรุปข้อมูลผลงานส่งเข้าประกวด

(11.7) ผลการประกวดรอบแรก

ในการพิจารณาคัดเลือก และตัดสินผลงานการเขียนส่งเข้าประกวดทั้งรอบแรกและรอบสุดท้าย คณะทำงานโครงการและกรรมการตัดสิน ได้ร่วมกันพิจารณาและตัดสิน โดยใช้เกณฑ์

การประเมินงานเขียนส่งเข้าประกวด (ภาคผนวก 4) เป็นแนวทาง ซึ่งมีหัวข้อประเด็นจำเพาะที่ต้องการ และน้ำหนักค่าคะแนน (คะแนนเต็ม 100 คะแนน) ดังนี้

(1) การตั้งชื่อเรื่อง (ความคิดสร้างสรรค์ , ความประทับใจชวนอ่าน , การสื่อความหมาย ... (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

(2) การนำเสนอ (คะแนนเต็ม 40 คะแนน) แบ่งเป็นหัวข้อย่อยเพื่อการพิจารณา ดังนี้

- ความถูกต้องตามหลักภาษา (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)
- คุณค่าเชิงวรรณศิลป์ (ความสนุก , ความน่าอ่าน , ความชัดเจน , ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ในการนำเสนอ , การเชื่อมโยงหนังสือ 2 เล่ม (3 เล่ม สำหรับระดับชั้น) ที่แนะนำ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)
- พลังในการชักชวนให้เพื่อนอยากอ่านหนังสือที่แนะนำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

(3) การวิเคราะห์วิจารณ์ (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)

- การจับประเด็นและสาระหลักของหนังสือ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)
- คุณค่าและประโยชน์ของหนังสือที่แนะนำ
 - ความดีของหนังสือ (ดีอย่างไร ?) (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)
 - การสร้างสรรค์ , การส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม ... (คะแนนเต็ม

10 คะแนน)

จากเกณฑ์การประเมินงานเขียนส่งเข้าประกวด โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ได้ ผลงานชนะเลิศการประกวด รอบแรก (รอบที่ 1) ระดับทั่วไป จำนวน 100 ผลงาน , ระดับชั้น 50 ผลงาน ตามประกาศ : โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ประกาศผลการประกวดการเขียน “ เล่มนี้ดี น่าอ่าน ” ครั้งที่ 1 / 2547 รอบที่ 1 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2547 (ดู ภาคผนวก 17 : ประกาศผลการประกวดรอบแรก) เผยแพร่ในเว็บไซต์ของ สกว. , เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์สารคดี , สื่อตีพิมพ์ , รายการวิทยุ ฯลฯ

ในประกาศผลการประกวดรอบแรก ระบุชื่อนักเรียนเจ้าของผลงาน ชื่อเรื่อง ชื่อโรงเรียน และจังหวัด เรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อนักเรียน เนื่องจากไม่มีการแยกรางวัล เป็น ชนะเลิศ รองชนะเลิศ รางวัลชมเชย

นักเรียนที่มีผลงานชนะเลิศการประกวดรอบแรกทุกคน ได้รับรางวัลเป็นเกียรติบัตร และ หนังสือ 2 เล่ม จากพันธมิตรหลัก (สำนักพิมพ์สารคดี) ซึ่งโครงการได้ดำเนินการส่งรางวัล รวมทั้งหมด 150 รางวัลไปให้นักเรียนเรียบร้อยแล้ว

สำหรับเกียรติบัตรสำหรับผู้ชนะการประกวดรอบแรก ในแผนงานเดิมของโครงการ ไม่มีรางวัลเป็นเกียรติบัตร (มีระบุเป็นของรางวัลเท่านั้น) แต่คณะทำงานและคณะกรรมการ ฯโครงการพิจารณาแล้ว สมควรมอบเพิ่มให้ เพราะมีผลงานส่งเข้าประกวดเป็นจำนวนมาก ผลงานที่ชนะการประกวดรอบแรก ก็ต้องผ่านการพิจารณาคัดเลือกอย่างเข้มข้น

(11.8) ผลการประกวดรอบสุดท้าย

โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ดำเนินการพิจารณาคัดสินผลงานการเขียน ส่งเข้าประกวดที่ผ่านรอบแรกแล้ว รวม 150 ผลงาน ให้เป็นผลงานผ่านการพิจารณาคัดสินรอบสุดท้าย โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินงานเขียนส่งเข้าประกวด (ภาคผนวก 4) เดียวกับที่ใช้ในการพิจารณาคัดสินผลงานผ่านการประกวดรอบแรก แต่เข้มข้นขึ้น ปรากฏผลเป็นผลงานชนะเลิศการประกวดรอบสุดท้าย ... ระดับทั่วไป 50 ผลงาน ระดับเข้มข้น 10 ผลงาน โดยทุกผลงาน ได้รับการประกาศยกย่องให้ได้รับรางวัลรอบสุดท้ายในอันดับเท่ากัน โดยมีรางวัลเป็นเงินทุนการศึกษา ระดับทั่วไปรางวัลละ 5,000 บาท ระดับทั่วไป 10,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร และโรงเรียนที่มีนักเรียนได้รับรางวัลทุกรางวัล ได้รับเกียรติบัตรด้วย

การประกาศผลการประกวดรอบสุดท้าย เป็นประกาศ : โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ประกาศผลการประกวดการเขียน “ เล่มนี้ลี น่าอ่าน ” ครั้งที่ 1 / 2547 รอบสุดท้าย ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2547 ออกเผยแพร่แก่มวลชนในงาน “ มหกรรมหนังสือระดับชาติ ครั้งที่ 9 วันที่ 29 ตุลาคม 2547 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ของ สกว. , สำนักพิมพ์สารคดี , นิตยสารสารคดี (ฉบับที่ 237 เดือน พฤศจิกายน 2547) โดยในประกาศผลการประกวด ได้ประกาศชื่อโรงเรียนที่มีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุดในแต่ละระดับ (คือ โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จ.อุบลราชธานี สำหรับระดับทั่วไป และโรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพฯ สำหรับระดับเข้มข้น) ด้วย (ดูภาคผนวก 18 : ประกาศผลการประกวดรอบสุดท้าย)

โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือได้ดำเนินการแจ้ง และเชิญนักเรียน – ครู – อาจารย์ ตัวแทนโรงเรียนที่ชนะการประกวด ก่อนวันที่ 29 ตุลาคม 2547 เพื่อเข้ารับรางวัล (เงินทุนการศึกษา เกียรติบัตร โล่และเงินรางวัลสำหรับโรงเรียนมีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุด) ในงานประกาศผลและมอบรางวัล วันที่ 29 ตุลาคม 2547 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ผลงานการเขียนชนะการประกวดฉบับเต็ม ทั้งระดับทั่วไป (50 ผลงาน) และระดับเข้มข้น (10 ผลงาน) อ่านภาคผลงานชนะการประกวด ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบแก้ไข (Editing) ขึ้นต้นด้วยแล้ว

(11.9) งานประกาศผลและมอบรางวัล

ก่อนวันงานประกาศผลและมอบรางวัล (29 ตุลาคม 2547) โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์แจ้งสื่อมวลชนและผู้สนใจเข้าร่วมงาน และให้สำรองที่นั่ง (ไม่มีค่าใช้จ่าย) ล่วงหน้าได้ที่โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ซึ่งก็มี สื่อมวลชน และผู้สนใจ แจ้งความจำนงขอเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก (ดูภาคผนวก 19 : Press Release / เอกสารประชาสัมพันธ์ เชิญร่วมงานประกาศผลและมอบรางวัล)

ในงานประกาศผลและมอบรางวัล มีนิทรรศการผลงานได้รับรางวัล และการเสวนาเรื่อง “ อ่าน ... เพื่ออนาคต ” โดยมีวิทยากร 6 คน คือ ...

1. รศ.สุชาติา ชินะจิต (ผอ.ฝ่าย 3 / สกว.)
2. นายสมบัติ ตั้งก่อเกียรติ (นายกสมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย)
3. นายปริญญา เพ็ชรมานะกิจ (บก.บพ.นิตยสาร Modern Mobile Magazine)
4. อาจารย์กัญญากัด ทองมี (โรงเรียนสตรีวัดระฆัง)
5. นางสาววรฉัตร ทิพย์ดำรงกุล (นักเรียนโรงเรียนสตรีวัดระฆัง)
6. นางสาวสุญญาตา เมี้ยนละม้าย (นักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา)

ผู้ดำเนินการเสวนา คือ รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล

วิทยากรหมายเลขที่ 4 เป็นอาจารย์จากโรงเรียนได้รับรางวัลมีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุด ระดับเข้มข้น วิทยากรหมายเลขที่ 5 และ 6 เป็นนักเรียนที่มีผลงานชนะการประกวดระดับเข้มข้น และระดับทั่วไปตามลำดับ

รายละเอียดกำหนดการงานวันประกาศผลและมอบรางวัล ดูภาคผนวก 20 : กำหนดการงานประกาศผลและมอบรางวัล

● สรุปผลงานประกาศผลและมอบรางวัล

งานประกาศผลและมอบรางวัล ได้รับความสนใจอย่างสูงจากนักเรียน (ที่ได้รับรางวัลและเพื่อนนักเรียน) , โรงเรียน มีนักเรียนได้รับรางวัล และโรงเรียนได้รับรางวัลเนื่องจากมีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุดทั้งสองระดับ และผู้สนใจเข้าร่วมงาน ประมาณ 130 คน

การเสวนาได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมงานสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนเป็นทัศนะความเห็นของเยาวชน

นิทรรศการผลงานชนะการประกวด ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมงานอย่างสูง ทั้งนักเรียน – ครู – อาจารย์ - สื่อมวลชน และผู้สนใจทั่วไป

(11.10) การเผยแพร่ผลจากงานประกาศผลและมอบรางวัล

ผลการดำเนินงานโครงการ ผลงานของนักเรียนคณะกรรมการประกวด และความคิดเห็นของผู้ร่วมเสวนา เรื่อง " อ่าน ... เพื่ออนาคต " ในงานประกาศผลและมอบรางวัล (29 ตุลาคม 2547) ได้รับความสนใจและเผยแพร่โดยสื่อมวลชนอย่างดียิ่ง

รูปแบบการเผยแพร่โดยสื่อ มีเช่น เป็นข่าวรายงาน (สกู๊ป) จากงานประกาศผล และมอบรางวัล ดังเช่น นสพ.ข่าวสด , นสพ.สยามรัฐ ฯลฯ) เป็นการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานคณะกรรมการประกวดฉบับเต็มต่อเนื่องกันหลายฉบับ ในหน้าวรรณกรรมของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันอาทิตย์ ตั้งแต่ฉบับวันที่ 7 พฤศจิกายน 2547 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ที่คาดหวังให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานคณะกรรมการประกวดโดยทั่วไป นอกเหนือไปจากการเผยแพร่ ข่าว - ความเคลื่อนไหว ผลการประกวดทั้งหมด (60 เรื่อง) ในเว็บไซต์ของ สกว. และ สำนักพิมพ์สารคดี

สำหรับเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์สารคดี ได้นำผลงานคณะกรรมการประกวด (ฉบับเต็ม) ทั้งหมด (60 ผลงาน) ลงเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปเข้าไปเปิดอ่านได้โดยสะดวก เป็นการช่วยเผยแพร่ผลการดำเนินงานของโครงการ

ตัวอย่างข่าว - ความเคลื่อนไหว- สกู๊ป และผลงานคณะกรรมการประกวด (ฉบับเต็ม) ดู ภาคผนวก 21 : เก็บตกมหกรรมหนังสือ " เรื่องของน้ำพุ " แคมป์ ! หนังสือ " เล่มนี้สิ น่าอ่าน " ภาคผนวก 22 : โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ อ่าน... เพื่ออนาคตทั้งดงาม ภาคผนวก 23 : เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก ..สู่... สายใยแห่งความรัก

12. บทสรุป วิเคราะห์ วิจัย ผลงานส่งเข้าประกวด ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชน

จากการดำเนินงานของโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ได้รับข้อมูลเป็นฐานข้อมูล (Data Base) จำนวนมากจากผลงานที่ส่งเข้าประกวด ดังเช่น ข้อมูลชื่อโรงเรียน จังหวัด จำนวนนักเรียน ทั้งรวมและแยกเป็นเพศชาย - เพศหญิง ชั้นเรียน (แยกเป็น ชั้น ม.1,ม.2,ม.3,ม.4,ม.5,ม.6, ปวช.1,ปวช. 2,ปวช.3) ข้อมูลแยกเป็นสรุปรวมทั้งหมด สรุปเฉพาะงานการประกวดระดับทั่วไป สรุปเฉพาะงานการประกวดระดับเข้มข้น สรุปเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ (ระบุชื่อหนังสือ , ผู้แต่ง, สำนักพิมพ์ , จำนวนที่ถูกเลือกอ่าน และอยู่ใน 100 รายชื่อหนังสือแนะนำโดยโครงการหรือไม่ ?)

รายละเอียดข้อมูลในฐานข้อมูลทั้งหมด ดูแผ่นCD - ROM (ข้อมูลสรุปผลงานส่งเข้าประกวด) ข้อมูลที่น่าสนใจเป็นพิเศษบางส่วน จะถูกนำมาใช้ในบทสรุปนี้ และจะอยู่ในภาคผนวกของรายงานฉบับสมบูรณ์

สำหรับบทสรุปวิเคราะห์วิจารณ์ผลการดำเนินงานของโครงการบางส่วน มีอยู่ในภาคโครงการและผลการดำเนินงานบางหัวข้อ เช่น หัวข้อ 4 : แผนงานของโครงการ , หัวข้อ 10 : ตารางแผนดำเนินงานของโครงการ และ หัวข้อ 11 : ผลการดำเนินงาน สรุป วิเคราะห์วิจารณ์

ต่อไปนี้เป็นบทสรุป วิเคราะห์วิจารณ์ และการสังเคราะห์เป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนต่อไปให้เป็นนักวิจัยหรือผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต เน้นการสรุปวิเคราะห์วิจารณ์จากผลงานส่งเข้าประกวด มีบทสรุป วิเคราะห์วิจารณ์ผลการดำเนินโครงการบางส่วนอยู่ด้วย เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของรายงานฉบับสมบูรณ์นี้ โดยแยกเป็นประเด็นใหญ่ ๆ 3 ประเด็น คือ (1) ความคาดหวังระดับใหญ่ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพเพื่อผลกระทบสูง (2) หนังสือที่เยาวชนชอบอ่าน (3) วิเคราะห์วิจารณ์ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชน

(12.1) ความคาดหวังระดับใหญ่ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อผลกระทบสูง

โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ กำหนดเป้าหมายหวังผลการดำเนินงานระดับใหญ่(Mass) ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ เพื่อให้เกิดผลกระทบสูง (High Impact) โดยมีจำนวนผลงานส่งเข้าประกวดเป็นดัชนีชี้เป้าหมายเชิงปริมาณระดับใหญ่ และคุณภาพของผลงานส่งเข้าประกวด เป็นสิ่งกำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพ

ผลการดำเนินโครงการทั้งหมด บรรลุเป้าหมายในเชิงปริมาณระดับใหญ่เกินความคาดหมาย เพราะได้รับผลงานส่งเข้าประกวดมากถึง (รวม) 2,261 ผลงาน เปรียบเทียบกับประมาณการความคาดหวังตามแผน (รวม) 500 ผลงาน

เปรียบเทียบผลงานส่งเข้าประกวดระดับทั่วไปและระดับเข้มข้น มีผลงานระดับทั่วไป (ที่ถูกดึกา) จำนวน 1,808 ผลงาน ระดับเข้มข้น (ที่ถูกดึกา) จำนวน 236 ผลงาน ผลงานระดับทั่วไปมากกว่า ผลงานระดับเข้มข้น 7.7 เท่า

สำหรับผลการวิเคราะห์คุณภาพของผลงานส่งเข้าประกวด เนื่องจากจำนวนผลงานที่ส่งเข้าประกวดสูงกว่าจำนวนผลงานที่จะได้รับรางวัลมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานส่งเข้าประกวดระดับทั่วไป ผลงานที่ได้รับรางวัล โดยภาพรวมแล้ว เป็นผลงานมีคุณภาพในระดับค่อนข้างสูง แต่ก็ยังมีจุดบกพร่องที่ควรจะได้การพัฒนาต่ออีกมาก

ส่วนผลงานระดับเข้มข้น ถึงแม้จะมีผลงานส่งเข้าประกวด (จำนวน 217 ผลงาน) สูงกว่าจำนวนตามคาดหวัง (จำนวน 200 ผลงาน) ไม่สูง แต่ส่วนใหญ่ เป็นผลงานค่อนข้างจะมีคุณภาพ ทว่าก็ยังมีความบกพร่องที่ควรจะได้การพัฒนาต่อไปอีก

ผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดปีที่ 1 ของโครงการ นับว่า ได้เกิดผลกระทบสูง (High Impact) จากการตอบสนองของเยาวชน โรงเรียน และสื่อ ซึ่งแสดงเจตนารมณ์ให้โครงการดำเนินงานในการพัฒนาเยาวชนต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลที่ยั่งยืนดังวัตถุประสงค์ของโครงการระยะยาว

(12.2) หนังสือที่เยาวชนชอบอ่าน

จากผลงานการเขียนของนักเรียนส่งเข้าประกวดทั้งหมด 2,261 ผลงาน (รวมทั้งที่ถูกต้องจากการประกวดระดับทั่วไป ระดับเข้มข้น และผดกตติกา) ทำให้ได้ข้อมูลเป็นรายชื่อหนังสือที่นักเรียนเลือกอ่านเป็นจำนวนมาก เฉพาะผลงานการเขียนระดับทั่วไป ซึ่งมีอยู่ทั้งหมดจำนวน 1,808 ผลงาน แต่ละผลงาน มีหนังสือนักเรียนเลือกอ่าน 2 เล่ม รวมเป็นหนังสือทั้งหมด $(1,808 \times 2) = 3,616$ เล่ม

สำหรับผลงานการเขียนระดับเข้มข้น มีอยู่ทั้งหมดจำนวน 236 ผลงาน แต่ละผลงานมีหนังสือนักเรียนเลือกอ่าน 3 เล่ม รวมเป็นหนังสือทั้งหมด $(236 \times 3) = 708$ เล่ม

รวมหนังสือเลือกอ่านตามจำนวนผลงานการเขียนส่งเข้าประกวดทั้งสองระดับ (ทั่วไป + เข้มข้น) ทั้งหมด $(3,616 + 708) = 4,354$ เล่ม

รายละเอียดสรุปข้อมูลชื่อหนังสือที่นักเรียนเลือกอ่าน ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ และจำนวนครั้งที่ได้รับการแนะนำโดยนักเรียนส่งผลงานการเขียนเข้าประกวดทั้งหมด มีอยู่ในแผ่น CD - ROM (ข้อมูลสรุปผลงานส่งเข้าประกวด) สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือที่ได้รับการแนะนำโดยนักเรียนตั้งแต่ 18 คนขึ้นไป มีทั้งหมด 23 เรื่อง ดังต่อไปนี้ ...

1. เรื่องน้ำพุ (" สุวรรณิ์ สุคนธา ")	จำนวน 267 คน
2. พระมหาชนก (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)	จำนวน 112 คน
3. อยู่กับก๋ง (" หยก บุรพา ")	จำนวน 106 คน
4. คนอยู่วัด (ไมตรี ลิ้มปิชาติ)	จำนวน 68 คน
5. ลูกอีสาน (คำพูน บุญทวี)	จำนวน 63 คน
6. ช้างหลังภาพ (" ศรีบูรพา ")	จำนวน 54 คน
7. ปูลากง (" ไสภาค สุวรรณ ")	จำนวน 42 คน
8. ทองแดง (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)	จำนวน 35 คน
9. ช่างล่าอาญ (" เดือนวาด พิมวนา ")	จำนวน 34 คน
10. เดอะไวท์ไรต์ (" ดร.ปิอบ ")	จำนวน 33 คน
11. เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก (ทิพย์วณี สนิทวงศ์)	จำนวน 31 คน
12. แก้วจอมแก่น (" แว่นแก้ว ")	จำนวน 27 คน
13. คู่กรรม (" ทมยันตี ")	จำนวน 26 คน
14. อมตะ (วิมล ไทรนิ่มนวล)	จำนวน 24 คน
15. ซอยเดียวกัน (วาณิช จรุงกิจอนันต์)	จำนวน 22 คน
16. ดั่งเสียงสูงซึ้งหนัก (นิคม รายยวา)	จำนวน 21 คน
17. โลกใบนี้โคจรรอบ กระทั่งกับหม้อเหล็ก (และต้นไม้ด้วย) (คณา คชา)	จำนวน 21 คน

18. พลายมลิวัลย์	(ถนอม มหาเปารยะ)	จำนวน 20 คน
19. แฮร์รี่ พอตเตอร์	(J.K. Rowling)	จำนวน 20 คน
20. สร้อยทอง	(นิमित ภูมิถาวร)	จำนวน 19 คน
21. สาวิตรี	(รัชกาลที่ 6)	จำนวน 19 คน
22. ไบไม้ที่หายไป	(จิระนันท์ พิตรปรีชา)	จำนวน 19 คน
23. ผีเสื้อและดอกไม้	(" นิพพาน ")	จำนวน 18 คน

จากจำนวนหนังสือ 23 เรื่อง ที่ได้รับการแนะนำโดยนักเรียนตั้งแต่ 18 คนขึ้นไป มีอยู่เรื่องหนึ่งที่ผิดกติกา คือ เรื่องที่ 19 แฮร์รี่ พอตเตอร์ (J.K. Rowling) มีนักเรียนเลือกอ่าน 20 คน ซึ่งแสดงถึงความนิยมอ่านหนังสือแปลของเยาวชน

เมื่อเปรียบเทียบกับรายชื่อหนังสือ 100 เล่มแนะนำโดยโครงการ ให้นักเรียนพิจารณาเลือกอ่าน ปรากฏว่า มีนักเรียนเลือกอ่านหนังสือตามแนะนำเป็นจำนวน 79 เล่ม โดยที่ในลำดับ 1 ถึง 23 เรื่องที่ได้รับการเลือกอ่านมากที่สุด เป็นหนังสือแนะนำโดยโครงการ 18 เรื่อง ที่ไม่มีชื่อใน 100 เล่ม แนะนำโดยโครงการ จำนวน 5 เรื่อง คือ ลำดับที่ 11 (เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก) , ลำดับที่ 18 (พลายมลิวัลย์) , ลำดับที่ 19 (แฮร์รี่ พอตเตอร์) ลำดับ 20 (สร้อยทอง) และ 21 (สาวิตรี)

จากข้อมูลเปรียบเทียบหนังสือ 100 เล่ม แนะนำโดยโครงการ กับหนังสือทั้งหมดที่นักเรียนเลือกอ่าน ซึ่งมีหนังสือแนะนำโดยโครงการสูงถึง 79 เล่ม สรุปได้ว่า หนังสือ 100 เล่ม แนะนำโดยโครงการ เป็นหนังสือที่นักเรียนผู้ร่วมโครงการสนใจอยากอ่านด้วย

สำหรับหนังสืออีก 31 เล่ม ในจำนวนหนังสือ 100 เล่ม แนะนำโดยโครงการ ที่ไม่ได้รับการเลือกอ่านเพื่อนแนะนำเพื่อน สาเหตุที่เป็นไปได้มากคือ (1) เป็นหนังสือที่นักเรียนหาอ่านไม่ได้ (2) เป็นหนังสือที่นักเรียนไม่สนใจอยากอ่านจริง ๆ

(12.3) วิเคราะห์ วิจัย ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชน

การวิเคราะห์ วิจัย ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการของเยาวชน จากผลงานส่งเข้าประกวดทั้งหมด (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานชนะเลิศ ประจักษ์ทั้งสองระดับ รวม 60 ผลงาน) เปรียบเทียบศึกษา กับ แนวทางการวิเคราะห์ วิจัย หนังสือ , ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ (ภาคผนวก 3.) และเกณฑ์การประเมินงานเขียนส่งเข้าประกวด (ภาคผนวก 4.) สรุปได้เป็นดังต่อไปนี้ ...

คุณลักษณะของผู้ใหญ่ตามเป้าหมายสุดท้ายของโครงการ (ที่หวังว่า จะได้เห็นเยาวชน
ร่วมโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ วันนี้ ได้พัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต) ตามภาค
ผนวก 3 : คือ

- ความคิดริเริ่ม (Originality)
- การมองอย่างหยั่งลึก , การมองทะลุไกลกว่าคนอื่น ๆ โดยทั่วไป (In sighting)
- การสร้างสรรค์ (Creativity)
- การสื่อสาร (Communication)
- โลกทัศน์แบบองค์รวม (Wholeness หรือ Holistic Thinking)
- จริยธรรมและคุณธรรม (Ethics And Morality)

จากเป้าหมายสุดท้าย คุณลักษณะของผู้ใหญ่ตามเป้าหมายดังกล่าว วิเคราะห์ออกมาเป็น
ข้อบ่งชี้ศักยภาพของเยาวชนในการอ่านและเขียน และเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนวันนี้ ให้เป็นผู้
ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต แปรเป็นประเด็นและคุณลักษณะที่ต้องการค้นหาจากงานเขียนส่งเข้า
ประกวดได้ ดังนี้

- ความคิดริเริ่ม
- การวิเคราะห์เจาะลึก
- ความคิดสร้างสรรค์
- ความสามารถเชิงวรรณศิลป์
- วิธีการนำเสนอแสดงถึงมุมมองอย่างเป็นองค์รวม มากกว่าอย่างแยกส่วน (เป็นความ
สามารถในการเชื่อมโยงหนังสือ 2 หรือ 3 เล่ม เข้าด้วยกัน)
- ความคิดที่สื่อถึงการมี ... หรือ ไม่มี ความคิดและสำนึกของจริยธรรมและคุณธรรม

ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพและขีดจำกัดของเยาวชน สรุปโดยภาพรวม คือ เยาวชนมีขีด
จำกัดในทุกประเด็น แต่ก็มีศักยภาพสูงที่จะสามารถพัฒนาต่อไปได้ตามเป้าหมายของโครงการ สำหรับ
ผลสรุปการวิเคราะห์สำหรับแต่ละประเด็น และตัวอย่างจากผลงานการเขียนของเยาวชนในแต่ละประเด็น
เป็นดังต่อไปนี้ ...

1. ความคิดริเริ่ม

ประเด็นการวิเคราะห์ รูปแบบการนำเสนอ (เป็นเรียงความ เรื่องสั้น บทกวี) กลวิธีในการ
นำเสนอ

นักเรียนที่ส่งผลงานการเขียนเข้าประกวด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานที่ได้รับรางวัล ส่วนใหญ่ เป็นเรียงความ มีที่เป็น เรื่องสั้น อยู่บ้าง สำหรับกลวิธีในการนำเสนอที่ปรากฏอยู่ในผลงานการเขียน มีที่แสดงออกถึงความคิดริเริ่มอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังมีส่วนแสดงออกเป็นความคิดริเริ่มน้อย กล่าวคือ เป็นการนำเสนอ ในรูปแบบของเรียงความตรง ๆ กลวิธีการเปิดเรื่องที่ค่อนข้างธรรมดา

โดยสรุปรวม เรื่องคุณลักษณะของความเป็นคนมีความคิดริเริ่ม ยังมีอยู่น้อย แต่ก็มีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาต่อไปได้อีกมาก

ตัวอย่างผลงานข้อเขียนชนะการประกวดที่แสดงออกถึงความคิดริเริ่มที่ดี มีเช่น กลวิธีการเปิดเรื่องของเรื่อง “ ... ถามซีไรต์3 เล่ม ว่า “ ชีวิตคืออะไร ? “ “ ของ ภักดี ไชยหัด (ประกวดระดับเข้มข้น) :-----

..... เพื่อนนักอ่านที่รัก

เธออาจสงสัยว่า เรื่องที่ฉันกำลังจะเล่าให้ฟังอยู่นี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ขอตอบว่า มันก็คือเรื่องเดียวกันกับเรื่องในหนังสือที่เธอเคยอ่าน ที่เธออ่านอยู่ และที่เธอกำลังจะอ่านนั่นแหละ

มันเป็นเรื่องของชีวิต... ..

2. การวิเคราะห์เจาะลึก

ประเด็นการพิจารณา วิเคราะห์จากเนื้อหาที่นักเรียนนำเสนอในข้อเขียนส่งเข้าประกวด มุมมองและความตื้นลึกของประเด็นที่นักเรียนนำเสนอ ฯลฯ

ผลงานการเขียนที่แสดงออกถึงการวิเคราะห์เจาะลึก มีอยู่ค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่นำเสนอประเด็นและเนื้อหาในลักษณะของการย่อเรื่อง หรือเล่าเรื่องของหนังสือที่เลือกแนะนำ ที่เจาะลึกลงไปบ้างจะเป็นด้านการแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึกของนักเรียนที่เกิดจากการอ่าน

โดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีทักษะในการวิเคราะห์เจาะลึกน้อย และเป็นทักษะที่สมควรจะได้รับการพัฒนาต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่สนใจจะเป็นนักวิจัยหรือผู้มีความสามารถเฉพาะทางอย่างโดดเด่นต่อไปในอนาคต

ตัวอย่างผลงานข้อเขียนชนะการประกวดที่แสดงออกถึงการวิเคราะห์เจาะลึกได้ระดับหนึ่งในระดับน่าสนใจ คือ ข้อความตอนหนึ่งในเรื่อง “ เปิดโลกกว้างทางปัญญา “ ของ ชญานิษฐ์ บาลสุข (ประกวดระดับเข้มข้น) กล่าวถึงความรู้สึกของผู้เขียน จากการอ่านหนังสือที่ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ “ เรื่องของน้ำพุ “ ว่า

.....“ เรื่องของน้ำพุ สิ่งทีละทีละใจผู้อ่านมากที่สุด คือ ตอนที่น้ำพุหันกลับไปใช้ยาอีกครั้ง และน้ำพุต้องพบกับความตาย ความตายที่ปรากฏเขาและแม่ให้ห่างหายจากกันไปนิรันดร์ แต่เดิมน้ำพุ

คิดว่าแม่กับเขาห่างเหินกัน แม่รักและสนใจเขาน้อยลง แต่พอวันที่น้ำพุตายนั้น มีถ้อยคำหนึ่งที่อ่านแล้วประทับใจมาก คือ “ น้ำตาของเราแม่ลูกไหลปนกัน ” แสดงว่าทั้งสองคนคงเสียใจมากในเรื่องที่เกิดขึ้น แต่มันก็สายเกินกว่าจะทำความเข้าใจกันอีกแล้ว ความตายของน้ำพุคงเป็นอุทาหรณ์ให้หลายคนได้คิด ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ที่ต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่ดูแลลูก และที่สำคัญที่สุด คือ พ่อ แม่ ควรจะมีความอดทนที่จะอยู่ด้วยกันเพื่อลูก ไม่หย่าร้างกันเพียงเพื่อสนองอารมณ์และความต้องการของตนเองโดยมิได้ใส่ใจความรู้สึกของผู้เป็นลูกเลย ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่จะให้ความอบอุ่นแก่ลูก นอกจากนี้ ยังเตือนใจว่า ยาเสพติดเป็นมหันตภัยร้ายในสังคม สมควรที่เราทุกคนควรจะทำจิตให้สิ้นไปจากแผ่นดินไทย สมควรที่ทุก ๆ ฝ่ายควรหันมาแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาอันสำคัญเร่งด่วนของชาติ เพื่อชาติไทยอันเป็นที่รักจะมีเยาวชนที่มีอนาคตที่สดใส ห่างไกลจากภัยยาเสพติด

3. ความคิดสร้างสรรค์

ประเด็นการพิจารณา วิเคราะห์จากการตั้งชื่อเรื่อง วิธีการนำเสนอ การมองและนำเสนอ ประเด็น และส่วนเป็นความคิดกับเนื้อหาสาระ ฯลฯ

ผลงานที่นำเสนอ แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ โดยทั่วไปยังมีน้อย ดังเช่น การตั้งชื่อเรื่อง ที่มักให้ชื่อหนังสือ เป็น ชื่อเรื่อง วิธีการนำเสนอส่วนใหญ่ เป็นการนำเสนอในรูปแบบตรง ๆ ของการย่อเรื่องหรือเล่าเรื่อง การเชื่อมโยงประเด็น และสาระอย่างสร้างสรรค์ มีน้อย หรือมีอยู่บ้าง แต่ไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ส่วนของผลงานที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ถึงแม้จะมีไม่มาก แต่ก็แสดงออกได้ดี ดังเช่น มุมมองการนำเสนอส่วนเป็นสาระที่ผู้เขียนต้องการชักนำให้เพื่อนอยากอ่านหนังสือที่ตนแนะนำ

โดยภาพรวม นักเรียนที่ส่งผลงานเข้าประกวด ส่วนใหญ่ยังแสดงความคิดสร้างสรรค์คือออกมาน้อย ในด้านและมุมมองต่าง ๆ แต่ก็มียกย่องภาพที่จะพัฒนาทักษะการใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้มาก

ถึงแม้การตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจและดี จะเป็นสิ่งที่ค่อนข้างยากสำหรับผู้ส่งผลงานเข้าประกวด เพราะต้องแสดงออกหรือเชื่อมโยงชื่อหนังสือ หรือประเด็นเนื้อหาสาระที่ต้องการจะสื่อกับผู้อ่าน (เพื่อนที่นักเรียนชักชวนให้อ่านหนังสือ) แต่ก็มียกย่องดี ๆ แสดงออกถึงศักยภาพของการมีความคิดสร้างสรรค์อย่างน่าสนใจ เช่น ...

ชื่อเรื่อง “ คนกล้าที่หมู่บ้านอาบจันทร์ ” ของ สมณวิมล สุขเลี้ยง แนะนำหนังสือ 2 เล่ม คือ “ คนกล้า ” และ “ หมู่บ้านอาบจันทร์ ”

ชื่อเรื่อง “ เปิดโลกกว้างทางปัญญา ” ของ ชญานิษฐ์ บาลสุข แนะนำหนังสือ 3 เล่ม คือ “ เรื่องของน้ำพุ ” , “ ข้างหลังภาพ ” และ “ คู่กรรม ”

ชื่อเรื่อง “ รอยหยดหมึก ” ของ มณีนุช แสงสุวรรณกุล แนะนำหนังสือ 3 เล่ม คือ “ กฎแห่งกรรม ” “ Life On The Rock ” และ “ ขุนทอง....เจ้าจะกลับมาเมื่อฟ้าสาง ”

ชื่อเรื่อง “ใบไม้ในบ้านเก่า” ของ กฤษติกรณ์ สุขปิ่น แนะนำหนังสือ 2 เล่ม คือ “ใบไม้ที่หายไป” และ “บ้านเก่า”

4. ความสามารถเชิงวรรณศิลป์

ประเด็นการพิจารณา วิเคราะห์จากคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งความสามารถในการใช้ภาษา ความถูกต้องตามหลักภาษา และการนำเสนอให้ผลงานการเขียนออกมาน่าอ่าน มีพลังในการชักชวนเพื่อนให้อ่านหนังสือ ฯลฯ

นักเรียนส่วนใหญ่ที่ส่งผลงานการเขียนเข้าประกวด แสดงออกถึงความสามารถและทักษะเชิงวรรณศิลป์ค่อนข้างอ่อน ภาษาที่ใช้เป็นจำนวนมากที่ไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทยที่ดี การใช้ศัพท์เฉพาะ ดังเช่น ศัพท์วิชาการ ราชศัพท์ ยังคลาดเคลื่อนอยู่มาก ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอ เป็นภาษาพูดที่ไม่เหมาะสมกับภาษาเขียนที่สมควรใช้ การนำเสนอข้อเขียนอย่างมีพลังชวนอ่าน มีอยู่บ้าง แต่ไม่มากขาดความสละสลวย ความชัดเจน และทักษะการเชื่อมโยงความคิดและประเด็นของเรื่อง ดังเช่น การใช้ความสามารถเชิงวรรณศิลป์ในการเชื่อมโยงประเด็น หรือหนังสือที่แนะนำให้เพื่อนอ่าน

โดยภาพรวม ความสามารถเชิงวรรณศิลป์ของนักเรียนที่ส่งผลงานการเขียนเข้าประกวด ยังอ่อนอยู่มาก ที่ค่อนข้างเด่นพอมืออยู่ แต่ไม่มาก ทว่า นักเรียนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่มีผลงานชนะการประกวด แสดงศักยภาพเชิงวรรณศิลป์อยู่บ้างอย่างน่าสนใจ และสมควรจะได้รับการพัฒนาต่อไป

ตัวอย่างผลงานข้อเขียนชนะการประกวดที่แสดงออกถึงศักยภาพของความสามารถเชิงวรรณศิลป์ ในระดับค่อนข้างดี มีเช่น ข้อความสรุปปิดเรื่องของผู้เขียน คือ ธนาคม ดังก้อง กับเรื่อง “นฤมิตรพินิจถ้อยอักษรา” ดังนี้

..... มีผู้กล่าวไว้ว่า “ กวีเป็นผู้มีพันธกิจต่อสังคมด้วยบทกวีนิพนธ์ นั่นคือ ภาระหน้าที่ของกวีในฐานะที่เป็นผู้สร้างศิลปะ ด้วยภาษา และเป็นปราชญ์ทางภาษาผู้จะมีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมของสังคม พันธกิจของกวีมิใช่กฎบัญญัติที่ตั้งขึ้นเพื่อให้กวีประพฤติปฏิบัติตาม แต่เป็นสถานการณ์และทัศนคติของสังคมที่มองกวี รวมทั้งความคาดหวังจากกวี หรืออาจเป็นความมุ่งมั่นของกวีที่มองตนเองว่า มีภารกิจและหน้าที่ประการใดบ้างต่อผู้อ่านงานของตน ต่อสังคม และต่อโลกโดยรวม ” งานกวีนิพนธ์ทั้งสามเล่ม “ คำหยาด “ ชักม้ามเมือง “ และ “ เพลงขลุ่ยผิว “ ผลงานเพียงส่วนหนึ่งของ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ก็คงเป็นไปตามคำกล่าวนั้น กวีผู้นี้จึงถือเป็นปราชญ์ทางภาษา ที่สามารถสืบทอดวิญญาณวรรณศิลป์จากอดีตให้มีชีวิตอันสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ด้วยรากฐานสร้างสรรค์แห่ง “ ขนบ “ การเลือกสรร “ ขนบ “ มาใช้ทำให้งานของกวีร่วมสมัยยังคงมี “ เสน่ห์ “ แห่งวรรณศิลป์ เป็นที่ยอมรับแก่ผู้

อ่านเล่มออกมา และธรรมชาติอันเป็นแก่นสำคัญในวรรณคดีไทยยังคงเป็นพลังบันดาลใจแก่กวี และกวีผู้นี้ยังใช้ธรรมชาติสร้างศิลป์และอารมณ์สะท้อนใจในระดับต่าง ๆ ในงานของตนอย่างมีประสิทธิภาพ

“ ... ดังนั้น ผู้แสวงหาและกระหายอยากความงดงามแห่งสุนทรียด้วยการเสพสุข ถ้อยอักษรา จึงสมควรผินหน้าผ่านเลยหนังสือรวมกวีนิพนธ์ ผลงานของปราชญ์ทางภาษานามเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ... แม้แต่เล่มเดียว ”

5. การนำเสนออย่างเป็นองค์รวม

ประเด็นการพิจารณา มุมมอง และทักษะในความคิดและการนำเสนออย่างเป็นองค์รวม

โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ให้นักเรียนแนะนำหนังสือแก่นักเรียน มากกว่า 1 เล่ม (2 เล่ม สำหรับระดับทั่วไป , 3 เล่ม สำหรับระดับเข้มข้น) ดังนั้น มุมมองและทักษะของการนำเสนอผลงานอย่างให้มีการเชื่อมโยงกันระหว่าง หนังสือ 2 เล่ม หรือ 3 เล่ม จึงเป็นดัชนีชี้วัดว่า นักเรียนเข้าใจ หรือมีความสามารถในการโลกทัศน์แบบองค์รวมมากน้อยเพียงใด และสามารถแสดงออกในงานเขียนส่งเข้าประกวดโดยใช้ความสามารถเชิงวรรณศิลป์ ได้ดีเพียงใด

จากผลงานการเขียนที่ส่งเข้าประกวด ส่วนใหญ่แล้ว ประเด็นการนำเสนอผลงานอย่างให้เป็นองค์รวม ยังแสดงออกได้ไม่ดี มักเป็นการกล่าวถึงหนังสือแต่ละเล่มอย่างเป็นอิสระต่อกัน แล้วก็นำหนังสือทั้ง 2 หรือ 3 เล่ม มาเชื่อมโยงกันอย่างหลวม ๆ เกินไป แต่ก็มีศักยภาพที่สามารถจะพัฒนาได้มาก

ตัวอย่างผลงานการเขียนชนะการประกวด ที่แสดงมุมมองและความสามารถในการนำเสนอ (เชิงวรรณศิลป์) อย่างเป็นองค์รวมเชื่อมโยงหนังสือมากกว่าหนึ่งเล่มได้ในระดับน่าสนใจ มีเช่น ผลงานของ อมฤต เจริญทอง กับเรื่อง “ หนังสือ ... ภาพชีวิต ภาพสังคม ” ซึ่งในส่วนแรก ๆ ของการแนะนำหนังสือ 2 เล่ม ให้เพื่อนอยากอ่าน เขียนว่า

..... “ สำหรับผมเป็นนักอ่านตัวยง หนังสือที่ผมประทับใจมากที่สุด อยากเชิญชวนให้เพื่อน ๆ อ่าน คือ “ ข้างหลังภาพ ” และ “ อยู่กับก๋ง ” ทั้งสองเล่มเป็นวรรณกรรมนวนิยายเพชรน้ำเอกโดดเด่นทั้งภาษา เนื้อเรื่องสร้างสรรค์ รวมทั้งสนุกสนาน ชวนติดตาม สะท้อนภาพชีวิตของคนในสังคม ก่อนพุทธศักราช 2500 แตกต่างกันด้วยชนชั้น คือ “ ข้างหลังภาพ ” เป็นเรื่องของชนชั้นสูง ที่ตัวละครเอกมีความงดงามทั้งด้วยกาย วาจา และใจ ส่วน “ อยู่กับก๋ง ” งดงามด้วยภาพการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชนชั้นรากหญ้า และมากมายด้วยปรัชญาชีวิต เนื้อเรื่องของนวนิยายทั้งสองเล่มอยู่เหนือกาลเวลา คือ ไม่ล้าสมัย อ่านเมื่อไรก็สนุกเมื่อนั้น ได้ข้อคิดที่นำมาใช้ได้กับทุกยุคสมัย มีศิลปะการแต่งชั้นเยี่ยมยอดรวมทั้งภาษาที่งดงาม ละเมียดละไม คัดสรรมาเรียงร้อยเข้าด้วยกันอย่างประณีต จึงถือเป็นงานฉบับครูให้พวกเราได้ศึกษา เพื่อน ๆ จะไม่เสียเวลาที่จะอ่าน ซึ่งผมขอแนะนำให้รู้จักแต่ละเล่ม

6. ความคิดและสำนึกของจริยธรรมและคุณธรรม

ประเด็นการพิจารณา มุมมอง ทศนะ และการแสดงออกในข้อเขียน บ่งชี้ความตระหนักและความพยายามชักจูงให้ผู้อื่น (เพื่อนของเยาวชนที่ชักชวนให้อ่านหนังสือ) ได้มีความคิด และสำนึกของจริยธรรม และคุณธรรม

สำหรับประเด็นเรื่องความคิดและสำนึกของจริยธรรมและคุณธรรม เป็นประเด็นที่ค่อนข้างชัดเจน และได้รับการเน้นให้ผู้อื่นได้เห็นคุณค่าของหนังสือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและคุณธรรม ในกรณีที่หนังสือซึ่งได้รับการแนะนำ มีประเด็นเรื่องของจริยธรรมและคุณธรรมชัดเจน แต่ผู้เขียนส่วนใหญ่ จะไม่พยายามชี้โยงประเด็นเรื่องจริยธรรม และคุณธรรม ในหนังสือที่แนะนำนัก ทำให้ข้อเขียนส่วนใหญ่ไม่เด่นชัดในการสร้างความตระหนักให้เยาวชนคนไทยวันนี้ เห็นความสำคัญของจริยธรรมและคุณธรรม ว่า เป็นคุณสมบัติสำคัญของผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นประเด็นปัญหา (หรือไม่) ของสังคมไทยในปัจจุบัน และในอนาคต

โดยภาพรวม ประเด็นเรื่องความคิดและสำนึกของจริยธรรมและคุณธรรม ไม่ได้ได้รับความเอาใจใส่ของผู้เขียนมากเป็นพิเศษ ในการแนะนำหนังสือให้เพื่อนอ่าน ซึ่งนับเป็นปรากฏการณ์ ที่ค่อนข้างน่าเป็นห่วงว่า เยาวชนไทยวันนี้ อาจจะไม่มองข้ามความสำคัญของจริยธรรมและคุณธรรมที่เป็นปัจจัยของสังคมที่พึงประสงค์ และจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่เยาวชนไทยวันนี้ ควรจะได้รับการเอาใจใส่ให้เกิดความตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในประเด็นเรื่อง จริยธรรมและคุณธรรม

ตัวอย่างผลงานการเขียนขณะการประกวด ที่แสดงออกถึงความพยายามของผู้เขียน ในการชักชวนให้เพื่อนได้อ่านหนังสือมีสาระ เสริมสร้างจริยธรรมและคุณธรรม ของการดำเนินชีวิตอย่างค่อนข้างดี มีเช่น ผลงานเรื่อง “ หนังสือ ... ภาพชีวิต ... ภาพสังคม ” ของ อมฤต เจริญทอง ซึ่งแนะนำหนังสือ 2 เล่ม ได้แก่ “ ช้างหลังภาพ ” และ “ อยู่กับก๋ง ” โดยเขียนบทสรุปท้ายสุดของเรื่อง กล่าวถึง “ อยู่กับก๋ง ” ก่อนดังนี้

..... “ ภาษาที่สละสลวย บรรจงร้อยเรียงอย่างงดงาม และปรัชญาชีวิตที่แฝงอยู่ตามด้วยอักษร คือ เสน่ห์ที่ชวนอ่าน ยากจะหาได้จากหนังสือเล่มอื่น ข้าพเจ้าขอยกมาดังนี้

ไม่ต้องอายที่เป็นคนจน แต่ควรอายที่เป็นคนเลว เพราะความจน ความรวย เราเลือกไม่ได้ แต่ความดี ความเลว เราเลือกทำ เลือกเว้นได้

เทพเจ้าแห่งโชคดีไม่เคยเอื้อมมือมาแตะหน้าผากอวยชัยคนเกียจคร้านเลย

คนที่ไม่เป็นระเบียบ ชีวิตจะยุ่งเหยิง คนที่ไม่รักความสะอาด จะหาความสดชื่นแจ่มใสไม่ได้ และคนที่ไม่รักความสุจริต ชีวิตจะเป็นมลทิน

สำหรับข้อคิดเตือนใจที่มีคุณค่าต่อผู้อ่าน อย่างมาก อาทิ การเป็นคนกตัญญูอ่อนน้อมถ่อมตน จะทำให้เป็นที่รักใคร่เอ็นดูของผู้ใหญ่ และผู้ที่พบเห็น ความขยัน ความอดทน นำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิต การเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีน้ำใจคนอื่น จะทำให้เราอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ อย่างมีความสุข การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพที่ดี และสามารถยกระดับชีวิตได้ ข้อคิดเหล่านี้ส่งผลให้สังคมสงบสุข

ภาพชีวิต ที่สะท้อนจากหนังสือทั้งสองเล่ม ทำให้มองเห็นภาพสังคมไทยอย่างชัดเจน สังคมไทยมีความสงบสุขมาเนิ่นนาน ชนทุกชั้นอยู่อย่างร่มเย็น เป็นเพราะการดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเหมาะพอควร มีคำสอนจากบรรพชนเป็นเครื่องกล่อมเกลาคิดใจให้มีค่านิยม และพฤติกรรมที่อยู่ในกรอบแห่งจารีตประเพณีอันงดงาม ประวัติศาสตร์อาจถูกบิดเบือน หรือข้อมูลอาจผิดพลาดตามกาลเวลาที่ผันแปร แต่นวนิยาย คือบันทึกชีวิตคนในสังคมที่แฝงความนัยให้ขบคิด ประจักษ์นิยายทั้งสองเล่มที่ข้าพเจ้ายกมาวิเคราะห์ รวบรวมจนทุกคนได้อ่าน และพิสูจนคุณค่า คุณจะรู้สึกสนุกสนานจนวางไม่ลง “ ช้างหลังภาพ ” “ อยู่กับก๋ง ” ภาพชีวิต ... ภาพสังคม

(12.4) บทความเกี่ยวกับการอ่านของเยาวชนที่สะท้อนได้จากโครงการ

นอกเหนือไปจากบทความและรายงานเกี่ยวกับการอ่านของเยาวชนที่ร่วมในโครงการ ตีพิมพ์ในสื่อต่าง ๆ (ดังตัวอย่างในภาคผนวก 21 , 22 , 23 , 24 , 25 และ 26) แล้ว ตัวอย่างบทความเกี่ยวกับการอ่านของเยาวชนที่สะท้อนได้จากโครงการอย่างชัดเจน คือ เรื่อง เพื่อนชวนเพื่อน “ รักการอ่าน ” โดย “ กองบรรณาธิการ ” วารสาร สานปฏิรูป (คอลัมน์ ประชาคมวิจัย) ฉบับ 84 เดือนเมษายน 2548 (ภาคผนวก 29)

13. ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอโครงการต่อเนื่อง

จากการดำเนินงานของโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 1 นอกเหนือไปจากผลงานการเขียนที่ส่งเข้าประกวดทั้งหมด 2,261 ผลงาน ซึ่งตกผลึกสุดท้าย เป็นผลงานชนะการประกวด 60 ผลงาน แล้ว โครงการก็ได้ฐานข้อมูล (Data Base) เกี่ยวกับนักเรียน โรงเรียน สถาบันการศึกษา และหนังสือมากมาย ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญ แสดงสถานการณ์เกี่ยวกับการอ่าน การเขียน ของเยาวชนไทยในปัจจุบัน คักยภาพและอุปสรรคของเยาวชนไทยวันนี้ ที่จะพัฒนาต่อไปเป็นนักวิจัย และเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

ข้อมูลที่โครงการมีอยู่ในปัจจุบัน มาก และสำคัญเพียงพอที่สมควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกิจกรรม เพื่อการพัฒนาเยาวชนไทยวันนี้ ให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพที่ดีในอนาคตต่อไป

สำหรับข้อเสนอเป็นโครงการต่อเนื่องของโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ต่อ สกว. ให้เป็นโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 2. มีหลักการ และที่มาของข้อเสนออย่างสังเขป ดังต่อไปนี้

จากแนวทางการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ (ภาคผนวก 6 : เกณฑ์การประเมินงานเขียนส่งเข้าประกวด) , ข้อบ่งชี้ศักยภาพเยาวชนในการอ่านและเขียน และแนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ มีคุณภาพ (ภาคผนวก 5) กับข้อมูลที่ได้จากงานเขียนส่งเข้าประกวด (ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และผลงานการเขียนที่ส่งเข้าประกวด บ่งแสดงถึงศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน ของเยาวชน ที่เข้าร่วมโครงการในการอ่านและเขียน) ประกอบกับเป้าหมายโครงการที่หวังผลในการพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นนักวิจัยและผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจัง จึงเสนอให้มีการดำเนินงานโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือต่อไปเป็นปีที่ 2. (ซึ่งในโครงการปีที่ 1. ได้ระบุไว้แล้วว่า โครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือเป็นโครงการระยะปานกลาง 3 – 5 ปี และระยะยาว 10 ปี แต่จะเสนอของบประมาณพร้อมรายละเอียดโครงการเป็นรายปี) โดยเสนอเป็นชุดโครงการ “ ชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 2. พ.ศ.2548 ” ประกอบด้วยโครงการย่อย 2 โครงการ ดังต่อไปนี้ (รายละเอียดปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

โครงการ 1. : โครงการติดตาม ส่งเสริม และพัฒนาเยาวชนขณะการประกวดโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ปีที่ 1. จำนวน 60 คน เป็นโครงการต่อเนื่องตามแผนโครงการเดิม

กิจกรรม : ประกอบด้วย (1) การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) 2 วัน เพื่อประมวลศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของเยาวชน (2) การฝึกอบรมเข้มข้น (Intensive Training) การอ่านและการเขียน 3 วัน ซึ่งรางวัลการเขียน 10 รางวัล

หมายเหตุ : ถ้าเป็นไปได้ ควรขยายจำนวนเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย จาก 60 คน เป็น 150 คน ซึ่งผลงานการประกวดรอบแรกระดับทั่วไป 100 คน ระดับเข้มข้น 50 คน

โครงการ 2. : โครงการประกวดการเขียน “ เล่มนี้ดี น่าอ่าน ” ครั้งที่ 2 / 2548

กิจกรรม : ประกวดการเขียน “ เล่มนี้ดี น่าอ่าน ” ครั้งที่ 2 / 2548 แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ (1) ระดับมัธยมศึกษา (ม.1 – ม.6 หรือเทียบเท่า) (2) ระดับอุดมศึกษาและทั่วไป

สำหรับระดับมัธยมศึกษา มีกิจกรรม 3 ส่วน คือ (1) การประกวดรอบแรก ความยาวไม่เกิน 3 หน้ากระดาษ A4 มีรางวัลผู้ผ่านการประกวดรอบแรกจำนวน 100 คน (2) การฝึกอบรมเข้มข้นสำหรับการอ่านและการเขียน เป็นเวลา 3 วัน (3) การประกวดรอบสุดท้าย หลังการฝึกอบรมเข้มข้น ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4 มีรางวัลจำนวน 30 รางวัล

สำหรับระดับอุดมศึกษาและทั่วไป มีกิจกรรมเดียว หรือการประกวดรอบเดียว ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4 จำนวน 30 รางวัล

ภาคผลงานคณะกรรมการประกวด

...ผลงานชนะการประกวดระดับทั่วไป

50 ผลงาน

(เรียงตามลำดับตัวอักษรชื่อเจ้าของผลงาน)

น.ศ. กรองแก้ว ภาณุมนต์วาทิ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 โรงเรียนเบญจมะมหาราช จ. อุบลราชธานี

เล่มโปรด

ครั้งแรกที่ฉันได้รับกติกาการส่งงานเขียน “เล่มนี้สิ น่าอ่าน” เข้าประกวดในโครงการชวนเพื่อนอ่านหนังสือ ฉันไม่รู้ว่าจะเลือกหนังสือเล่มไหนดี หนังสือสองเล่มที่ฉันเลือกจะต้องเป็นหนังสือเล่มโปรดของฉัน ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วฉันจะเขียนชักชวนเพื่อนให้อ่านไม่ได้เลย เพราะฉันเองก็บอกไม่ได้ว่าหนังสือเล่มนั้นมันคืออย่างไร สนุกอย่างไร และหนังสือเล่มนั้นต้องไม่ใช่หนังสือแปลด้วย ฉันคิด คิด แล้วก็คิด ในที่สุดฉันก็ตกลงใจเลือกหนังสือสองเล่มนี้

หุบเขากินคน ของ มาล เคาจินทร์ เป็นหนึ่งในหนังสือที่ฉันเลือก ฉันจำได้แม่นยำว่าเคยอ่านหนังสือเล่มนี้ตอนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเล่มแรกที่หาที่สุกเถาที่ฉันเคยอ่านมาในขณะนั้น เมื่อก่อนฉันเป็นคนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือเลย จนกระทั่งฉันได้มาอ่านหนังสือเล่มนี้ ความคิดของฉันจึงค่อยๆ เปลี่ยนไป

แรกเริ่มเดิมทีเพื่อนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของฉันคนหนึ่งนำหนังสือเล่มหนึ่งมาอ่านที่โรงเรียน หน้าปกสีทึมๆ มีรูปเด็กสามคนยืนอยู่กลางป่า ที่หน้าปกมีตัวหนังสือสะกดตา เขียนว่า *หุบเขากินคน* ฉันก็ไม่ได้สนใจอะไรมากมาย ไม่กี่วันต่อมา ฉันเห็นเพื่อนสนิทของฉันกำลังอ่านหนังสือเล่มนี้อยู่ ความสนใจของฉันที่มีต่อหนังสือเล่มนี้จึงเพิ่มขึ้นมาอีกเล็กน้อย ฉันจึงยืม*หุบเขากินคน* จากเพื่อนมาลองเปิดดูบ้างแบบผ่านๆ ทันใดนั้นฉันเหลือบไปเห็นคำว่า “เห็ดเลือด” ฉันเกิดความสงสัยและอยากรู้ขึ้นมาทันทีว่าเห็ดเลือดคืออะไร ซึ่งก็คงเป็นเพราะคำคำนี้กระมังที่ทำให้ฉันได้เริ่มต้นอ่านหนังสือเรื่องนี้อย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจัง ประกอบกับการสนับสนุนจากเพื่อนสนิทของฉันด้วย ฉันจึงไปขอยืมหนังสือเรื่อง*หุบเขากินคน* จากเพื่อนคนเดิมมาอ่าน พอได้รับคำอนุญาตจากเจ้าของหนังสือแล้ว ฉันก็เริ่มอ่านทันที จากการอ่านในครั้งนี้ทำให้ฉันได้รับความหมายของคำว่า “วางไม่ลง”

หุบเขากินคน เป็นเรื่องราวของกลุ่มลูกเสือประดอมปลายห้าคนซึ่งไปเข้าค่ายพักแรม ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน พวกเขาแต่ละคนเป็นเพียงเพื่อนร่วมชั้นกันเท่านั้น ทั้งยังมีลูกเสือคู่หนึ่งไม่ถูกกันเสียด้วย แต่แล้วเหตุการณ์อันไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น พวกเขาทั้งห้าคนหลงเข้าไปในอียิปต์สมัยหนึ่ง จึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการผจญภัยอันน่าตื่นเต้น พวกเขาแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันไป ซึ่งทุกคนจะต้องดึงเอาความสามารถนั้นออกมาใช้เพื่อความอยู่รอดและพยายามค้นหาหนทางกลับบ้านให้จงได้

หุบเขากินคน เป็นวรรณกรรมอิงประวัติศาสตร์ มีการดำเนินเรื่องเร็ว สนุก ตื่นเต้น น่าติดตาม ได้รับทั้งสาระความรู้ความบันเทิงและข้อคิดต่างๆ เช่น สอนเราให้รู้ถึงภัยของความโกรธ สอนให้เราใจเย็นไม่โกรธง่าย ไม่กลัวอะไรโดยไม่มีความเหตุผล สอนให้รู้ถึงพระคุณของแม่ เป็นต้น ในด้านเนื้อหา *หุบเขากินคน* ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับอาณาจักรฟูนานอีกด้วย นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความแก่งแย่งกันในสังคม การดูคนแต่เพียงภายนอกนั้นไม่สามารถบอกอะไรได้ คนแต่ละคนล้วนมีความสามารถแตกต่างกันไป และทุกคนมีคุณค่า มีความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น

เมื่อฉันอ่านหนังสือเล่มนี้จบฉันก็รู้ได้ทันทีว่า *หุบเขากินคน* ได้กลายเป็นหนังสือเล่มโปรดของฉันไปแล้ว ฉันจึงอยากจะแนะนำให้เพื่อนๆ ที่ชอบเรื่องเกี่ยวกับมิตรภาพระหว่างเพื่อนแล้วละก็ ขอแนะนำว่าเรื่องนี้พลาดไม่ได้โดยเด็ดขาด แล้วก็ขอบอกแถมๆ ว่าตอนจบนั้นจบได้อย่างลึกซึ้งกินใจมากเหลือเกิน ถ้าเพื่อนๆ อยากรู้ว่าเรื่องนี้สนุกหรือไม่ ถ้าสนุกแล้วสนุกอย่างไร เหมือนกับที่ฉันเล่าหรือไม่ คงต้องเป็นหน้าที่ของเพื่อนๆ แล้วละค่ะ ฉันเองก็ยินดีเพียงผู้ให้คำแนะนำเท่านั้น อ้อ! ฉันจะไม่เฉลยนะค่ะว่าเห็ดเลือดคืออะไร เอาไว้เป็นปริศนาละกัน แต่ฉันเพื่อนๆ อยากรู้ก็ต้องไปติดตามอ่านกันเอาเองนะค่ะ ฉันรับรองค่ะว่าสนุกแน่นอน

สำหรับหนังสือเล่มโปรดของฉันอีกเล่มที่จะขอเอ่ยถึงคือ *LIFE ON THE ROCK* โดย ว.แหวน ซึ่งหลายๆ คนอาจจะเคยได้ยิน เคยได้อ่านกันมาบ้างแล้ว ก่อนอื่นฉันก็ขอลำดับความเป็นมาสักเล็กน้อย

วันหนึ่งฉันไปเดินเล่นอยู่ในร้านขายหนังสือเหมือนดังเช่นที่ฉันทำแทบทุกครั้งที่มีเวลาว่าง ฉันจำได้ว่าตอนนั้นฉันอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ฉันเดินดูหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งแม่ของฉันหยิบหนังสือเล่มหนึ่งขึ้นมาให้ดู ฉันจำหน้าปกของหนังสือเล่มนี้ได้ทันที เพราะเคยเห็นเพื่อนในห้องเรียนอ่านกันบ่อยๆ แม่บอกให้ฉันลองอ่านหนังสือเล่มนี้ ฉันรับมาเปิดดูคร่าวๆ แล้วเห็นว่าหนังสือเล่มนี้น่าสนใจจึงตัดสินใจซื้อ หลังจากนั้นฉันก็ค่อยๆ อ่านไปวันละเล็กละน้อย จนจบในที่สุด ฉันพบว่า

LIFE ON THE ROCK เป็นหนังสือในเชิงชี้แจง แนะนำ และสอนเราในด้านต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเอง เพื่อน พ่อแม่ ความรัก ความเข้าใจกัน รวมถึงเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยในการดำเนินชีวิต ฉันคิดว่า *LIFE ON THE ROCK* ไม่ใช่หนังสือที่อ่านแล้วตลก ขบขัน แต่เป็นหนังสือที่ให้ข้อคิดในด้านต่างๆ ทำให้เรารักตัวเองมากขึ้น รู้จักคุณค่าในตัวเอง รู้จักการวางตัวให้เหมาะสมในสังคม ในยามที่ฉันท้อแท้ เศร้าใจ หรือเสียใจ ฉันจะหยิบหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาอ่าน มันก็ทำให้ฉันยิ้มได้แทบทุกครั้ง หนังสือเล่มนี้จึงเป็นเหมือนผู้ที่คอยให้กำลังใจฉันเลยทีเดียว ฉันคือใจที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ เพราะ *LIFE ON THE ROCK* เป็นเสมือนใบเบิกทางให้กับหนังสือเล่มอื่น แต่เป็นประเภทเดียวกันนี้อีกหลายเล่ม และมันก็ทำให้ฉันได้รับข้อคิดมากมาย ทำให้ฉันมองโลกในแง่ดีขึ้น สนุกกับชีวิตมากขึ้น

ฉันคิดว่า *LIFE ON THE ROCK* เป็นหนังสือที่มีคุณค่ายิ่ง ฉันจึงอยากแนะนำให้เพื่อนๆ ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ แล้วเพื่อนๆ จะได้ว่า *LIFE ON THE ROCK* คืออะไร เพื่อนๆ จะได้รู้จักกับชีวิตที่ดีขึ้น ได้ความคิดใหม่ๆ อีกหลายๆ มุมมอง ฉันรับรอง (อีกครั้ง) ค่ะว่าเพื่อนๆ จะได้อะไรมากกว่าที่คิด แล้วจะรู้ว่าชีวิตไม่ใช่สิ่งที่น่าเบื่อเลย

นายกฤตกรณ์ สุขปิ่น

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อ. เมือง จ. เชียงใหม่

เรื่องใบไม้ในบ้านเก่า

“หนังสือบางเล่มไม่น่าพลาด แต่หนังสือเล่มนี้พลาดไม่ได้” หลายความรู้สึกจากการอ่านวรรณกรรมทำให้มองเห็นภาพพจน์ของหนังสือเล่มนี้... ใบไม้ที่หายไปใน จิระนันท์ พิตรปรีชา ผู้รังสรรค์ผลงานการเขียนจนได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการตัดสินวรรณกรรมยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์) ประจำปี พ.ศ. 2532 ให้เป็นรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์กวีนิพนธ์แห่งชีวิตยอดเยี่ยม

ข้าพเจ้าชอบข้อความอยู่บทหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าผู้ประพันธ์ใช้ภาษา ถ้อยคำ และกลวิธีการเขียนที่มีพลัง รู้จักถ่ายทอดอารมณ์และความคิดของตนเองผู้อ่าน อีกทั้งผู้ประพันธ์ยังสามารถที่จะนำความคิดมารังสรรค์ผลงานเพื่อที่สามารถผสมผสานจินตนาการให้กลมกลืนได้กับประสบการณ์ในชีวิต มีผู้วิจารณ์บทกวีของจิระนันท์ที่มีชื่อว่า “เศษธุลี” ว่าเหมือนจะเป็นงานที่เป็นตัวแทนของวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทยในช่วงนั้นทั้งหมดมีเชิงชั้นวรรณศิลป์ยอดเยี่ยม มีคุณค่าด้านแนวความคิดอันมีลักษณะสากล และข้อความบทหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าขอนำมาให้เพื่อนๆ ได้คำนึงถึงคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าผู้ประพันธ์ถ่ายทอดประสบการณ์และอุดมมุ่งหมาย ตลอดจนความหวังของผู้ประพันธ์เองที่จะประสบผลสำเร็จ

“...ฉันก็กรวดเม็ดร้าว

แหลกเหลวด้วยความเศร้า หมองหม่น

ปรารภนาเป็นธุลีทุน

ดีกว่าทนกลืนใจอยู่ได้น้า...”

ผู้ประพันธ์มีความกล้าที่จะเปิดเผยและถ่ายทอดประสบการณ์จากความมุ่งมั่นในอุดมการณ์และความหวังของผู้ประพันธ์

กวีนิพนธ์เรื่องนี้เป็นเรื่องราวเชิงบันทึกของชีวิตช่วงหนึ่งของผู้ประพันธ์ ตั้งแต่ผู้ประพันธ์ยังเป็นนักศึกษา วัยรุ่น กลุ่มก้าวหน้า มีอุดมการณ์สูงส่ง จวบจนกระทั่งได้ตระหนักความจริงของชีวิตที่ถูกธรรมชาติกำหนดและถ่ายทอดมา สารของหนังสือกวีนิพนธ์เล่มนี้มีทั้งความใฝ่ฝัน ปรัชญาชีวิต และอุดมการณ์ของคนหนุ่มสาวสมัยนั้น อยู่ระหว่าง พ.ศ. 2513-2529 และผู้ประพันธ์ก็ได้ปฏิบัติตามอุดมการณ์นั้นอย่างถึงที่สุด จึงพบได้ว่าทุกชีวิตต้องเป็นไปตามกฎธรรมชาติ ดังเช่นชีวิตของผู้เป็นแม่นั้น ไม่เพียงแต่ให้กำเนิด กำหนดอนาคตของลูกเท่านั้น หากรวมทั้งชีวิตตนเองและผู้ใกล้ชิด กวีนิพนธ์ของจิระนันท์มีอีกหลายบท และบทที่ข้าพเจ้ารู้สึกเจ็บและอยากจะถอดบุคคลในข้อความนี้มากที่สุด ไม่เพียงแต่บุคคลคนนั้นมีบุญคุณกับเรา แต่ยังเป็นผู้ให้ชีวิต โดยรวมชีวิตตนเองและผู้ใกล้ชิด ดังบทกวีนิพนธ์ต่อไปนี้

“โอบอุ้มเฝ้าฟูมฟัก

ฉนวนรักร่วมแรงสร้าง

ทุ่มเตอกลางทาง

ถ่ายทอดสิ้นทั้งวิญญาณ

เจ้าเจ็บก็เจ็บด้วย

ขามลัมปวยปรารภนา

แบ่งเบาเอาบ้านมา

เหมือนชีวิตผู้ติดกัน

เคียงข้าวขาวอุ่นอ่อน

ค่อยค่อยป้อนเจ้าจอมขวัญ

เติบโตขึ้นตามวัน

และติดตามด้วยความรัก...”

แม่นั้นเองคือบุคคลที่ข้าพเจ้าอยากเก็บแทนและอยากถอดท่านมากที่สุด อยากให้เพื่อนๆ ลองอ่านบทกวีนิพนธ์ของจิระนันท์ที่มีอีกมากมายหลายบทแล้วเพื่อนๆ จะรู้ว่า “ไฟกวีของ จิระนันท์ พิตรปรีชา ไม่เคยมอด!” เป็นเล่มที่น่าอ่าน เมื่อเพื่อนๆ อ่านแล้วจะได้ข้อคิดมากมายและมีอะไรมากกว่าที่คิด “อย่าเชื่อถ้าไม่ได้ลองอ่านด้วยตนเอง” พลาดไม่ได้จริงๆ ครับ

หนังสือเล่มหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยู่ที่ไหนก็มักจะนึกถึงอยู่เสมอ มันทำให้ข้าพเจ้าไม่ลืมตนเองว่ามาจากที่ไหน เป็นอย่างไร บ้านเก่า กวีนิพนธ์รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์) ประจำปี พ.ศ. 2544 ของ โชคชัย บัณฑิต วิทยากรผู้สร้างสรรค์ผลงานยอดเยี่ยมแห่งปี

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสอ่านบทประพันธ์ของ โชคชัย บัณฑิต ผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดประสบการณ์และสื่อความคิดของกวี โดยเรียงร้อยประสบการณ์และสังเคราะห์คาสมาธิรอบตัวซึ่งคนทั่วไปอาจไม่สนใจหรือมองข้าม ผู้ประพันธ์สังเกตสังคมด้วยสัมผัสอันละเอียดอ่อน จากมุมมองเฉพาะตัวที่โดดเด่น ถึงแม้บทประพันธ์จะไม่สมบูรณ์แบบในลีลาภาษา แต่โดดเด่นในกลวิธีทางวรรณศิลป์ ดังข้อความบทหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากให้เพื่อนๆ ลองนึกตาม

...บ้านเก่าใกล้ร้างเสาครางสั้น กระดานเรือนร้องลั่นนอกชานดลุ่ม
ยุงข้าวกราวกระจายฟุ้งฟุ้ง ฝาเรือนราวข่มด้วยลมพายุ...

จากมุมมองเฉพาะตัวที่โดดเด่นของผู้ประพันธ์ บ้านเก่า เป็นภาพที่เห็นจากซึ่งแสดงวิถีชีวิตดั้งเดิม เขามองเห็นความเป็นไปของสังคม การเปลี่ยนแปลงและมีกระแสซึม เทคโน โลยีสมัยใหม่ จากข้อความบทกวีนิพนธ์ข้างต้น เพื่อนๆ ลองนึกไปพร้อมๆ ข้าพเจ้า บทกวีได้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงตามกระแสซึม บ้านเก่ากลางทุ่งนาที่เคยวิ่งเล่น ที่ปู่ย่าทวดทำนอยู่มาเนิ่นนาน วันหนึ่งได้คืบแล้วมีงานทำแล้ว ไม่นึกถึงตนเองสมัยนั้นว่ายากลำบากแค่ไหนกว่าจะมาอยู่จุดนี้ได้ กลับจะขายบ้านที่เคยเป็นที่พักพิง หลบนอนตอนที่ไม่มီးไร พอรำวแล้วกลับไม่รู้คุณค่าขายบ้านเก่า ข้าวปลาที่เคยกินกับทุ่งกับควายลืมนั้นไปหมด แต่แล้วเมื่อชีวิตตกอับอีกครั้งกลับไม่มีอะไรเป็นของตนเองแม้แต่ที่ซุกหัวนอน ข้าพเจ้าคิดว่า “มันสมควรแล้ว ตอนมีไม่รู้จักใช้ ตอนใช้ไม่รู้จักคิด” ทำให้ชีวิตคนต้องกลับมาในสภาพเดิมๆ อีก

เพื่อนๆ เห็นและรู้สึกเหมือนข้าพเจ้าหรือเปล่า ที่ผู้ประพันธ์ได้ใช้ประสบการณ์ที่ทำนพบเจอ มาถ่ายทอดให้พวกเรา ได้ตระหนักและคิดอยู่เสมอว่า อย่าเป็นคนลืมอดีตของตน จงกลับไปชะ กลับไปแก้ไขอดีต และทำปัจจุบันให้ดีที่สุด การเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยเฉพาะกระแสบริ โภคนิยมและสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่รุกเข้ามาลบลภาพ “บ้านเก่า” ไปทีละน้อย ทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมแปรเปลี่ยนด้วย

กวีนิพนธ์บ้านเก่า มีความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ โดยเฉพาะการนำสิ่งตรงข้าม หรือคล้ายคลึงมาเชื่อมโยงทาบเทียบกัน และด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยนกับท่าทีที่ท้าทายความคิดของผู้อ่านอยู่ในที่ ทำให้หนังสือกวีนิพนธ์เล่มนี้สามารถที่จะสื่อสารจากกรถ่ายทอดของกวีตามต้องการ ได้อย่างสมบูรณ์

บ้านเก่า ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นสิ่งดีๆ ที่พวกเราควรจะช่วยกันรักษาและหวงแหนเอาไว้ให้คงอยู่สืบไป และที่สำคัญเพื่อนๆ ลองหยิบขึ้นมาอ่านดู แล้วเพื่อนๆ จะพบกับข้อคิดและอะไรต่างๆ มากมาย ข้าพเจ้าขอบอกว่าหลังจากที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว ทำให้ข้าพเจ้ามีบรรณรสและสุนทรียภาพเพิ่มขึ้น มันเป็นเล่มที่ไม่น่าพลาด เพราะไฟกวีของ โชคชัย บัณฑิต ยังคงคุกรุ่นอยู่ไม่แพ้กวีนิพนธ์อื่นๆ เลขแม้แต่นิดเดียว

เป็นอย่างไรบ้างครับกับกวีนิพนธ์ทั้งสองเรื่อง ที่ข้าพเจ้านำมาให้เพื่อนๆ ได้เรีกกันข่อยกันทั้ง ใบไม้ที่หายไป ของ จิระนันท์ พิตรปรีชา และกวีนิพนธ์เล่มสอง บ้านเก่า ของ โชคชัย บัณฑิต หวังว่าเพื่อนๆ คงจะชอบหนังสือที่ข้าพเจ้าแนะนำนะครับ ธิบาย หน่อยแล้วกันครับ เดินไปห้องสมุด หรือร้านหนังสือ หยิบขึ้นมาอ่านดูว่าผู้ที่เป็นกวีเขารังสรรค์ผลงานกันอย่างไร จากที่หลายๆ คนอ่านแล้วบอกว่า “หนังสือบางเล่มไม่น่าพลาด แต่หนังสือเล่มนี้พลาดไม่ได้” เพื่อนๆ จะรู้ว่าพลาดไม่ได้จริงๆ ธิบาย หาอ่านกันนะครับ แล้วจะรู้ว่า “ใบไม้ที่อยู่ในบ้านเก่าได้อย่างไร?”

นายกิตติศักดิ์ รุ่งเรือง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี

จดหมายจาก “ฟ้าบ่กั้น” ถึง “อ่านโลกกว้าง”

ม. 6/4 รร. ศุภสวัสดิ์อนุสรณ์

อ. เมือง จ. เชียงใหม่

25 ธันวาคม 2546

ถึง...ชัยยศ เพื่อนรัก

ฉบับนี้ผมมีข้อความจากเรื่องสั้นเรื่องหนึ่งที่อยากให้คุณได้ลองคิดความว่าผู้เขียนกำลังกล่าวถึงอะไร ลองอ่านดูนะ ข้อความนั้นมีว่า “คนตรีเสนะคงฟังชัดขึ้น ครูเคียวต่อมาทุกชีวิตก็ละจากการโต้เถียง ต่างแหงนหน้าขึ้นมองด้วยความระทึกใจ เมื่อปรากฏร่างสีเขียวแวววาวแหวกม่านฟ้าลงมาด้วยท่าทางองอาจ ติดตามด้วยเหล่าบริวารในแพรพรรณสวสสร่างนั้นค่อยลอยเลื่อนลงมา ที่สุดหยุดลงตรงหน้า แล้วเอ่ยปากถาม

“ภพนี้...” องค์อินทร์เริ่มกล่าวด้วยน้ำเสียงกังวาน “มีอาชุขย์ไล่เลี่ยเหลือประมาณกับอาชุกาลแห่งโลกมนุษย์ ว่าถึงตำแหน่งแห่งที่ดังเล่า ถ้ากำหนดเอาแผ่นฟ้าเป็นจุดศูนย์กลางก็เกินทางไกลกว่าจากแผ่นฟ้าถึงผิวโลกเพียงสองศอกถึงสองวาโดยประมาณ ทุกสิ่งแลดูเป็นสีทองคงทนได้ประจักษ์อยู่บัดนี้ อนึ่งเนื่องด้วยเราอยู่ห่างออกมา ความแจ่มจ้าของอาทิตย์ที่มาติดอยู่แค่ผิวพื้นโลก แสงที่ตกถึงเราจึงบางเบาเป็นลำแสงสีรุ้งอ่อน เราไม่มีเวลาร้อนเช่นเดียวกับที่ไม่รู้จักหนาว ชีวิตมีแต่ความเบิกบาน เมื่อหิวก็จะมีอาหารอันโอชะลิ่วลอยลงมาจากนภากาศ จงเลือกอยู่ เลือกกิน ส่องเสพสำราญจนกว่าทุกท่านจะสิ้นบุญเกิด”

สิ้นกระแสดัง เสียงเท่กล่อมประเลงเพลงก็ก้องกึกกังวานไกลหลายหมื่นโยชน์ เหล่าทวยเทพจึงทอดตัวลงพอนพ่าน ด้วยอาการสำราญในทิพยสถานนั้นแล”

อ่านแล้วตีความออกหรือเปล่าละ ถ้าไม่ได้ผมขอเฉลยเลขนะ ข้อความที่ผมยกมานี้มาจากเรื่องสั้นเรื่อง “สวรรค์” ในหนังสือรวมเรื่องสั้นชุดฟ้าบ่กั้น ของ ลาว คำหอม เพื่อนคงจะเห็นว่าผู้เขียนใช้ภาษาอสังการวิไลสมาหามาก อ่านแล้วเหมือนกับเห็นภาพสวรรค์ของเหล่าทวยเทพ แท้จริง ๆ แล้วเป็นการกล่าวถึงภาพของเหล่ากิมิชาติ คือบรรดาหนอนต่างๆ ที่มีชีวิตอยู่ได้ด้วยการเสปัสสวาระและอุจจาระ กับแมลงวันหัวเขียว ซึ่งกล่าวอ้างและอุปโลกน์ตนเองขึ้นเป็น “องค์อินทร์” จนกระทั่งเมื่ออ่านถึงกิริยา “พอนพ่าน” นั้นเองจึงทำให้ผู้อ่านได้รู้ว่าเหล่าทวยเทพก็คือบรรดาหนอนทั้งหลาย และเมื่อมาอ่านในภาคเมืองคืนที่กล่าวถึง “ไอหัวเขียว” นั้นแหละจึงรู้ว่าองค์อินทร์ในเรื่องก็คือแมลงวันหัวเขียวนั่นเอง

ถ้าเพื่อนยังไม่เคยอ่านหนังสือรวมเรื่องสั้นชุดนี้ ผมจะเล่าให้ฟังพอสังเขปก็แล้วกัน ที่เหลือค่อยไปหาอ่านเองนะครับ รับรองว่าต้องชื่นชอบเช่นเดียวกับผม หนังสือรวมเรื่องสั้นชุดฟ้าบ่กั้น ดังคือ ลาว คำหอม หรือชื่อจริงว่า คำสิงห์ ศรีนอก ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2501 และตีพิมพ์ครั้งล่าสุด ครั้งที่ 15 ปี พ.ศ. 2545 จึงนับว่าอายุและความนิยมของวรรณกรรมชุดนี้ยาวนานทีเดียว ประกอบด้วยเรื่องสั้นทั้งสิ้น 17 เรื่อง ได้แก่ ไพร่ฟ้า, เขียดขาคำ, ชาวไร่เบ๊ซ, คนพันธุ, คนหมู, หมอเถื่อน, นักกานเมือง, กระดานไฟ, ฟ้าโปรด, ชาวนาและนายห้าง, สวรรค์, แคมคำ, อุบัติโชค, ป้าย, ขมทูต, เป-โต และอีกไม่นานเธอจะรู้ โดยชื่อฟ้าบ่กั้น นั้นผู้แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้เห็นว่า “แม้คนเราจะเกิดมาอยู่ใต้ฟ้าเดียวกัน แต่ก็ยังมีบางสิ่งบางอย่างกางกั้นไม่ให้เข้ามาใกล้ชิดและสมาคมกันได้”

เรื่องสั้นทุกเรื่องในฟ้าบ่กั้น ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม การเอารัดเอาเปรียบกันของคนในแต่ละระดับ การพัฒนาที่ถูกยึดเชยคลงไปจากเมืองบน การฉวยประโยชน์จากกฎหมายที่อ้างเอาความชอบธรรม

ทั้งๆ ที่ไม่ยุติธรรมต่อผู้ค้าโอกาส การอ้างชนบทรณนิยมประเพณีบางอย่างเพื่อมอมเมาคนให้คนเป็นเหยื่อทางสังคม และ ตัวอย่างของการดูถูกเหยียดหยามคนที่มีการศึกษาน้อยกว่าหรือคนต่างภาษา เรื่องที่เห็นได้ชัดจนมากที่สุดคือเรื่อง “ไพร่ฟ้า” ที่เราจะพบตัวละครตั้งแต่หม่อมราชวงศ์ นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ปลัดอำเภอ นายเชิด อินฉา และบัวคำ โดยตัวละครแต่ละตัวจะมีลำดับชั้นทางสังคมแตกต่างกัน อันมีลักษณะของการใช้อำนาจและการขอมสยบอำนาจต่างกัน ซึ่งในเรื่องนี้ “คนป่า” อย่างอินฉาและบัวคำไม่ได้รับการยอมรับว่า “เป็นคน” ที่มีชีวิตจิตใจเอาเสียเลย

ฟ้ามกับ ได้ฉายชัดให้เห็นถึงความเชื่อที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยมานับนาน จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดทางสังคม นั่นคือชนชั้นผู้ปกครอง และชนชั้นผู้ที่ยอมอยู่ใต้อำนาจการปกครอง เช่นจากเรื่อง “สุวรรณยา” ที่แสดงให้เห็นการแบ่งแยกชั้นวรรณะในทุกสังคม แม้แต่ในแวดวงของสัตว์ชั้นต่ำ เช่นหนอนและแมลงวัน เพราะถึงอย่างไร หนอนก็ย่อมจะอ่อนวัยและมีอายุสั้นน้อยกว่าแมลงวันอยู่วันยังค่ำ ทำให้แมลงวันยกตนเองเทียบชั้นกับพระอินทร์ที่เหิรเวหะเช่นเดียวกับในสังคมมนุษย์ซึ่งมากไปด้วยคัมภีร์ หนอนยอมยออินดีในการกระทำความชั่วฉนั้น เหมือนนักรบเมืองก็ยอมยออินดีในการทุจริตคอร์รัปชั่นและปล้นบ้านเมืองเช่นกัน ดังปรากฏชัดในเรื่อง “นักกานเมือง” ลาว คำหอม ได้สะท้อนภาพชาวบ้านในยุคนั้น (ปัจจุบันก็เช่นกัน) คืออยู่ในสภาพโกลาปในเชิง ขาดความรู้ ไม่มีความคิด ไม่เข้าใจสังคมจนถึงขั้นโง่งม ดังที่ตัวละครบางตัวในเรื่องสับสนบางเรื่องหมิ่นเหยียดตัวเองและถูกตัวละครอื่นปรามาส ในเรื่อง “เขียดขา” ได้ฉายภาพเรื่องของคนยากจนที่ประสบชะตากรรม แต่เมื่อทางราชการจะให้ความช่วยเหลือตามหน้าที่ที่อ้างกันว่าบำบัดทุกข์ ก็มักจะมีข้อจำกัดหรือปัญหามากมาย เช่น ไขว้เขวซับซ้อน อีกทั้งในเรื่องนี้ยังแสดงให้เห็นการทำงานบนที่ว่าการอำเภอในท้องถิ่นห่างไกล ซึ่งไม่ว่าอดีตหรือปัจจุบันก็ยังคงมีสภาพไม่แตกต่างกัน และเจ้าหน้าที่ไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ก็ยังเป็นเจ้า-นายของชาวบ้านอยู่แน่นอน

เรื่อง “คนหมู” กับ “หมอลือ” มีเนื้อหาคล้ายกันที่ชาวบ้านได้ละทิ้งภูมิปัญญาเดิม หันไปพึ่งความรู้จากอรรถธรรมแผนใหม่ เช่น การรักษาการเจ็บไข้แบบพื้นบ้านที่เปลี่ยนเป็นการรักษาพยาบาลแผนใหม่ ทำให้ชาวบ้านชนบทไม่เหลือมรดกดั้งเดิม เรื่อง “ชาวนาและนายห้าง” เป็นเรื่องของเกษตรกรที่ต้องสูญเสียที่ดินไปเพราะนายทุนและคนจากนอกชุมชน เจ้าของเดิมกลายสถานะไปเป็นลูกจ้าง เรื่อง “ฟ้าโปรด” เป็นเรื่องของความแก่งแย่งแย่งชิงที่น้ำเสรี เรื่อง “อุบัติโชค” เป็นการสะท้อนให้เห็นภาวะของคนที่ยากไร้-โศกโศก สังคมไร้ซึ่งความรู้สึกทางศีลธรรม หรือเรื่อง “แหมคำ” เป็นเรื่องที่สะท้อนชีวิตเสรีของชาวบ้านนอก ตัวเอกชื่อแหมคำ ได้หนีออกจากบ้านหนีจากความรักของพ่อแม่ไปกับหนุ่มต่างถิ่นที่ไม่รู้หัวนอนปลายเท้า แต่แล้วในที่สุดก็ต้องชมซานกลับมาในวันที่มีเทศน์มหาชาติวันหนึ่ง

เพื่อนทราบหรือเปล่าว่าการเกิดหนังสือรวมเรื่องสั้นชุดฟ้ามกับ ขึ้นมาในสังคมขณะนั้น ถือเป็นปรากฏการณ์พิเศษ เพราะการที่เนื้อหาของหนังสือกล่าวถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านผู้ค้าคือคือศึกษานั่นเอง ทำให้ถูกเพ่งเล็งจากฝ่ายเจ้าหน้าที่บ้านเมือง โดยมองว่าเป็นเรื่องที่ขึ้นาหรือเสียดสีเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง ซึ่งยุคนั้นกำลังเกิดกระแส “คอมมิวนิสต์” ขึ้นในแผ่นดินไทย แต่ใครจะคาดคิดว่าเนื้อหาดังกล่าวนั้นจะยืนยงมาจนถึงปัจจุบันในฐานะวรรณกรรมทรงคุณค่าเล่มหนึ่งของสังคมไทย... ไม่รู้ว่าที่ผมพำพรรณนามาทั้งหมดจะครอบคลุมและเพียงพอให้เพื่อนอยากไปหามาอ่านบ้างไหม แต่ผมขอรับรองว่าถ้าใครได้อ่านแล้วต้องประทับใจเหมือนผมแน่นอน

คิดถึงนายหนอนหนังสือเสมอ

สมชาย พนาพาน

11 มกราคม 2547

ถึง...สมชาย เพื่อนรัก

ก่อนอื่นขอขอบคุณเพื่อนมากสำหรับจดหมายที่เขียนมาแล้วเรื่องราวในหนังสือชุดฟ้ากับดิน แ่ได้อ่านที่เพื่อนเขียนมาก็อายากจะหาอ่านแล้วสิ เพราะผมเองก็เคยได้ยืมซื้อหนังสือนี้มาเหมือนกัน แต่ยังไม่ได้อ่านสักที แต่ผมก็มีหนังสือที่จะแนะนำเหมือนกันนะ ก็เป็นประเภทเรื่องสั้นตามที่เราสองคนชอบเหมือนกันนั่นแหละ หนังสือเล่มนี้มีชื่อว่า อ่านโลกกว้าง เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นเล่มล่าสุดของอัญชัน

เพื่อนคงจำได้ว่านักเขียนผู้นี้เคยได้รับรางวัลซีไรต์จากผลงานรวมเรื่องสั้นชุดอัญมณีแห่งชีวิต มาแล้ว สำหรับหนังสือที่ผมจะแนะนำนี้ประกอบด้วยเรื่องสั้นขนาดยาวเก้าเรื่อง แต่ละเรื่องนำเสนอถึงการค้นหาความจริงที่อยู่ภายในตัวมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นงานเขียนแนวความคิด ที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับโลกและชีวิตไว้หลากหลายแง่มุม ให้ผู้อ่านได้ขบคิด ค้นหาคำตอบกันเอง ไม่มีคำตอบเบ็ดเสร็จให้ และด้วยเหตุที่ผู้เขียนใช้ชีวิตอยู่ต่างแดน ข้อมูลที่นำมาเสนอจึงเป็นเรื่องราวจากหลากหลายชีวิตที่ต่างเชื้อชาติต่างวัฒนธรรมออกไป ด้วยกลวิธีการนำเสนอที่หลากหลายบวกกับความสามารถทางภาษา เธอจึงเขียนวิจารณ์เชิงเสียดสีได้อย่างแนบเนียนทีเดียว

ในเรื่อง “ห้วงเหวแห่งโลก” ฉากและสถานการณ์เกิดขึ้นจากคำบอกเล่าจากความทรงจำอันน่าสะพรึงกลัวในวัยเด็กของหญิงสาวชาวอิหร่านสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เธอได้พบเห็นชาวมุสลิมของเชลยศึกที่ซาห์ของอิหร่านได้ช่วยเหลือเพื่อแลกกับน้ำมัน พ่อของเธอเล่าให้ฟังว่าคนเหล่านี้ถูกทรมานอย่างที่สุดภายในค่ายกักกันของนาซี เพื่อเป็นตัวทดสอบเอามาคัดจ้างความเชื่อของ คาร์ล มาร์กซ์ ที่ว่าธรรมชาติชั่วในคตินั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมบังคับ โดยให้มีการวิ่งแข่งกันระหว่างคนในครอบครัว ผู้แพ้จะถูกฆ่า นอกเสียจากผู้ชนะในเกมนั้นจะเป็นผู้สละยอมแลกชีวิตตัวเอง

อัญชันสะท้อนให้เราเห็นว่าอำนาจเป็นเครื่องมือในก เรประหัตประหารทำลายได้อย่างโหดเหี้ยมและเลือดเย็นที่สุด และยังได้ตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับจิตใต้สำนึกของมนุษย์ไว้ว่า หากวันใดที่มนุษย์ถูกคุกคามจนสูญเสียอิสรภาพ และความ เป็นมนุษย์ถูกฉีกรจนจนถึงที่สุดแล้ว มนุษย์จะทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเองได้มีชีวิตรอด โดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีและมนุษยธรรมใดๆ ไร่หรือ ไม่ จากเรื่อง “โลกในสายลม” จึงเป็นคำตอบได้อย่างดีว่า ถึงที่สุดแล้ว มนุษย์ก็ยังคงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้อย่างเหนียวแน่น แม้จะต้องแลกกับความตายก็ตามที โดยให้อาห์ลานีหญิงสาวชาวอินเดียแดงเป็นตัวแทนมนุษย์ที่พยายามดิ้นรนหนีจากความทารุณโหดร้ายอย่างไม่ยอมจำนนต่อชะตากรรม เมื่อ ไม่สามารถหนีให้รอดพ้นได้ก็กล้าที่จะเลือกความตายเป็นทางออก

อัญชันได้นำเสนอภาพของตัวละครก่อนไปสู่ความตายราวกับการเข้าพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ และภาพของเหยี่ยวภูเขาที่ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของอิสรภาพเกือบตลอดเรื่อง มนุษย์ควรตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของเสรีภาพและศักดิ์ศรี และอาจตกเป็นผู้แพ้หรือผู้ชนะก็ได้ แต่ผู้แพ้อย่างอาห์ลานี แท้จริงแล้วเธอคือผู้ชนะ ถึงแม้ชัยชนะของเธอคือความตาย แต่ความตายของเธอนั้นบ่งบอกว่า เธอตาย (ชนะ) อย่างสมภาคภูมิที่สุด ด้วยความบริสุทธิ์ และองอาจกล้าหาญ

นอกจากนี้อัญชันได้เสียดสีพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ในเรื่อง “คนข้ามโลก” ว่าทำไมถึงหาเรื่องทุกข์ใจกันได้มากมายนัก และจะทำอย่างไรให้พ้นจากวังวนของความทุกข์ได้ ทั้งๆ ที่รู้ว่าวิธีที่ดีที่สุดคือทางออกแห่งทุกข์ แต่จะมีใครสักกี่คนที่ทำได้ ในเมื่อยังเปิดตาปิดใจกันอยู่อย่างนี้ เมื่ออ่านเรื่องนี้แล้วทำให้ค้นพบหนทางที่จะพาไปสู่ความสุขที่แท้จริงได้ เพราะความทุกข์นั่นแหละคือประตูที่จะเปิดให้เราได้พบกับความสุขที่แท้จริง อันเป็นดังจะแห่งชีวิต อัญชันยังได้สอดแทรกความคิดของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้อย่างชัดเจน ในเรื่อง “สุวรรณภูมิ” สิ่งซึ่งประกอบขึ้นมาเป็นโลกและก่อเกิดมนุษย์ นั่นคืออากาศ ดิน น้ำ ลม ไฟ อันเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์หลงลืมไปและมองว่าไร้ค่า แ่กลับไปให้ความสำคัญกับเงิน ทอง บารมี

และอำนาจ จนบางครั้งยอมขายวิญญาณหรือแม้กระทั่งศักดิ์ศรีของตนเองเพื่อให้ได้มาในสิ่งเหล่านี้ โดยลืมคิดไปว่าถ้าวันหนึ่งขาดอากาศ ดิน น้ำ ลม ไฟ สิ่งใดสิ่งหนึ่งไป มนุษย์จะอยู่อย่างไร

ในเรื่องสั้นชุดนี้ยังสอดแทรกปัญหาการกดขี่ข่มเหงระหว่างมนุษย์กับสัตว์ และมนุษย์ด้วยกันเอง การรุกรานของสังคมเมืองที่จะนำมาซึ่งความล่มสลายของสังคมชนบท ปัญหาเหล่านี้ยังเป็นต้นเหตุของปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย บางเรื่องเป็นเรื่องเล็กน้อยที่มองข้ามไป เช่นเรื่อง “พรหมโลก” ที่เราใช้ชีวิตสัตว์หรือธรรมชาติเป็นเครื่องมือในการทดลอง ศึกษา ค้นคว้าเพื่อประโยชน์แก่มวลมนุษย์ แต่ในความเป็นจริงแล้ว เรากำลังทำร้ายหรือทำลายสิ่งเหล่านั้นโดยไม่รู้ตัว

ด้วยกลวิธีการเขียนที่หลากหลายแต่ละดวงทางประเด็นความคิด สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องสั้นนั้นๆ เหตุการณ์ในแต่ละเรื่องจึงสมจริงและมีมิติ อย่างเรื่อง “คนข้ามโลก” หรือ “ห้วงเหวแห่งโลก” มีบางตอนที่เน้นย้ำด้วยกวีนิพนธ์ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและให้เนื้อเรื่องเข้มข้นขึ้น เรื่อง “โลกในสายลม” ที่ใช้ภาษาอย่างสละสลวย งดงาม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ทั้งยังสร้างความสับสนและประหลาดพิสดารให้แก่ผู้อ่านไม่แพ้กันกับเรื่อง “สุวรรณภูมิ” ที่สำนวนภาษาอ่านง่าย ไม่วกวน กล่าวโดยรวมแล้วเรื่องสั้นชุดนี้ การใช้ภาษาพรรณนาไม่มากจนเกินไป ทั้งตอนจบของเรื่องผู้เขียนยังบอกถึงความเป็นมาหรือแรงบันดาลใจในการเขียนเรื่องนั้นๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น อีกทั้งเรายังสอดแทรกให้เราเห็นว่า ชะตากรรมของมนุษย์เกิดขึ้นเพราะความเลวทรามต่ำช้าในจิตใจของมนุษย์ด้วยกันเองที่ลุ่มหลงในอัสคตา ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางความเชื่อ ค่านิยม เชื้อชาติ วัฒนธรรม รวมเรื่องสั้นชุดนี้จึงมีความโดดเด่นมาก

การลำดับเรื่องในอ่านโลกกว้าง มีความสอดคล้องกับความเชื่อของเรื่องสั้นชุดนี้ โดยเรื่องแรกเป็นเรื่องราวของมนุษย์ที่เกิดจากความชั่วร้ายในจิตใจของมนุษย์คนเดียวที่ก่อให้เกิดหายนะแก่มนุษย์กลุ่มใหญ่ และปิดท้ายด้วยความทุกข์ที่เกิดจากความขัดแย้งภายในของมนุษย์เอง ซึ่งผู้เขียนได้บอกว่า

“เราทุกคนคือเหวลึก ที่ไม่มีวันวัดความลึกของตัวเองได้ด้วยตัวเอง เชือกที่เราจะใช้วัดก้นบึ้งของตัวเอง ก็คงมีแต่สถานการณ์ต่างๆ ในเวลาวิกฤติของชีวิต ที่ถูกโยนผ่านเหวลงมาจากหน้าผาถูกก้นเหว เมื่อนั้นแหละเราจึงมีโอกาสดำเชือกเส้นนั้นตามลงไปจนคลำพบก้นเหว และรู้ว่าห้วงลึกสุดในจิตใจเรายู่ลึกซับซ้อนถึงไหนกันแน่ ”

หลายๆ เรื่องในรวมเรื่องสั้นชุดนี้ เป็นการเตือนสติให้เราได้ตระหนักถึงปัญหาและความจริงที่กำลังบั่นทอนสังคมเราอยู่ สังคมที่เต็มไปด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ ความจริงอย่างเดียวไม่สำคัญเท่าการถูกทำให้เชื่อว่าจริงเสียแล้ว ฉะนั้นการที่จะตัดสินใจหรือสิ่งใดลงไปควรใคร่ครวญอย่างรอบคอบ และ

“เพื่อเอาเรื่องที่ใครนได้ฟังมาใช้ทำความเข้าใจกับธรรมชาติต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวของคน เพื่อ...สามารถมีความรัก และมีความรู้สึกรัก ค่ะทุกคน โดยไม่ไปเกลียดชัง และโกรธแค้นใครต่อใครจนขาดสติ ถ้าเกิดผิดหวังหรือคาดหวังไม่ถึงกับความเป็นคนของผู้ใดคนหนึ่ง...”

ที่ผมเขียนมาทั้งหมดก็เพียงอยากจะบอกให้เพื่อนได้ลองอ่านหนังสือเล่มนี้อีกสักเรื่องหนึ่ง ไม่แน่ว่าอาจจะเห็นพ้องตามที่ผมบอกหรืออาจมองเห็นโลกได้กว้างกว่าที่ผมคิดก็ได้ ใครจะไปรู้ แล้วอย่าลืมเขียนมาเล่าให้ฟังบ้างนะ ส่วนผมเองจะไปหาหนังสือฟ้ากับดิน มาอ่านตามที่เพื่อนแนะนำภายในเร็ววันนี้แหละ

คิดถึงเพื่อนเสมอ

ชัย ย ศ จ ณา ท ร

นายเกษมศักดิ์ เกิดไกล

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จันทบุรี อ. เมือง จ. จันทบุรี

เรื่อง “นาโนและไอที” เพื่อนใหม่มหัศจรรย์

สวัสดีครับทุกท่านที่เริ่มเป็นแนวร่วม และเป็นแนวร่วมดั้งเดิมของ “แฟนพันธุ์แท้ทางการอ่าน” ผม นายเกษมศักดิ์ เกิดไกล ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาคอมพิวเตอร์ วันนี้ผมพาเพื่อนใหม่สุดมหัศจรรย์มาทำความรู้จักกับทุกท่านสองคนคือ “นาโน” และ “ไอที”

ขอเรียกนำย่อในการแนะนำและนัดครับ ผมรู้จัก “นาโน” และ “ไอที” แต่เพียงในนามอย่างคร่าวๆ จากการบอกเล่าของอาจารย์คอมพิวเตอร์ของผม นาโนมีชื่อเต็มว่า “นาโนเทคโนโลยี” ซึ่งเป็นเทคโนโลยีซูเปอร์จิ๋ว ส่วนไอทีคือ “Information Technology” งง! ครับ เกิดอาการงง! ผสมประหลาดใจ! อะไรกันนี้ โลกล้ำยุคไปถึงขั้นนี้แล้วหรือ สอบถามรายละเอียดจากเพื่อนๆ ก็ยังไม่มีใครทราบเรื่องนี้ดี ที่พอรู้เรื่องบ้างก็เพียงๆ ปลายๆ ผมไม่ได้หยุดความสงสัยไว้เพียงเท่านั้นครับ คิดหากลยุทธ์ในการทำควมรู้จักกับเพื่อนใหม่สองคนนี้ให้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โชคดีจังที่นึกถึงบทความที่ได้เคยอ่านมาซึ่งเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นของ บิลล์ เกตต์ บุคคลที่ร่ำรวยที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา หลายคนคงรู้จักนะครับ เขาเป็นเจ้าของบริษัท Microsoft ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ที่คนใช้กันทั่วโลก เขาได้กล่าววาระหว่างหนังสือกับคอมพิวเตอร์ เขาต้องปลูกฝังให้ลูกของเขามีนิสัยรักการอ่านหนังสือก่อนที่จะให้เรียนรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ ไอ้โฮ! คิใจจังเลย ผมค้นพบวิธีทำความรู้จักกับนาโนแล้ว ก็คือ “การอ่านหนังสือ” นั่นเอง อันดับแรกขอเชิญทุกท่านรู้จักกับนาโนเทคโนโลยีพร้อมกับผมและนัดครับ ด้วยการอ่านหนังสือที่ชื่อว่า นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีซูเปอร์จิ๋ว ของมูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และจัดทำโดยความร่วมมือของฝ่ายนิเทศสัมพันธ์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ นะครับ อาจจะยาวไปหน่อย แต่บังคับให้เห็นว่าสถาบันใหญ่ๆ ระดับประเทศให้ความสำคัญกับสิ่งที่เล็กซูเปอร์จิ๋วนี้มาก คงไม่ธรรมดาแน่ๆ แล้วครับ นาโนเทคโนโลยีถึงจิ๋วแต่แจ๋วเป็นแน่ ทำให้ผมอยากรู้ อยากอ่านมากขึ้น ว่าจะมีคามเป็นมาอย่างไรกันบ้าง ทุกท่านก็เช่นกันใช้ไหมครับ

นาโนเทคโนโลยีเป็นการนำเอาความก้าวหน้ามาบรรจบกันของความรู้และเทคโนโลยีหลายด้าน ทั้งด้านฟิสิกส์ ทฤษฎี อิเล็กทรอนิกส์ วัสดุศาสตร์ เคมี ดิเอ็นเอ คอมพิวเตอร์ และอื่นๆ อีกมากมาย เราจะได้รู้ถึงมุมมองอีกด้านหนึ่งของโลกของเราที่ได้ ทุ่ต่างๆ ว่าถ้าถึงยุคนาโนเทคโนโลยีแล้วมนุษย์ก็อาจจะกลายเป็นผู้เฒ่าไปเลยก็ได้ครับ ท่านมีความคิดเห็นว่าจะเป็นอย่างนั้นไหมครับ เราลองมาค้นหาโดยสรุปของนาโนเทคโนโลยีกันนะครับ แต่ปกคิแล้วผมไม่ชอบอ่านหนังสือเท่าไรนัก แต่เมื่อได้อ่านเรื่องนาโนเทคโนโลยีแล้วก็หยุดอ่านไม่ได้ เพราะว่าการทราบเรื่องราวตอนต่อไปครับ เนื่องจากสาระในหนังสือแสดงถึงเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของวงการต่างๆ ในอนาคตแห่งศตวรรษใหม่ เช่น ความเปลี่ยนแปลงของวงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการออกแบบและสร้างวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีขนาดจิ๋วมาก จิ๋วจนวัดขนาดไม่ใช่ระดับมิลลิเมตร (1 ใน 1,000) ไม่ใช่ระดับไมโครเมตร (1 ใน 1 ล้านเมตร) แต่เป็นระดับนาโนเมตร (1 ใน 1 พันล้าน) ซึ่งเป็นระดับของโมเลกุลและอะตอมที่เคียวเลขวครับ เราจึงเรียกเทคโนโลยีนี้ว่า นาโนเทคโนโลยีหรือ เทคโนโลยีซูเปอร์จิ๋ว นั่นเองครับ ตอนนี้ก็คงจะต้องร้องอ้อกันบ้างแล้ว ยังไม่หมดนะครับ ความมหัศจรรย์ของเทคโนโลยีซูเปอร์จิ๋ว ยังมีต่ออีก ทุกท่านคงรู้จักกับภาพยนตร์แนววิทยาศาสตร์ที่ชื่อว่า *Fantastic Voyage* ซึ่งเป็นเรื่องราวของโลกในอนาคต ที่แพทย์มีการรักษาโรคแบบใหม่ โดยการนำยาบาล เครื่องมือผ่าตัด และยา ใส่เรือค่าน้ำ แล้วย่อขนาดของเรือค่าน้ำฉีดเข้าไปทางกระแสเลือดของผู้ป่วย เพื่อไปรักษาโรค คณะแพทย์ต้องพบกับกลไกต่างๆ ของร่างกาย ที่พยายามต่อต้านสิ่งแปลกปลอมภายในร่างกายของมนุษย์ ค่านแรกที่พบก็คือเม็ดเลือดขาวที่ทำหน้าที่ดักจับและทำลาย สุดท้ายเรื่องก็จบลงด้วยดี

ครับ คณะแพทย์และพยาบาลประสบความสำเร็จในการรักษาโรค ไม่ต้องตกใจไปนะครับ ว่าอนาคตจะย่อขนาดมนุษย์แล้วส่งเข้าไปในตัวผู้ป่วย อันนั้นเป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะว่าในยุคของนาโนเทคโนโลยีนั้น เจ้าเรือดำนํ้าในภาพยนตร์จะกลายเป็นอุปกรณ์อีกแบบหนึ่งแล้วละครับ โดยจะมีการสร้างอุปกรณ์ที่มีขนาดเล็กมากส่งเข้าไปในกระแสเลือด แพทย์จะทำการบังคับจากภายนอก เครื่องมือนั้นจะถูกสร้างเป็นยานที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ โดยสื่อสารและบังคับด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อเอาขามีอนุภาคเล็กมาก ไปยังเซลล์ต้นเหตุของโรค โดยอุปกรณ์ดังกล่าวจะถูกออกแบบมาให้มีขนาดเล็กที่สุด ไม่มีการย่อขนาดเหมือนในภาพยนตร์ นี่ก็เป็นเนื้อหาบางส่วนของหนังสือเล่มนี้ เพียงเท่านั้นก็เรียกน้ำย่อยสำหรับคนที่สนใจกันได้มากแล้วใช่ไหมละครับ นอกจากนี้ยังมีเรื่องน่าสนใจอีกมากมายในหนังสือเล่มนี้ เช่น ท่านที่ชอบอิเล็กทรอนิกส์ ต้องอ่านเรื่องจากโมเลกุลสู่อิเล็กทรอนิกส์ หรือชอบชีววิทยา ต้องอ่านเรื่องโรงงานขบวนการในเซลล์สิ่งมีชีวิต เป็นต้น เรื่องของนาโนเทคโนโลยียังมีอีกมากมายหลากหลายในหนังสือเล่มนี้ ผมเชื่อว่าท่านคงไม่หุคแค่อ่านเรียงความของผมเป็นแน่ครับ คงต้องรีบไปค้นคว้าหาหนังสือหรือบทความมาอ่านเพิ่มเติม แต่จะเรื่องบรรยายโดยคนดังในแวดวงการศึกษาหลายท่าน ตอนนี้นผมก็อ่านจบแล้ว จึงรู้จักนาโนเพื่อนใหม่ได้ละเอียดชัดเจนมากขึ้น สำหรับท่าน ณ ขณะนี้ได้รู้จักเพื่อนผมเป็นบางส่วนแล้วทั้งนี้คงไม่ใช่ในสัปดาห์นี้นะครับ ที่จะไม่อย่ารู้ตอนต่อไป ต้องติดตามนะครับ ถึงจะเป็นคนไทยอย่างเต็มตัว ต้องก้าวไปให้ทันโลก อย่าให้อ้าต๋อยดอยนะครับ วันนี้ยังไม่สายที่ท่านจะรับรู้เรื่องนาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีซูเปอร์จีว จะได้รู้เท่าทันสถานการณ์ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ แล้วจะได้ไม่เกิดอาการงง! อีกต่อไป ขอโทษจริงๆ ที่ไม่สามารถบรรยายสาระได้ทั้งหมด เพราะอยากให้ท่านได้รรถรสในการอ่านเองจากต้นฉบับ และเป็นสร้างมโนภาพได้หลากหลายตลอดไป อีกประการหนึ่งก็อยากให้ท่านมีลุ้นเองบ้าง แต่บอกได้เลขว่าเรื่องนี้พระเอกไม่ตายตอนจบนะครับ แต่พระเอกจะได้รับรู้และเตรียมความพร้อมให้แก่ตัวเองและสังคม เพื่อจะปรับตัวให้สอดคล้องกับโลกยุคนาโนเทคโนโลยี

ต่อไปผมขอแนะนำเพื่อนใหม่คนที่ 2 คือ “ไอที” กันบ้างดีกว่า เคียวเขาจะเหงา เพราะเขาอยากรู้จักพวกท่านเหลือเกินแล้วครับ

“ไอที” มีชื่อเต็มๆ ว่า “Information Technology” หรือชื่อภาษาไทยคือ “เทคโนโลยีสารสนเทศ” ผมเพิ่งจะได้ทำความรู้จักกับไอทีก็ตอนที่ได้เข้าร่วมโครงการ 2b-kmutt ครั้งที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี คือผมได้เข้าไปทำวิจัยในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือคณะไอทีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีครับ ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผมเริ่มสนใจคำว่า “ไอที” นี่ละครับ จึงอยากทราบข้อมูลเกี่ยวกับไอที ก็ได้หนังสือชื่อรอบรู้ไอที ของศูนย์อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ มาศึกษาค้นคว้า ช่วยให้ผมได้รู้เรื่องราวเกี่ยวกับไอทีเพิ่มเติมจากที่รู้มาเพียงน้อยนิด ในฐานะที่เราเป็นเด็กไทยก็อดกังวลให้ทันยุคไอทีด้วย ก่อนที่จะพูดถึงเนื้อหาและส่วนที่น่าสนใจในหนังสือ ผมขอแนะนำเรื่องราวความเป็นมาของ “ไอที” กันคร่าวๆ ก่อนดีกว่านะครับ เวลาอ่านหนังสือรอบรู้ไอที จะได้ไม่บอว่าอะไรก็ไม่รู้! พัฒนาการของเทคโนโลยีทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปมาก ทุกท่านลองย้อนอดีตไปเมื่อ 4,600 ล้านปี เชื่อกันว่าพัฒนาการธรรมชาติทำให้สิ่งมีชีวิตถือกำเนิดบนโลกประมาณ 500 ล้านปีที่แล้ว ยุคของเจ้าตัวโตโตโนเสาร์ใจครับ มีอายุอยู่ในช่วง 200 ล้านปี สิ่งมีชีวิตที่เป็นเผ่าพันธุ์มนุษย์ค่อยๆ พัฒนา มาคาดคะเนว่าเมื่อ 5 แสนปีที่แล้ว มนุษย์สามารถส่งสัญญาณทางสื่อสารระหว่างกัน และพัฒนามาเป็นภาษา มนุษย์สามารถประดิษฐ์ตัวหนังสือ และจารึกไว้ตามผนังถ้ำเมื่อประมาณ 5,000 ปีมาแล้ว กล่าวได้ว่า มนุษย์ต้องใช้เวลานานพอสมควรในการพัฒนาตัวหนังสือที่ใช้แทนภาษาพูด หลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่ามนุษย์สามารถจัดพิมพ์หนังสือได้เมื่อประมาณ 500 ถึง 800 ปีที่แล้ว เทคโนโลยีเริ่มเข้ามาช่วยในการพิมพ์ ทำให้มีการสื่อสารด้วยข้อความและภาษาเพิ่มขึ้นมาก เทคโนโลยีพัฒนามาจนถึงการสื่อสารกันโดยส่งข้อความ เป็นเสียงทางสายโทรศัพท์ได้ประมาณ 100 กว่าปีที่แล้ว แล้วเมื่อประมาณ 50 ปีที่แล้วก็มีการส่งภาพโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ ทำให้มีการใช้สารสนเทศในรูปแบบข่าวสารมากขึ้น ในปัจจุบันมีสถานีวิทย์ โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ และสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการกระจายข่าวสาร มีการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เพื่อรายงานเหตุการณ์สด เห็นได้ชัดว่า

เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก บทบาทของการพัฒนาเทคโนโลยีรวดเร็วขึ้นเมื่อมีการพัฒนาอุปกรณ์ทางด้านคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมาจะมีผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งมีคอมพิวเตอร์เข้าไปเกี่ยวข้อง ปรากฏให้เห็นอยู่ตลอดเวลา แสดงว่าเทคโนโลยีมาแรงขนาดไหนกัน พวกเราในฐานะผู้ใช้เทคโนโลยีก็ต้องรู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างฉลาด ไม่เอาไปทำร้ายตัวเอง เน้นอนครีบกนไทยรักสงบอยู่แล้ว ทุกท่านคงสงสัยคำว่า “ไอที” หรือ “เทคโนโลยีสารสนเทศ” ว่ามันมีความหมายว่าอย่างไร ก็หมายถึงเทคโนโลยีที่ใช้จัดการกับสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวม การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล การพิมพ์ การสร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูล และอื่นๆ อีกมากมาย อาจารย์ของผมเคยสอนว่า เราควรเป็นผู้สร้างเทคโนโลยีกันบ้าง ไม่ใช่เป็นแค่ผู้ใช้ ฝรั่งเศสไปไกลขนาดไหนกันแล้ว คนไทยยังอยู่แค่นี้เอง เราควรปลูกจิตสำนึกของเด็กไทยในเรื่องนี้ไว้ด้วย

เราเฝ้าจับกับคำว่า “ไอที” กันบ้างแล้วนะครับ แต่ก็ยังไม่พอแน่ๆ สำหรับเด็กไทยหัวใจไอทีอย่างพวกเรา เน้นอนครีบกนเรามาต่อกันที่หนังสือรอบรู้ไอที ของศูนย์อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ซึ่งเป็นหนังสืออ่านมากมาย เหมาะกับคนในยุคไอทีจริงๆ เพราะได้รวบรวมเอาความรู้ด้านไอทีมาไว้ในเล่ม ภาพประกอบที่สวยงามเข้าใจง่าย สามารถดูและอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้อย่างคุ้มค่าเวลาอ่าน เรื่องราวของไอทีผมกล่าวถึงไปข้างหน้าแล้ว ตอนแรกก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของสาระในหนังสือเล่มนี้เท่านั้น ก็เช่นเคยนะครับทุกท่าน ผมคิดว่าการดูหนังให้สนุก ตื่นเต้น และรู้เรื่องได้ละเอียดชัดเจน ต้องซื้อตั๋วเข้าไปดูในโรงภาพยนตร์เอง ดีกว่าฟังจากปากคนอื่นเล่า ในทำนองเดียวกันกับหนังสือ ถ้าไม่อ่านเองก็คงจะได้แค่เพียงข้อมูลบางส่วน อีกทั้งยังไม่สามารถจินตนาการ ไปตามหนังสืออีก และอีกอย่างหนึ่งไอทีก็เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวพอสมควร แต่ผมคิดว่าคอหนังสือไม่ควรพลาดเลขที่เดียว ลองอ่านหนังสือเล่มนี้ดูนะครับ รับรองว่าท่านต้องพอใจในเนื้อหา แล้วก็ตามจนจบ ท่านก็จะรู้จักเพื่อนของผม “ไอที” ได้อย่างสนิทและไม่มีวันลืมแน่นอนครับ

ผมดีใจมากครับที่ได้แนะนำ “นาโนและไอที” ให้ได้รู้จักกับทุกท่านโดยสังเขป หวังว่าทุกท่านคงไม่หยุดอยู่แค่นี้ นะครับ คงศึกษาค้นคว้าต่อไป เป็นนักอ่านที่ทันสมัยและเตรียมตัวรับมือกับเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น นาโนเทคโนโลยีและ เทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถนำมาใช้อย่างถูกวิธี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุข จะเห็นได้ว่าการอ่านมีความสำคัญอย่างอนงอนันต์ต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมโลกปัจจุบันในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สรรพวิทยาการทั้งหลาย ตามความสนใจของผู้คนทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะอยู่ในสาขาวิชาใด “ผู้อ่านมากย่อมรู้มาก ประสบความสำเร็จมาก” ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีเปิดงาน ปีนหนังสือระหว่างชาติ พ.ศ. 2515 และงานการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 ณ อาคารใหม่ของโรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2515 ตอนหนึ่งว่า “หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเอาเรื่องราวความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้านทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่าน และเพียรพยายามบันทึกไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งที่มีความและมีประโยชน์ที่ประเมินมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์”

ดังนั้นการอ่านจึงมีประโยชน์มากมายต่อผู้อ่านและผู้เขียน เพราะ “หนังสือจะมีคุณค่าต่อมวลมนุษยชาติได้อย่างเต็มศักยภาพ ก็ต่อเมื่อมีผู้อ่านหนังสือนั้น” ความรอบรู้ ความเจริญก้าวหน้าใดๆ ย่อมมาจากพื้นฐานหนึ่งของการรอบรู้ที่ มาจากการอ่านนั่นเอง ก็ขอเชิญชวนทุกท่านที่มีหัวใจใฝ่การอ่านอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นแฟนพันธุ์แท้ทางการอ่านนะครับ สวัสดีครับ